

Irmelin Instebo Larsen

Barrierer mot og tilrettelegging for deltagelse i barne- og ungdomsidretten

Hvilke forhold i og utenfor idretten begrenser barn og unges mulighet til å delta i organisert idrett, og hvordan opplever sentrale aktører arbeidet med tilrettelegging for idrettsdeltagelse for alle?

Masteroppgave i idrettsvitenskap
Institutt for idrett og samfunnsvitenskap
Norges idrettshøgskole, 2023

Sammendrag

Bakgrunn

Masteroppgaven tar utgangspunkt i min interesse og mitt ønske om at alle barn og unge skal ha mulighet til å delta i organisert idrett. En rekke ulike aktører i og utenfor idretten forsøker å hjelpe og tilrettelegge, men en klarer ikke å favne om alle slik systemet er lagt opp i dag. Jeg ønsket dermed å se nærmere på følgende problemstilling; *Hvilke forhold i og utenfor idretten begrenser barn og unges mulighet til å delta i organisert idrett, og hvordan opplever sentrale aktører (klubber, stiftelser og krets) arbeidet med tilrettelegging for idrettsdeltagelse for alle?*

Teori

Den teoretiske forankringen til denne studien er primært knyttet til *ressursavhengighetsteorien*; der Pfeffer og Salancik (2003) er de største bidragsyterne, og *ny-institusjonell teori*; der Meyer og Rowan (1977) dannet utgangspunktet for teorien, og blant annet DiMaggio og Powell (1983) har hatt en sentral rolle i videreutviklingen. Sammen danner disse grunnlaget for å kunne forklare og fortolke ulike aktørers ressurser, samarbeid og gjensidig påvirkning på hverandre og ens omgivelser. For å bygge opp under dette og ytterligere forklare og fortolke studiens resultater benyttes *interessenteori*, utviklet av Robert Edvard Freeman (1984).

Metode og utvalg

For å få fram sentrale aktører (fire klubber i Oslo, Oslo idrettskrets, Sparebankstiftelsen, Zuccarellostiftelsen og BUA) sine erfaringer knyttet til studiens formål og problemstilling, har jeg benyttet semistrukturerte kvalitative forskningsintervju.

Resultat og konklusjon

Studien viser sentrale forhold som begrenser idrettsdeltagelse. Dette er forhold knyttet til ulike aspekt ved *idrettslig tilbud, foreldres ressurser og terskel for å be om hjelp*. utfordringer og muligheter ved arbeidet med å tilrettelegge er i størst grad knyttet til aktørenes *ressurser*, ulike aspekt ved *støtteordninger*, samt til *informasjon om mulige støtteordninger*.

Innholdsfortegnelse

1.0 Introduksjon	6
1.1 <i>Formål og begrunnelse for valgt tema</i>	6
1.2 <i>Problemstilling</i>	7
2.0 Bakgrunn og tidligere forskning	8
2.1 <i>Betydningen av og forutsetninger for idrettsdeltagelse</i>	8
2.1.1 <i>Inkludering og utenforskap</i>	8
2.1.2 <i>Helsefremmende arbeid</i>	9
2.1.3 <i>Økonomiske ressurser</i>	10
2.2 <i>Deltagelse i organisert barne- og ungdomsidrett</i>	12
2.2.1 <i>Idretten</i>	12
2.2.2 <i>Nøkkeltall</i>	13
2.2.3 <i>Bestemmelser for organisert idrett for barn og unge</i>	13
2.3 <i>Organisasjoners forutsetninger for inkluderingsarbeid og tilrettelegging</i>	15
2.3.1 <i>Ressurser</i>	15
2.3.2 <i>Bærekraft</i>	16
2.4 <i>Støtteordninger og utstyrssentraler</i>	17
2.4.1 <i>Støtte til klubber og organisasjoner</i>	17
2.4.2 <i>Støtte til enkeltpersoner</i>	18
2.4.3 <i>Utstyrssentraler</i>	19
2.4.4 <i>Stigma</i>	20
3.0 Teoretisk forankring	21
3.1 <i>Ressursavhengighets teori</i>	21
3.2 <i>Ny-institusjonell teori</i>	23
3.2.1 <i>Organisasjonsfelt</i>	24
3.2.2 <i>Institusjonell isomorfisme</i>	25
3.2.3 <i>Legitimitet og myter</i>	26
3.3 <i>Interessenteori</i>	27
3.4 <i>Kombinering av teoriene koblet til studiens tematikk</i>	29
4.0 Metode	30
4.1 <i>Vitenskapsteoretisk tilnærming</i>	30
4.2 <i>Kvalitativ forskningsmetode</i>	31
4.3 <i>Datainnsamling</i>	33
4.3.1 <i>Utvalg og rekruttering</i>	33
4.3.2 <i>Intervjuguide og pilotintervju</i>	35
4.3.3 <i>Intervjusituasjonen</i>	37
4.4 <i>Databehandling</i>	38
4.4.1 <i>Transkribering og notater</i>	38
4.4.2 <i>Analyse av datamaterialet</i>	40
4.5 <i>Kvalitetskriterier</i>	42
4.5.1 <i>Reliabilitet</i>	42
4.5.2 <i>Validitet</i>	42

4.5.3 Overførbarhet.....	43
4.6 Forskningsetiske overveielser.....	44
4.6.1 Min rolle.....	44
4.6.2 Personvern og informert samtykke.....	45
4.6.3 Konfidensialitet og fortrolighet.....	46
4.6.4 Konsekvenser.....	47
5.0 Resultat og diskusjon.....	48
<i>5.1 Forhold i og utenfor idretten som begrenser barn og unges mulighet til å delta i organisert idrett</i>	<i>48</i>
5.1.1 Idrettslig tilbud – funn.....	48
5.1.2 Idrettslig tilbud – diskusjon.....	53
5.1.3 Foreldres ressurser – funn.....	56
5.1.4 Foreldres ressurser – diskusjon.....	64
5.1.5 Terskel for å be om hjelp – funn.....	68
5.1.6 Terskel for å be om hjelp – diskusjon.....	71
<i>5.2 Sentrale aktørers opplevelse med tilrettelegging for idrettsdeltagelse</i>	<i>72</i>
5.2.1 Ressurser – funn.....	72
5.2.2 Ressurser – diskusjon.....	78
5.2.3 Hvordan fungerer støtteordningene – funn.....	81
5.2.4 Hvordan fungerer støtteordningene – diskusjon.....	93
5.2.5 Får alle informasjon om mulige støtteordninger? – funn.....	98
5.2.6 Får alle informasjon om mulige støtteordninger? – diskusjon.....	102
6.0 Konklusjon.....	105
<i>6.1 Oppsummering av funn gjort i studien.....</i>	<i>105</i>
6.1.1 Hvilke forhold i og utenfor idretten begrenser barn og unges mulighet til å delta i organisert idrett?.....	105
6.1.2 Hvordan opplever sentrale aktører (klubber, stiftelser og krets) arbeidet med tilrettelegging for idrettsdeltagelse for alle?.....	107
<i>6.2 Studiens bidrag og veien videre.....</i>	<i>109</i>
Referanseliste.....	110
Tabelloversikt.....	117
Forkortelser.....	118
Vedlegg.....	119

Forord

Etter totalt seks år som student ved Norges idrettshøgskole fullfører jeg med dette min mastergrad, og det er med både glede og vemod at jeg avslutter min tid som student. Arbeidet med masteroppgaven har både vært lærerikt og spennende, men også til tider svært utfordrende og frustrerende. Det har vært utrolig givende å arbeide med temaet jeg har forsket på, og jeg håper det kan bidra til ny kunnskap og utvikling på feltet.

Jeg ønsker å benytte forordet til å takke de personene som fortjener en ekstra oppmerksomhet. Først vil jeg takke veilederen min Ørnulf Seippel for god hjelp og støtte gjennom hele året, det har gitt meg nyttige bidrag og ikke minst god trygghet i skrivningen. Videre vil jeg også rette en stor takk til BUA, Sparebankstiftelsen, Zuccarellostiftelsen, Oslo idrettskrets og de fire klubbene som har tatt seg tid til å delta i denne studien. Jeg setter stor pris på deres bidrag.

Ikke minst vil jeg gi en stor takk til min samboer og mine foreldre. Dere har gitt meg utrolig god støtte og hjelp, med gode samtaler og oppmuntrende ord. Jeg er evig takknemlig for deres tålmodighet og alt dere har bidratt med. Jeg setter utrolig pris på det! Til slutt vil jeg også takke dere andre rundt meg for nyttige og gode diskusjoner som har hjulpet meg til en bedre skriveprosess.

Takk!

Oslo, juni 2023

Irmelin Instebo Larsen

1.0 Introduksjon

1.1 Formål og begrunnelse for valgt tema

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) arbeider ut ifra en visjon om *idretts glede for alle*, og et felles sett med verdier; *ambisiøs, ærlig, leken og inkluderende* (Norges idrettsforbund, 2019, s. 7-8). Dette innebærer blant annet at all organisert idrett under NIF skal være tilgjengelig for *alle* barn og unge som ønsker å delta – uavhengig deres sosioøkonomiske status.

Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at deltagelsen i norsk barne- og ungdomsidrett er høy. Samtidig kan en imidlertid se at andelen aktive synker med økende alder (Østhus, 2023), og at frafallet er relativt høyt. En ser her at det er en del som ikke har mulighet til å delta over lengre tid. Det er også en andel barn og unge som ikke får deltatt i det hele tatt. En av de største og mest diskuterte faktorene knyttet til manglende idrettsdeltagelse, er de økte kostnadene og de sosiale ulikhetene som følger av dette. En rapport utarbeidet av Oslo Economics viser at det er mange barn og voksne som faller utenfor, til tross for at Norge, i internasjonal sammenheng, er et land med små økonomiske forskjeller. Det kommer også fram at mennesker innen denne gruppen dør tidligere enn befolkningen ellers, har dårligere helse, lavere livskvalitet, samt økt kriminalitet og redusert demokratisk og sosial deltagelse (Hyggen & Ekhaugen, 2021, s. 4).

Tematikken om barrierer for idrettsdeltagelse for barn og unge har vært mye i fokus både innad i idretten, men også politisk og i media. Mange har uttrykt at det *må* skje endringer for å sikre inkludering. Det er imidlertid allerede mye som gjøres for å forebygge mot de sosiale ulikhetene og barrierene som finnes. Blant annet gjøres en rekke tiltak innen NIF, i tillegg til at det finnes atskillige varianter av støtteordninger og stiftelser som forsøker å hjelpe. Mange får hjelp gjennom slike ordninger, men ressursene deres og midlene de har å dele ut er dessverre begrenset. En må derfor tilstrebe å finne ordninger som favner om *alle* barn og unge – ikke bare et heldig utvalg.

Det er en rekke studier som viser betydningen av idrettsdeltagelse, knyttet både til fysiske, psykiske og sosiale faktorer. Blant annet viser forskning at deltagelse i barne- og ungdomsidrett, øker sannsynligheten betydelig for at et en også er fysisk aktiv som

voksen (Telama et al., 2006, s. 84). Videre viser også studier at fysisk aktivitet kan ha positiv innvirkning på skoleprestasjoner og konsentrasjon (Fedewa & Ahn, 2013, s. 530), samt hvordan inkludering eller utenforskap i forhold til organisert idrett kan påvirke den sosiale tilværelsen til barn og unge (Strandbu et al., 2016, s. 129-130).

Det finnes også flere studier som har sett nærmere på ulike barrierer ved idrettsdeltagelse, samt studier på enkelte støtteordninger. Min studie vil bygge videre på dette, og se nærmere på hvordan klubber, stiftelser og krets i og rundt Oslo opplever arbeidet med å tilrettelegge for mulighet til idrettsdeltagelse for alle. Hva fungerer – og hvilke utfordringer ser de? Dette inkluderer både egne tiltak de selv gjør, samt deres erfaringer med å benytte ulike støtteordninger.

1.2 Problemstilling

I denne oppgaven tar jeg for gitt at det finnes sosial ulikhet, samt at vi vet at det finnes en rekke tiltak som har til formål å redusere sosiale forskjeller. Likevel vet vi for lite om hvordan tiltakene fungerer å benytte. Med et formål om å bidra til en bedre forståelse av tematikken, vil jeg dermed besvare følgende problemstilling:

Hvilke forhold i og utenfor idretten begrenser barn og unges mulighet til å delta i organisert idrett, og hvordan opplever sentrale aktører (klubber, stiftelser og krets) arbeidet med tilrettelegging for idrettsdeltagelse for alle?

2.0 Bakgrunn og tidligere forskning

I dette kapitlet presenterer jeg bakgrunn og tidligere forskning som er relevant for denne studien. Tidligere forskning vil fortløpende bli knyttet til de ulike aspektene innen bakgrunn og kontekst. Kapitlet er delt inn i fire hoveddeler med tilhørende delkapitler. I første del tar jeg for meg *betydningen av og forutsetninger for idrettsdeltagelse* (2.1). Deretter ser jeg nærmere på ulike aspekt ved *deltagelse i organisert barne- og ungdomsidrett* (2.2). Videre følger ulike forhold knyttet til *organisasjoners forutsetninger for inkluderingsarbeid og tilrettelegging* (3.3), før jeg avslutningsvis redegjør for ulike variasjoner av *støtteordninger og utstyrssentraler* (3.4).

2.1 Betydningen av og forutsetninger for idrettsdeltagelse

2.1.1 Inkludering og utenforskap

Velferdsstaten skal bidra til at alle føler seg som en del av samfunnet, med andre ord bidra til sosial integrasjon. Dette innebærer blant annet at alle har like rettigheter og skal ha like mulighet til å delta på viktige arenaer i samfunnet, som for eksempel skole og fritidsaktiviteter (Halvorsen et al., 2022, s. 69). Hva som er grunnlaget for å kunne kalles velferdsstat, som Norge, er imidlertid noe omdiskutert. Enkelte peker på ordninger som forhindrer utbredt fattigdom gjennom blant annet utbetaling av trygder. Andre peker også på at et kriterium er at velferdsstaten skal skape omfordeling og mer likhet blant befolkningen. Felles er at alle velferdsstater reduserer forskjellene som markedet skaper (Halvorsen et al., 2022, s. 20).

Dersom en har økonomiske problemer, vil det kunne gi utfordringer sosialt, og mulig også helsemessige utfordringer (Halvorsen et al., 2022, s. 57). En kan dermed havne i samfunnets ytterkant, men uten å være ekskludert. En er altså *marginalisert*.

Marginalisering er en prosess der enkelte personer beveger seg fram og tilbake mellom å være inkludert og å være ekskludert. Et mulig utfall av marginalisering, i form av utenforskap, er *sosial eksklusjon*. Gjennom *sosial eksklusjon* blir en hindret i å delta i meningsfulle aktiviteter, som eksempelvis idrett. En kan imidlertid gå inn og ut av en marginalisert posisjon, og i Norge er marginalisering stort sett midlertidig (Halvorsen et al., 2022, s. 69).

Er utenforskap knyttet til organisert idrett et sosialt problem?

«Et sosialt problem er en situasjon eller tilstand som innflytelsesrike personer, grupper eller myndigheter oppfatter som negativ eller uheldig fordi viktige behov ikke blir tilfredsstillt» (Halvorsen et al., 2022, s. 54). For at et problem skal bli akseptert som *sosialt* må det bli konstruert sosialt og berøre mange nok mennesker. Problemene kan imidlertid være individuelle og ansvaret kan bli lagt på den enkelte (Halvorsen, 2017, referert i Halvorsen et al., 2022, s. 54). Med dette som grunnlag kan en argumentere for at utenforskap i organisert idrett for barn og unge kan betegnes som et sosialt problem. Det kan ofte være utfordrende å identifisere hva som er den første eller egentlige årsaken til et problem. En rekke faktorer og selvforsterkende prosesser kan, ved en *snøballeffekt*, utvikle seg til å bli et sosialt problem. Både opphav og løsning på et gitt problem kan ofte finnes i samspillet mellom individuelle ressurser og strukturelle forhold. De *kontekstuelle* og *strukturelle* forklaringene ser dermed på årsaken i utviklingstrekk i samfunnet, men det er sentralt at ikke kun en strukturell forklaring er tilstrekkelig (Halvorsen et al., 2022, s. 55).

Tidligere forskning på inkludering og utenforskap i organisert idrett

Som nevnt innledningsvis viser rapporten utarbeidet av Oslo Economics på vegne av Barne- og familiedepartementet at utenforskap kan medføre betydelige følger for dem som faller utenfor, blant annet i tilknytning til helse, livskvalitet, kriminalitet og sosial deltagelse. De har kartlagt store kostnader som følge av utenforskap og marginalisering. Videre viser rapporten at bruk av ressurser for å motarbeide utenforskap og marginalisering både på kort og lang sikt, kan bidra til samfunnsøkonomiske gevinster. De anser det som nødvendig å øke ressursene, og gjøre tiltak rettet mot tidligere stadier av marginaliseringsforløpet, grunnet større mulighet til å påvirke utfallet (Hyggen & Ekhaugen, 2021, s. 4). På bakgrunn av dette kan en argumentere for at økt fokus og økte midler rettet mot deltagelse i barne- og ungdomsidretten kan være formålstjenlig.

2.1.2 Helsefremmende arbeid

World Health Organization (WHO), har definert begrepet *helse* «... som en tilstand av fullstendig fysisk, psykisk og sosialt velvære og ikke bare fravær av sykdom eller lidelser» (World Health Organization, 2023). Videre Verdens helseorganisasjon også

benyttet en mer avdempet definisjon som inkluderer «... evnen til å kunne leve et økonomisk og sosialt produktivt liv» (Mæland, 2010, s. 24).

Helsedirektoratet publiserer generelle anbefalinger for fysisk aktivitet for alle aldre, også barn og unge. For alderen 6 år til 17 år anbefaler de at en skal ha gjennomsnittlig 60 minutter fysisk aktivitet med moderat til høy intensitet hver dag (Helsedirektoratet, 2022). Gjennom skolen får barn og unge fysisk aktivitet gjennom kroppsøvningsfaget, tilsvarende omtrent to timer i uken (Utdanningsdirektoratet, 2020). Dette er ikke tilstrekkelig for å dekke anbefalingene til helsedirektoratet, og barn og unge må dermed være fysisk aktive på fritiden gjennom organisert- eller egenorganisert idrett og aktivitet.

2.1.3 Økonomiske ressurser

Det er ikke ukjent at stor ulikhet i levekår og fordeling av inntekt og formue kan skape sosiale problemer (Halvorsen et al., 2022, s. 59). Muligheter for idrettsdeltagelse er ikke noe unntak. Tilgang til og bruk av økonomiske ressurser danner grunnlaget for denne studien, og det er dermed sentralt å avklare hva jeg mener med *økonomiske ressurser*.

Det er mange begreper som kunne vært relevant å bruke i denne sammenhengen, og som blir brukt om hverandre. En kan for eksempel snakke om *fattigdom*. Fattigdom refererer til mennesker med ekstremt lav inntekt eller til det å mangle forbruks-goder som befolkningen anser som nødvendig for å være et fullverdig samfunnsmedlem. I land som Norge, er fattigdom relativt i forhold til en del andre land. En trenger for eksempel ikke mangle mat, klær eller husrom for å defineres som fattig i Norge (Halvorsen et al., 2022, s. 61). Dem som faller inn under begrepet *fattig* i Norge er i aller høyeste grad relevant i denne studien, men begrepet favner imidlertid ikke om alle jeg ønsker å henvise til. Et annet relevant begrep er *lavinntekt* eller *lavinntektsfamilier*, som innebærer å ha lavere inntekt enn gjennomsnittet. Dette er et mye brukt begrep, blant annet av SSB (Halvorsen et al., 2022, s. 61).

Manglende eller lav inntekt anses gjerne som indirekte mål på fattigdom, men det er imidlertid mulig å mangle inntekt uten at en selv opplever seg som fattig. Den subjektive fattigdomsfølelsen, altså om en anser seg selv som fattig eller hvilket inntektsnivå en selv anser som *tilstrekkelig*, er påvirket av omgivelsene. Bor en for

eksempel i en rikere bydel, kan en oppleve seg som fattig sammenlignet med de andre rundt seg. Hadde en derimot bodd i en fattigere bydel og sammenlignet seg med dem rundt seg, kunne en opplevd det annerledes (Halvorsen et al., 2022, s. 61). Dette kan direkte overføres til idrettsdeltagelse. For eksempel dersom du bor i et område der *alle* dine venner driver med alpint, mens din familie ikke har råd til det, vil du kunne oppleve deg som *fattig(ere)*, til tross for at du gjerne fikk delta i annen organisert idrett som eksempelvis fotball. Hadde du derimot bodd i et område der *alle* drev med fotball, ville dette gjerne føles som tilstrekkelig.

Ingen av begrepene *fattigdom*, *lavinntekt* eller *lavinntektsfamilier* er alene tilstrekkelig i denne studien. Jeg ønsker å favne om alle som faller utenfor idretten, spesielt på grunn av manglende økonomiske ressurser. En kan også snakke om *økonomiske vansker*. Da trenger en ikke å være fattig eller ha lav inntekt i forhold til noen av definisjonene ovenfor. Personer som har vanskelig for å få endene til å møtes, for eksempel fordi de er sosialhjelpsmottakere, langtidssyke, enslig forsørger eller annet, faller inn under dette begrepet uavhengig grunn (Halvorsen et al., 2022, s. 62).

Tidligere forskning på kostnader og økonomi som barriere for idrettsdeltagelse

Oslo Economics har gitt ut en rapport som omhandler økonomi som barriere for idrettsdeltagelse, der de har sett nærmere på kostnader og kostnadsdrivere i barne- og ungdomsidretten. For å redusere kostnaden for foreldre, er det sentralt at klubbene klarer å generere inntekter fra andre aktører som kan anvendes til å dekke slike kostnader. Dette vil igjen kunne bidra til å redusere kostnader som barriere for deltagelse i barne- og ungdomsidretten (Oslo Economics, 2020, s. 60).

Kostnader for deltagelse i barne- og ungdomsidrett varierer mellom idrettene, samt mellom årsklassene. Idretter som alpint og ishockey er blant idrettene som skiller seg ut med høyest kostnader, mens rapporten viser relativt like kostnader mellom det andre idrettene, der samme årsklasse sammenlignes. Kostnadene økes imidlertid dess høyere årsklasse det er. Eksempelvis er idrettsdeltagelse for 15-åringer jevnt over høyere enn det er for 9-åringer. Videre kan en også se at kostnadene for deltagelse er gjennomgående høyere i klubber som tilhører by- eller bynære kommuner (Oslo Economics, 2020, s. 5). Dette viser at kostnader for deltagelse for barn og unge gjennomsnittlig er dyrere i Oslo.

2.2 Deltagelse i organisert barne- og ungdomsidrett

2.2.1 *Idretten*

I denne studien bruker jeg begrepet *idrett*. Med dette henviser jeg til organisert idrett i regi av NIF. Begrepet *organisert idrett* og *idrettsdeltagelse* blir også brukt om det samme. Jeg er imidlertid klar over at det også drives annen form for idrett og aktivitet som er enten egenorganisert eller organisert aktivitet gjennom andre aktører enn NIF. Dette kan for eksempel være jogging, løping, gatefotball, dans eller trening på treningssenter, med andre ord egenorganisert aktivitet. Det vil bli tydelig beskrevet der jeg henviser til annen aktivitet som dette i teksten.

Det er viktig å påpeke at jeg i denne studien, og med begrepet *idrett*, ikke inkluderer toppidrett eller idretter som anses å være svært dyr å drive med. Jeg ønsker å inkludere de største idrettene i Norge, og idretter som ikke krever alt for mye ressurser. Dette inkluderer blant annet fotball og håndball, som i en rapport fra NIF med nøkkeltall fra 2021, viser seg å være de største idrettene blant barn og unge mellom 6-19 år (Norges idrettsforbund, 2022, s. 2). Det kan imidlertid også være viktig å vurdere hva som bør inkluderes ut ifra hva som er mest populært og de største idrettene innad i et lokalsamfunn, og ikke kun på landsbasis. Dersom det for eksempel er langrenn eller alpint som står sterkest i et gitt område, kan en argumentere for at de idrettene dermed bør inkluderes for barn og unge i lokalområdet. Dersom *alle* driver med de idrettene, vil det kunne bidra til utenforskap hvis en for eksempel *kun* får muligheten til å delta på fotball eller håndball. Mens i områder der fotball eller håndball er idretter som står sterkt, vil en ikke skille seg ut dersom det er de idrettene en får deltatt på. I arbeidet med å tilrettelegge for at alle barn og unge skal kunne delta i organisert idrett, er det dermed viktig å ta hensyn til de ulike forutsetningene og forskjeller mellom ulike områder. Dette kan for eksempel innebære at en støtteordning eller tiltak, som favner om store deler av landet, bør tilpasses ulike behov. I tillegg er det viktig at det også tas hensyn til det enkelte barnets interesser for å sikre inkludering i idretten.

Barn og unge blir også gjennomgående nevnt i oppgaven, og da refererer jeg i utgangspunktet til aldersgruppen 5-18 år. Dette inkluderer alle barn som har startet på barneskolen, og helt fram til de i Norge regnes som myndig og dermed voksne. Det er

imidlertid viktig å påpeke at en del støtteordninger kan, og/eller i en del tilfeller også bør inkludere dem over 18 år.

2.2.2 Nøkkeltall

NIF er en paraplyorganisasjon som gjør at norsk idrett er organisatorisk samlet (Hanstad, 2019, s. 20). Det er Norges største folkebevegelse med sine om lag 1.9 millioner medlemmer, 9500 idrettslag, 55 særforbund og 11 idrettskretser (Norges idrettsforbund, u.å.-c). Til tross for dette er det en stor andel barn og unge som ikke deltar i organisert idrett. En del av dem deltar gjerne i andre fritidsaktiviteter, mens det også er en andel som ikke har muligheten eller ønsker å delta på en organisert fritidsaktivitet.

Tidligere forskning på barn og unges deltagelse og frafall i organisert idrett

Norsk kulturbarometer viser at 75 prosent av barn og unge i alderen 9 år til 15 år drev med organisert idrett i 2021. Det vil si at om lag én av fire barn og unge ikke deltar (Østhus, 2023). En rapport fra Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA), også omtalt som Velferdsforskningsinstituttet NOVA, viser store forskjeller i trening i idrettslag for ungdom fra ulike sosiale lag. De som er fra høyere sosiale lag trener gjennomsnittlig over 50 prosent mer enn dem fra lavere sosiale lag (Bakken, 2019, s. 69).

Videre viser tall fra NOVA også at totalt 33 prosent av alle unge fra 8. trinn til og med andre året på videregående, som har vært innom idretten har sluttet. Ungdommene slutter imidlertid på ulike tidspunkt gjennom hele tenårene, så det er vanskelig å peke på et bestemt tidspunkt der frafallet er spesielt stort (Bakken, 2019, s. 72-73). Videre kan en se forskjeller i frafall i idretten mellom ulike sosiale lag og sosioøkonomisk status. Den sosioøkonomiske statusen til familien med barn og unge viser seg å være en betydelig årsak til at de slutter på organisert idrett (Bakken, 2019, s. 75).

2.2.3 Bestemmelser for organisert idrett for barn og unge

Barneidrettsmodellen

En kan omtale idretten i Norge som en *modell*, ettersom NIFs lover gjelder for samtlige organisasjonsledd under NIF; særforbund, idrettskretser, særkretser/regioner, idrettsråd

og idrettslag. Kort oppsummert; all organisert aktivitet under NIF. Den norske idrettsmodellen omfatter også to andre modeller som begge er institusjonalisert. Henholdsvis *barneidrettsmodellen* og *toppidrettsmodellen* (Hanstad, 2019, s. 24-25). Til og med det året barn fyller tolv år, regnes de som en del av barneidretten. Innen barneidretten er det ytterligere retningslinjer som gjelder for å ivareta barna. Barneidrett skal handle om inkludering. Dette innebærer at det skal være plass til alle, uansett forutsetninger. Topping og spissing er ikke tillatt, og konkurranseaspektet er sterkt nedtonet de første årene, før det blir en gradvis opptrapping fra seksårsalderen (Hanstad, 2019, s. 28).

FNs barnekonvensjon

FNs barnekonvensjon, også kalt *barnekonvensjonen* eller *barnas egen grunnlov*, er en internasjonal avtale om barns rettigheter (Barnekonvensjonen, 1989). Barnas rett til å delta i idretten er også forankret i barnekonvensjonen. I FNs konvensjon om barns rettigheter heter det i artikkel 31 at;

1. *«Partene anerkjenner barnets rett til hvile og fritid og til å delta i lek og fritidsaktiviteter som passer for barnets alder og til fritt å delta i kulturliv og kunstnerisk virksomhet».*
2. *«Partene skal respektere og fremme barnets rett til fullt ut å delta i det kulturelle og kunstneriske liv og skal oppmuntre tilgangen til egnede og like muligheter for kulturelle, kunstneriske, rekreasjons- og fritidsaktiviteter»*
(Barnekonvensjonen, 1989).

«Alle skal få være med på leken»

Basert på FNs barnekonvensjon, vedtok Idrettstinget i 2007 (revidert i 2019) *idrettens barnerettigheter*. Rettighetene inkluderer et felles sett med verdier som skal ligge til grunn for all barneidrett i Norge. Gjennom disse rettighetene og verdiene blir barns behov satt i sentrum. Idrettens barnerettigheter består av åtte punkter. Blant annet er det rettigheter som skal sikre trygget, vennskap og trivsel, frihet til å velge hvilken idrett og hvor mange idretter en vil delta på og idrett basert på barnas premisser (Norges idrettsforbund, u.å.-b). Dette er alle viktige punkter som skal sikre barns idrettsdeltagelse, men mest sentralt for formålet og problemstillingen i denne studien er

punkt 8; «**Alle skal få være med på leken:** Alle barn har rett til å delta i idrett uavhengig av familiens økonomi eller engasjement. Barn har rett til å være i et inkluderende idrettsmiljø uten utstyrs- eller kostnadspress» (Norges idrettsforbund, u.å.-b). Slik idretten er i dag, er ikke dette en rettighet som blir møtt, og en må gjøre endringer og tilpasninger for å kunne si at dette er en rettighet som faktisk blir ivaretatt. Derfor er det også behov for forskning på hvordan en kan tilpasse bedre med støtteordninger der det er nødvendig.

Fritidserklæringen

Fritidserklæringen bygger videre på FNs barnekonvensjon, som jeg viste til ovenfor, og er et samarbeid mellom regjeringen, kommuner og frivilligheten. Erklæringen ble først signert i 2016, før den ble signert på nytt i 2022. Det er en rekke ulike aktører som har valgt å forplikte seg til denne erklæringen – deriblant BUA, NIF og Bufdir. Dette innebærer at de skal jobbe for at alle barn og unge får delta på minst én organisert fritidsaktivitet sammen med andre barn og unge, uavhengig av blant annet deres familie sin sosiale og økonomiske situasjon (Regjeringen, 2022).

2.3 Organisasjoners forutsetninger for inkluderingsarbeid og tilrettelegging

2.3.1 Ressurser

Det er svært ulikt hvilke ressurser klubber og stiftelser har til rådighet. Enkelte har god økonomi og overskudd til å kunne hjelpe dem som har behov for tilrettelegging, mens andre i større grad har utfordringer med å dekke både driftskostnader og kostnader til prosjekter og tiltak for å tilrettelegge. Deres behov kan være knyttet til både menneskelige-, økonomiske- og materielle ressurser.

Tidligere forskning på idrettslags finansiering av aktivitet for barn og unge

Idrettslag oppgir at viktige inntektskilder for å kunne dekke kostnader for barne- og ungdomsidrett er knyttet til; foreldrefinansiering, dugnad, sponsorinntekter, samt offentlige tilskudd fra blant annet kommune, fylke, stat og lokale aktivitetsmidler (LAM) som uavkortet går til klubber. Det er imidlertid noen forskjeller mellom idrettene med hensyn til hvor sentral de ulike inntektskildene er. Idrettens karakter, i tillegg til kulturelle forskjeller i etablert struktur, samt forventninger til hvorvidt en skal bidra på dugnad eller ikke, står sentralt (Oslo Economics, 2020, s. 61-62).

Frivillighet og foreldreinnsats

Et særpreg ved den norske idretten er at den i stor grad er tuftet på frivillighet. Det er ingen annen sektor der det i like stor grad utføres frivillig arbeid som i den organiserte idretten i Norge (Hanstad, 2019, s. 19). Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at det i 2018 var i overkant av 34 100 frivillige årsverk kun i idretten. Dette tilsvarer om lag en fjerdedel av alle de frivillige årsverkene i Norge (Finstad, 2018). Til tross for dette er idretten i mange tilfeller mer profesjonalisert enn tidligere, også i klubbene (Hanstad, 2019, s. 19-20).

I utgangspunktet vil stor grad av frivillig innsats kunne bidra til at kostnadene ved idrettsdeltagelse kan holdes lavere. Derimot kan imidlertid stor grad av frivillighet også by på en del utfordringer. Til tross for at det er mange som bidrar som frivillig, er det også mangel på nok menneskelige ressurser innad i idretten. En kan ikke sette krav og høye forventninger til dem som bidrar som frivillig, på samme måte som en kan med ansatt personell. De har gjerne ikke nødvendig kapasitet eller kompetanse til å kunne gjøre det arbeidet som kreves eller som er ønskelig. Dette kan blant annet innebære at tid og ressurser er begrenset i klubber som i stor grad er drevet av frivillig innsats. Dermed kan det være utfordrende for en del klubber og deres frivillige å tilrettelegge for at alle kan delta i organisert idrett ved å søke til støtteordninger for dem eller finne alternative løsninger, selv om de gjerne ønsker det. Dette kan videre skape uforutsigbarhet, og føre til at det blir mer sporadisk når en klubb og frivillig har mulighet til å hjelpe. Krav og forventninger er nødt til å senkes for klubber og aktører som i stor grad drives av frivillige, kontra mer profesjonaliserte organisasjoner.

2.3.2 Bærekraft

Bærekraft er et stadig mer aktuelt tema innen idrett og idrettsorganisasjoner. Idretten arbeider ut ifra FN sine 17 bærekraftsmål. Disse består av mål knyttet til både klima og miljø, sosiale forhold og økonomi, samt samarbeid for å nå målene (Hanstad et al., 2021, s. 68). En kan dermed argumentere for at arbeid for å tilrettelegge for at barn og unge kan delta i idrett, uavhengig økonomiske ressurser, kan knyttes til flere av disse målene. Et større fokus på bærekraft kan trolig bidra til at det rettes større fokus på problematikken med utenforskap i organisert idrett. Videre vil økte krav og forventninger til både idretten og andre aktører knyttet til bærekraftsarbeidet, kunne skape en mer åpen kultur relatert til både inkludering/utenforskap og fattigdom, samt

knyttet til klima og miljø, forbruk og gjenbruk. En kan også argumentere for at bærekraft er grunnleggende for arbeid innen tematikken i denne studien. Arbeid som både krets, stiftelser, utstyrssentral og klubber gjør for å tilrettelegge for at økonomi ikke skal være en barriere for idrettsdeltagelse for barn og unge, kan i stor grad gjenspeiles i bærekraftsmål, uavhengig av om dette er bevisst eller ikke fra organisasjonene selv.

2.4 Støtteordninger og utstyrssentraler

I denne delen tar jeg for meg bredden og variasjonen i ulike støtteordninger som finnes. Dette er knyttet til både støtte til organisasjoner og enkeltpersoner, samt utstyrssentraler. Mer konkret informasjon om støtteordningene som er inkludert i denne studien tar jeg for meg under *utvalg og rekruttering* (4.3.1) i metode kapitlet.

Kostnadsvekst og sosial ulikhet preger norsk idrett. NIF, med krets og klubber, er opptatt av tematikken, men det er også en rekke andre aktører, som eksempelvis stiftelser, som er sentral i arbeidet på dette området. Det er en rekke ulike typer stiftelser og organisasjoner en kan søke om midler fra. Det er ulike kriterier for å kunne søke, samt ulike formål utdelingene kan og må knyttes til. Ettersom det er svært mange forskjellige ordninger, har jeg her kun presentert et lite utvalg av de ordninger som finnes, og ikke en fullstendig oversikt.

2.4.1 Støtte til klubber og organisasjoner

Sparebankstiftelsen DNB et eksempel på en stiftelse som støtter både lokale tiltak og nasjonale initiativer innen kunst, kultur, friluftsliv, idrett, naturkunnskap, nærmiljøaktiviteter og kulturarv. Siden 2002 har Sparebankstiftelsen DNB bidratt med 8 milliarder kroner til allmenn nyttige formål (Sparebankstiftelsen DNB, u.å.-a). De eier om lag åtte prosent av aksjene i DNB. Sparebankstiftelsen bruker utbyttet fra disse aksjene til ulike samfunnsnyttige prosjekter. De arbeider ut ifra visjonen; *Vi utløser gode krefter*, og støtter prosjekter som skaper engasjement, involverer frivillige, og gir et positivt bidrag til barn og unge. De sier med andre ord at de driver med filantropi, og ikke med sponing (Sparebankstiftelsen DNB, u.å.-b). Det er også en rekke andre tilsvarende stiftelser, for eksempel Gjensidigestiftelsen, som er Norges største stiftelse

og en betydelig finansiell aktør og viktig bidragsyter til samfunnsnyttige forhold (Gjensidigestiftelsen, u.å.).

Bevilgningsbeløpene varierer veldig, både mellom stiftelsene, men også mellom ulike tildelinger fra samme stiftelse. Eksempelvis har Sparebankstiftelsen tildelt 100 000 kr til en frivillighetssentral, slik at de kan supplere og vedlikeholde utlånsutstyr. De har også tildelt 1 000 000 kr til et idrettslag til nytt aktivitetshus (Sparebankstiftelsen, u.å.-c).

2.4.2 Støtte til enkeltpersoner

Dersom en familie trenger ekstra økonomisk støtte for å kunne sende barna på organiserte fritidsaktiviteter, finnes det noen ulike stiftelser og organisasjoner de kan søke til. Et eksempel er *Coop-dugnaden* som er et samarbeid mellom Coop Norge og Røde Kors, der en kontaktperson fra det offentlige eller i skoleverket kan søke på vegne av barnet. Da kan barnet få støtte til treningskontingent, medlemsavgift, utstyr eller utgifter i forbindelse med konkurranser (Coop Norge, u.å.). Et annet eksempel er Zuccarellostiftelsen som har til formål å redusere utenforskap blant barn og unge i Norge ved å bidra til at flere får muligheten til å delta i organisert idrett. Gjennom denne stiftelsen kan en få støtte til enkeltpersoner, klubber, foreninger og andre initiativtakere som ønsker å opprette nye tilbud og gi muligheter for idrettsglade barn og unge (Zuccarellostiftelsen, u.å.-a).

Det er også mulig å søke støtte fra de ulike bydelene i Oslo. Det varierer imidlertid en del mellom bydelene, hvor mye støtte en kan få. I tillegg er det en rekke ulike kriterier for å søke, som også er noe varierende mellom bydelene. Det er også andre offentlige aktører en kan søke til. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, heretter kalt Bufdir, er et eksempel. Bufdir har en nasjonal tilskuddsordning som har til hensikt å inkludere barn og unge. Dette er tiltak som kun offentlige instanser, frivillige organisasjoner og private aktører kan søke om tilskudd fra. Enkeltpersoner kan heller ikke søke selv til denne ordningen (Bufdir, u.å.).

Bevilgningsbeløpene for støtte til enkeltpersoner varierer imidlertid også. Enkelte får dekket treningskontingent, mens andre får dekket nødvendig utstyr. Det er dermed ikke et fastsatt beløp, men blir vurdert ut ifra behov.

2.4.3 Utstyrssentraler

I tillegg til stiftelser som gir ut økonomisk bidrag til idrettsdeltagelse for barn og unge, er også utstyrssentraler, der en kan låne utstyr gratis, viktige bidragsytere. Tilgang til utstyr er grunnleggende for en del idrettsaktivitet, og dermed en sentral barriere for idrettsdeltagelse for enkelte. En sentral organisasjon som låner ut utstyr gratis i Norge er BUA. BUA ble stiftet i 2014 og er en nasjonal ideell organisasjon som arbeider for å styrke og synliggjøre utstyrssentraler. Det startet som et pilotprosjekt med tilskudd fra NAV og Gjensidigestiftelsen, med mål om å finne ut hva som skulle til for at utstyrssentraler skulle fungere bedre. Ved å låne ut utstyr gratis gjør de det enklere for barn og unge å kunne prøve flere og mer varierte aktiviteter, både organisert og egenorganisert. På denne måten kan en ikke bare begrense de økonomiske utgiftene, men også redusere enkeltpersoners forbruk (BUA, u.å.). Dette er dermed også en mer bærekraftig måte å sørge for utstyr til barn og unge.

Tidligere forskning på utstyrssentraler

Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, gav i 2023 ut en rapport om utstyrssentraler. Rapporten har til formål å undersøke ulike aspekt ved overordnede føringer og rammevilkår for utstyrssentralene, samt hva som kjennetegner utstyrssentralenes organisering og drift. De har gjennomført både kvantitative (160 utstyrssentraler) og kvalitative (6 utstyrssentraler) undersøkelser for å få både bredde og dybde i forståelsen (Erdvik et al., 2023, s. 9).

Sentralt for at flere skal benytte seg av tilbudet som utstyrssentraler har, er at de har kjennskap til tilbudet. Det kommer fram i rapporten at utstyrssentralene dermed jobber aktivt med å markedsføre tilbudet deres, og at sosiale medier er den mest brukte plattformen, etter skoler, kommuners nettsider og egne nettsider. Det var også en stor del som oppga at de også markedsfører seg via frivillige organisasjoner og klubber som driver fritidsaktiviteter (Erdvik et al., 2023, s. 91). Utstyrssentralene fikk også spørsmål om hvilket språk de benytter, og om det er tilgjengelig på flere språk enn norsk. Samtlige svarte at kommunikasjonen primært skjer på norsk, og noen få av dem hadde også engelsk. Derimot skilte BUA seg ut, med å ha 33 ulike språk tilgjengelig (Erdvik et al., 2023, s. 92).

Utstyrssentralene fikk også spørsmål om hvorvidt de samarbeider med andre aktører. Over halvparten av de 160 utstyrssentralene som ble spurt, svarte at de har et godt samarbeid med kommunen. Videre beskrev også halvparten at de har et godt samarbeid med lokale frivillige organisasjoner, som eksempelvis klubber. Dette beskriver de at de gjør i tråd med deres formål, og for å nå deres målgruppe. Derimot var det også en andel på 22 prosent som var delvis eller helt uenige i at de har et godt samarbeid med lokale frivillige organisasjoner (Erdvik et al., 2023, s. 89). Inkludering, av spesielt barn og unge med innvandrerbakgrunn, var et sentralt aspekt ved deres formål (Erdvik et al., 2023, s. 10).

2.4.4 Stigma

Begrepet *stigma* er utfordrende å beskrive med én konkret definisjon. Tidligere ble begrepet knyttet til kroppslige tegn og brukt for å markere noe uvanlig eller negativt om statusen til den enkelte person. Det ble fysisk kuttet eller brent et merke på kroppen for å markere de. Dette skulle vise at en skulle unngå personen, spesielt i offentlige sammenhenger. I dag er begrepet imidlertid tillagt en utvidet betydning mer knyttet til skam og vanære i seg selv, og ikke kun fysiske kroppslige tegn. Stigma er dermed knyttet til det som oppleves annerledes og nedverdiggende, og dermed vekker bekymring (Goffman, 1986/2022, s. 1).

Mangel på økonomiske ressurser kan skape sosial ekskludering og gi en følelse av å være mindre verdsatt. En del kan også oppleve penger som et mål på selvtillit. Mangel på økonomiske ressurser og fattigdom kan videre bidra til skam og stigmatisering. Blant annet kan det å oppsøke og motta hjelp gjennom sosialordninger eller stiftelser være krevende og tære på verdigheten (Halvorsen et al., 2022, s. 62-63).

Stigma blir også i en del sammenhenger knyttet til støtteordninger og tiltak som har til hensikt å hjelpe enkeltpersoner økonomisk med idrettsdeltagelse – som ens barn. Behov for hjelp til å dekke kostnader i forbindelse med deltagelse kan oppleves svært sårt og at de kjenner på skam. Det samme gjelder i en del sammenhenger, spesielt tidligere, i tilknytning til utstyrssentraler. Det er dermed viktig å være bevisst på problematikken og tilstrebe å skape tilbud som ikke oppleves så stigmatiserende for dem som har behov for hjelp, at de ikke ønsker å benytte seg av tilbud som er der.

3.0 Teoretisk forankring

I dette kapitlet presenterer jeg studiens teoretiske forankring. Teoriene skal brukes til å forklare og fortolke hva sentrale aktører (klubber, stiftelser og Oslo Idrettskrets) ser som utfordringer, samt hva de erfarer knyttet til tiltak de selv gjør og/eller benytter.

Ressursavhengighetsteori (3.1) og ny-institusjonell teori (3.2), vil sammen utgjøre hovedtyngden av studiens teoretiske grunnlag. Videre vil interessenteori (3.3) være en nyttig forlengelse for å skape bedre forståelse for ulike aktører og samspillet mellom dem. Begrunnelse for valg av teoriene knyttet til dette prosjektet vil bli gjort sammen med redegjørelsen for hver teori, før jeg avslutningsvis kombinerer teoriene og kobler dem ytterligere opp mot denne studien (3.4).

3.1 Ressursavhengighets teori

Ressursavhengighetsteori er sentral i denne studien, da graden av tilgang på ressurser har stor innvirkning på organisasjonenes muligheter for å tilrettelegge for aktivitet. Idrettsorganisasjoner er avhengig av tilgang til ressurser, ofte fra andre aktører, for å overleve. Dette kan blant annet innebære tilgang til materielle-, menneskelige- og økonomiske ressurser. For å skaffe seg disse ressursene må organisasjonene finne andre passende aktører i samfunnet som de kan inngå et samarbeid med. Dette avhengighetsforholdet til andre aktører er kjernen i denne teorien (Slack & Byers, 2021, s. 76). Sentralt for denne studien er forholdet mellom spesielt klubber, stiftelser og krets, men også deres forhold til andre aktører som spesielt skole og myndigheter.

Det kan imidlertid variere hvilke ressurser organisasjoner har behov for å skaffe fra andre aktører. Behovet en idrettsklubb har i forhold til omgivelsene vil være avhengig av hvilke ressurser de allerede besitter selv, og eksempelvis hva som er nødvendig ut ifra lokalmiljøet deres. Organisasjoner er avhengig av omgivelsene sine, og må både tilpasse seg omgivelsene og inngå samarbeid med andre aktører for å skaffe nødvendige ressurser (Pfeffer & Salancik, 2003, s. 258). Det vil derfor variere hvilke tiltak som er hensiktsmessig å innføre, basert på blant annet hvilke utfordringer en ser i klubbens lokalsamfunn.

Avhengighetsforholdet mellom organisasjonen og aktører som bidrar med ressurser kan imidlertid skape utfordringer for organisasjonen. Det blir knyttet usikkerhet til

ressursene hvis det er andre aktører som besitter ressurser som er nødvendig for drift og overlevelse av organisasjonen. Dette skaper både uforutsigbarhet og ulike maktrelasjoner knyttet til krav og forventninger. Aktørene som bidrar med ressurser kan få makt over organisasjonen, og kan dermed påvirke virksomhetens drift. Det er derfor avgjørende for organisasjonen å skape et godt samarbeid og avhengighetsforhold der tilgangen på ressursen fortsetter over tid, samt at det er fokus på at ressursene benyttes i henhold til organisasjonens kjernevirksomhet, visjon og verdier (Pfeffer & Salancik, 2003, s. 258).

Det er tre faktorer som påvirker avhengighetsforholdet og maktfordelingen mellom organisasjoner som utveksler ressurser. Én av de sentrale faktorene er *hvor viktig* ressursen(e) er. Hvor kritisk er det dersom en mister ressursen, og hvor stor andel av det totale ressursbehovet består hver enkelt ressurs av (Slack & Byers, 2021, s. 76). Dersom for eksempel en idrettsklubb har behov en gitt sum for å kunne dekke utgifter for vedlikehold av klubbens utstyr, vil det kunne ha store konsekvenser dersom de mister hele ressursen. Mens dersom beløpet de har behov for er fordelt mellom ti andre aktører og de mister én av dem, er det ikke like kritisk.

Videre er det sentralt i hvilken grad organisasjonen har *råderett* over ressursen. Dette innebærer både tilgang til ressursen, krav til denne og makt over bruken av ressursen. Med andre ord eierskap over ressursen (Slack & Byers, 2021, s. 76). *Makt* blir et nøkkelbegrep. Organisasjonene er koalisjoner med ulike interesser for ressursen, og hva de ønsker å få ut av samarbeidet. Alle involverte organisasjoner forsøker å kontrollere og påvirke hverandre. De forsøker å utveksle ressurser, og gjøre handlinger med hensikt å få større kontroll over ressursen. Kontrollen kan dermed brukes til å iverksette handlinger ut ifra deres egen organisasjons interesse. Maktforholdet er dermed bestemt med utgangspunkt i kontroll over ressursen. Det varierer imidlertid i hvilken grad en organisasjon som bidrar med ressurser, er eller ønsker å være involvert i arbeidet til den andre organisasjonen (Pfeffer & Salancik, 2003, s. 259). Krav som andre aktører stiller til organisasjonen som mottar ressurser, kan gjøre arbeidet til organisasjonen svært utfordrende. Spesielt utfordrende blir det dersom organisasjonen selv eller aktører som bidrar med ressurser, har motstridende krav til bruken av ressursene og til arbeidet som organisasjonen gjør (Pfeffer & Salancik, 2003, s. 261).

Den tredje faktoren som også påvirker avhengighetsforholdet, er i hvilken grad det er andre *alternativer* til å skaffe seg tilsvarende ressurs(er) (Slack & Byers, 2021, s. 76). Enkelte ressurser kan være mer krevende å få tilgang til enn andre. Dersom det er bestemte ressurser det er utfordrende å skaffe fra andre aktører eller det er kamp om ressursene blant flere organisasjoner, er det mer usikkerhet knyttet til ressursen enn dersom en *enkelt* kan skaffe tilsvarende ressurser fra andre aktører.

Dette er imidlertid ikke konstante faktorer, og kan til enhver tid endres av de involverte partene i avhengighetsforholdet (Pfeffer & Salancik, 2003, s. 260). Med andre ord er det ikke avhengigheten av andre aktører som er utfordringen i seg selv, men snarere usikkerheten knyttet til tilgangen på ressursen siden andre aktører ikke nødvendigvis er pålitelig. Organisasjonen har dermed to alternativer: å ikke endre seg, men potensielt ikke overleve, eller endre seg for å respondere på utviklingen som skjer i samfunnet, samt endringer i krav og forventninger fra sine samarbeidspartnere (Slack & Byers, 2021, s. 77). Klubber og stiftelser mangler ofte nødvendige ressurser som henholdsvis; menneskelige ressurser som frivillige, materielle ressurser som utstyr og anlegg, samt økonomiske ressurser som penger til drift, enkeltprosjekter, tiltak og støtte de tilbyr medlemmer. Det har vært mye ad hoc, noe som gjør det svært utfordrende å skaffe tilstrekkelig med ressurser og gjør det lite forutsigbart med hensyn til å ha en kontinuitet i hva slags ressurser de klarer å skaffe. Dette er alle faktorer som er med på å gjøre det utfordrende for klubber og stiftelser å skape et godt tilbud.

3.2 Ny-institusjonell teori

Ny-institusjonell teori kan danne grunnlaget for å studere forholdet mellom organisasjoner og ens omgivelser kan gjensidig påvirke hverandre (Meyer & Rowan, 1977, s. 341). Dette er i samsvar med mitt formål om å se nærmere forholdet mellom ulike aktører og samarbeid dem imellom. I motsetning til tidligere institusjonelle teorier, tar ny-institusjonelle teorier i tillegg hensyn til hvordan organisasjoner også påvirker sine omgivelser, og ikke bare omvendt (Eriksson-Zetterquist et al., 2012/2014, s. 249). Idrettsorganisasjoner sin påvirkning på sine omgivelser er også sentralt i denne studien, dermed er denne utviklingen fra institusjonelle teorier til ny-institusjonelle teorier en viktig forskjell.

Washington og Patterson (2011) belyser noen sentrale prinsipper innen ny-institusjonelle teorier. De tar blant annet for seg organisasjonsfelt, legitimitet og institusjonell isomorfisme (s. 3). Sentralt innen ny-institusjonell teori er også det Meyer og Rowan (1977) kaller myter (s. 349).

3.2.1 Organisasjonsfelt

Et *organisasjonsfelt* består av organisasjoner som samlet sett utgjør et bestemt område med produkter eller tjenester (DiMaggio & Powell, 1983, s. 148). Det kan anses som å være et slags nettverk av organisasjoner som har tilhørighet til et felles *felt*.

Organisasjonene vil både bidra til å skape feltet, samtidig som de gjennom en kontinuerlig prosess vil bli påvirket av andre organisasjoner tilhørende samme feltet (Eriksson-Zetterquist et al., 2012/2014, s. 253). Et felt er dermed dannet av organisasjoner som for eksempel samarbeider med hverandre eller utveksler ressurser, men kan også inkludere aktører som kan påvirke i form av å skape regulerende retningslinjer eller regler organisasjonene må forholde seg til (DiMaggio & Powell, 1983, s. 148). Ved at DiMaggio og Powell (1983) inkluderer aktører som leverandører, forbrukere og *myndigheter* i et organisasjonsfelt, har de utvidet det mer tradisjonelle feltet. I samme felt er det dermed ikke kun aktører som er konkurransedyktige med like tjenester eller er direkte knyttet til produksjon av produkter. De har i denne oppfatningen inkorporert et bredere spekter av aktører som samhandler på en konsistent og meningsfull måte (Washington & Patterson, 2011, s. 4).

Alle idrettsorganisasjoner er en del av et organisasjonsfelt, og er underlagt press fra andre aktører. Dette kan blant annet være aktører som bidrar med ressurser til organisasjonen (O'Brien & Slack, 2003, s. 419). Tilknytning til et organisasjonsfelt kan imidlertid også være med på å skape muligheter for organisasjonene.

Organisasjonsfeltet en idrettsklubb tilhører kan for eksempel blant annet bestå av andre idrettsklubber (konkurrenter) med tilsvarende aktivitetstilbud, samt egenorganisert idrett og andre fritidsaktiviteter. Videre kan en også, ut ifra DiMaggio og Powell (1983) sin definisjon, argumentere for at en idrettsklubb også kan være i samme organisasjonsfelt som blant annet stiftelser, leverandører, befolkningen i et område, kommunen eller bydelen og lokale skoler.

Normene og verdiene innen et felt er svært viktige faktorer fordi de blir sett på som grunnleggende for utviklingen av det institusjonelle miljøet, samt sentralt for å sette felles oppfatninger og normer. Dette er spesielt viktig innen felt som idretten, der det offentlige bidrar med betydelige økonomiske ressurser. Midlene som det offentlige bidrar med, medfører et ytterligere press om å arbeide ut ifra deres politiske føringer og samfunnets normer (Slack et al., 2021, s. 132). Klubber og stiftelser kan dermed få føringer for hvordan de kan benytte ressursene de får. For eksempel, dersom klubbene får føringer for ressursene som tilsier at de skal arbeide med klima og miljø, er dette noe klubbene må innrette seg etter, selv om de ønsker eller har behov for å få dekket ubetalte kontingenter.

3.2.2 Institusjonell isomorfisme

Et organisasjonsfelt består, som nevnt ovenfor, av flere ulike organisasjoner. Når alle organisasjoner tilhører et felles felt på denne måten, kan det resultere i at organisasjonene blir mer lik hverandre. Dette er en vanlig konsekvens innen et organisasjonsfelt. Konseptet som best forklarer homogenisering, kalles innen organisasjonsteorier for institusjonell *isomorfisme* (DiMaggio & Powell, 1983, s. 149). DiMaggio og Powell (1983) identifiserer tre ulike mekanismer for hvordan isomorfisme oppstår. Henholdsvis; *coercive isomorphism*, *mimetic isomorphism* og *normative isomorphism* (s. 150). Oversatt kan disse tre ulike formene for isomorfisme kalles; *tvingende isomorfisme*, *imiterende isomorfisme* og *normativ isomorfisme*.

Tvingende isomorfisme stammer fra formelt- og uformelt press tillagt organisasjoner. Det kan oppleves både som tvang, overtalelse eller som en invitasjon til samarbeid. Presset kommer fra andre aktører som de er avhengig av eller fra kulturelle forventninger i samfunnet. Videre kan det også være en direkte konsekvens av føringer fra regjeringens mandat (DiMaggio & Powell, 1983, s. 150). På denne måten krever sterke organisasjoner at svakere organisasjoner skal tilpasse seg andre aktører innen samme organisasjonsfelt. Et eksempel kan være at organisasjoner skal ha en plan for arbeid med bærekraft (Eriksson-Zetterquist et al., 2012/2014, s. 254). Innen bærekraft kan det være at idrettsklubber eller andre organisasjonsledd innen NIF skal tilrettelegge slik at alle barn og unge har mulighet til å delta, til tross for at arbeid med bærekraft i utgangspunktet er utenfor idrettens hovedvirksomhet.

Det hevdes at organisasjoner streber etter stabilitet, blant annet ved å imitere hverandre for å bli så like som mulig (Eriksson-Zetterquist et al., 2012/2014, s. 245). DiMaggio og Powell (1983) benytter begrepet *modeling* (s. 151), heretter oversatt til *imitering*, for mekanismene som skjer innen *imiterende isomorfisme*. Organisasjoner imiterer gjerne andre organisasjoner, som en respons på usikkerhet. Organisasjonen(e) som blir imitert er ofte ikke klar over det selv, og har gjerne ikke noe ønske om å bli kopiert. Å imitere andre organisasjoner fungerer dermed kun som en nyttig og tilgjengelig kilde til kunnskap eller løsning som organisasjonene kan benytte seg av (DiMaggio & Powell, 1983, s. 151). På denne måten ser en til mer fremgangsrike organisasjoner som arbeider med det en ønsker å oppnå, og imiterer dermed dem istedenfor å finne en egen måte å gjøre arbeidet på. Organisasjonen tror dermed at en selv kan bli like fremgangsrik, og oppnå legitimitet innen organisasjonsfeltet (Eriksson-Zetterquist et al., 2012/2014, s. 254). Et eksempel på imiterende isomorfisme innen idretten kan være at en ser på hvordan en annen idrettsklubb arbeider med inkludering, for å selv imitere og implementere denne måten å gjøre det på i egen klubb.

Normativ isomorfisme stammer primært fra profesjonalisering av et felt. Det blir stadig mer vanlig å ansette personell med utdanning (Eriksson-Zetterquist et al., 2012/2014, s. 255), noe en kan se tydelig innen idretten der idretten blir drevet av flere ansatte og færre frivillige enn tidligere. Det er to aspekt ved profesjonaliseringen som er viktige kilder til normativ isomorfisme. Den ene er knyttet til å ansette folk med en formell utdanning innen feltet (DiMaggio & Powell, 1983, s. 152). Dette vil videre resultere i at andre organisasjoner vil ansette folk med lik utdanning (Eriksson-Zetterquist et al., 2012/2014, s. 255). Den andre kilden er fremveksten og utviklingen av profesjonelle nettverk mellom organisasjoner (DiMaggio & Powell, 1983, s. 152). Dette skaper arenaer der de kan dele erfaringer på tvers i organisasjonsfeltet og bidra til at organisasjonene blir mer lik hverandre (Perrow, 1974, referert i DiMaggio & Powell, 1983, s. 152).

3.2.3 Legitimitet og myter

Institusjonelle regler fungerer som *myter* som implementeres i organisasjonene. På denne måten kan organisasjonene opparbeide legitimitet og ressurser for å oppnå stabilitet, og sikre overlevelse (Meyer & Rowan, 1977, s. 340). Inkluderingsarbeid i organisert idrett, kan være eksempel på en myte. Disse mytene sprer seg i samfunnet, og

har generelt stor innflytelse på organisasjonene. Dermed må organisasjonene ta til seg mytene for å oppnå legitimitet og framstå som rasjonelle. Et resultat av dette er at det vokser fram nye områder for organisering. Organisasjoner oppretter nye avdelinger og stillinger for å implementere arbeid med *mytene* (Eriksson-Zetterquist et al., 2012/2014, s. 251). Myter kan få en slags regellignende status i samfunnet og for organisasjoner i samfunnet (Meyer & Rowan, 1977, s. 341). En kan ta idretten som eksempel, der det har vokst fram nye avdelinger og/eller roller for arbeid med idrett og bærekraft. Videre kan en også argumentere for at både opprettelse av stiftelser og gjennomføring av andre tiltak for å tilrettelegge for at økonomi ikke skal være barriere for idrettsdeltagelse, kan være resultat av myter som har spredd seg i samfunnet og organisasjonsfeltet en tilhører.

Myter trenger ikke nødvendigvis ha en direkte effekt på hva en organisasjon *faktisk* gjør. En kan se på skillet mellom *prat*, *beslutninger* og *handling*, som Nils Brunsson (2003) tar for seg. Tilsvarende skille mellom formell struktur og handling peker også Meyer og Rowan (1977) på (Eriksson-Zetterquist et al., 2012/2014, s. 250-251). Hva en organisasjon eller andre aktører *sier* at de skal gjøre, vil ikke alltid føre til en *beslutning* om å gjennomføre, samt at en eventuell beslutning heller ikke nødvendigvis betyr at en faktisk *gjennomfører* det som er besluttet. Normen om rasjonalitet er en viktig verdi i vårt samfunn, og blir ofte referert til for å forklare handlinger vi gjør. Det er ikke alltid en oppnår forventet resultat eller at metoder en benytter er så effektive som først antatt. Da endres gjerne planer, beslutninger og handlinger (Eriksson-Zetterquist et al., 2012/2014, s. 250-251). En kan si at; «Det er en institusjonalisert myte, med et skinn av legitimitet» (Eriksson-Zetterquist et al., 2012/2014, s. 251). Med andre ord at organisasjonene later som de gjør noe, som de i realiteten ikke gjør.

3.3 Interessentteori

Stakeholder theory, heretter kalt interessentteori, ble utviklet av Robert Edvard Freeman og tok form med hans bok; *Strategic management: A stakeholder approach* (Parent, 2016, s. 57). Freeman (1984) definerte en interessent på følgende måte; «A stakeholder in an organization is (by definition) any group or individual who can affect or is affected by the achievement of the organization's objectives» (Freeman, 1984, s. 46). Interessenter kan dermed være både personer, grupper, organisasjoner eller andre som

har eierskap, rettigheter, samarbeid, eller av annen grunn er i en posisjon som gjør at de har makt til å påvirke organisasjonens aktiviteter (Clarkson, 1995, s. 106).

Interessenter til en organisasjon kan videre deles inn i to grupper; *primary stakeholders* (primære interessenter) og *secondary stakeholders* (sekundære interessenter) ut ifra hvor sentral interessenten er for organisasjonens arbeid og overlevelse (Clarkson, 1995, s. 105-106). Begrepene *interessent*, *organisasjon* og *aktør* vil bli brukt om hverandre i denne studien.

De *primære interessentene* er av så stor betydning at driften av organisasjonen er avhengig av dem. Dersom en mister en slik interessent, vil organisasjonens overlevelse kunne stå i fare. Eksempler på en primær interessent kan være ansatte, investorer, medlemmer og leverandører. I tillegg inkluderer det *offentlig interessent gruppe* med stat, kommune og bydel, med deres lover og reglement som må følges.

Organisasjon(e) og deres interessenter er ofte i stor grad gjensidig avhengig av hverandre (Clarkson, 1995, s. 106).

En *sekundær interessent* er imidlertid ikke sentral for en organisasjons overlevelse. De kan påvirke eller bli påvirket av organisasjonen, men er ikke involvert i transaksjoner med organisasjonen. Et eksempel kan være media som kan publisere deres synspunkter, både positive og negative, om organisasjonen (Clarkson, 1995, s. 106). Det er dermed ikke slik at interessenter enten *har* makt eller *ikke har* makt, men snarere er det et nettverk av mange ulike aktører som alle har en viss makt. Graden av makt er basert på hvordan, og i hvilken grad, interessentene kan påvirke organisasjonen. Det er ikke bare det som skjer innad i NIF som er preget av maktrelasjoner, men også mektige aktører utenfor NIF kan påvirke NIFs demokratiske system med midler og motiver. Dette kan være aktører som sponsorer, medier og departementet (Enjolras & Waldahl, 2009, s. 110-111).

3.4 Kombinering av teoriene koblet til studiens tematikk

Ressursavhengighetsteori, ny-institusjonell teori og interessenteori danner samlet det teoretiske grunnlaget for denne studien. Ressursavhengighet vil bli benyttet for å se nærmere på både materielle-, økonomiske- og menneskelige ressurser som klubber og stiftelser er avhengig av. Teorien kan også være med på å underbygge hvordan ulike aktører ønsker, kan og bør samarbeide med hverandre for å kunne nå ut til og tilrettelegge for flere barn og unge. Både muligheter og utfordringer knyttet til ressursene vil bli diskutert med ressursavhengighet som grunnlag. Ny-institusjonell teori er utgangspunktet for å videre diskutere resultater knyttet til institusjonell struktur og samarbeidsprosesser. Organisasjoner ser til hverandre, og tar inn over seg forventninger og utvikling i samfunnet; både på godt og vondt. Interessent teori er relevant for å kunne diskutere organisasjonenes påvirkning på hverandre og deres omgivelser, samt for å se på deres arbeid på en mer hensiktsmessig måte. Makt og relasjoner er sentralt i alle teoriene, og vil vise seg som viktige aspekt i forbindelse med resultat og diskusjon.

4.0 Metode

I dette kapitlet skal jeg redegjøre for hva jeg har gjort for å svare på studiens problemstilling. Jeg ønsker med dette å vise omfanget av vurderinger og refleksjoner som ligger til grunn for de ulike delene av forskningsprosjektet. Det finnes en rekke ulike forskningsmetoder innenfor samfunnsvitenskapene, men ut ifra egne tanker og refleksjoner har jeg overveid valget, slik at det blir et pragmatisk forhold mellom forskningsspørsmål og metode. Dette skal sammen danne et helhetlig forskningsdesign (Furseth & Everett, 2020, s. 137). Valg av forskningsmetode er dermed basert på hva jeg prøver å finne svar på i min studie (Silverman, 2014, s. 9). Med utgangspunkt i dette har jeg valgt å benytte kvalitative forskningsintervju som metode for å besvare problemstillingen. I kapitlet tar jeg nærmere bestemt for meg min vitenskapsteoretiske tilnærming (4.1), ulike aspekter ved valgt forskningsmetode (4.2), inkludert datainnsamling (4.3) og databehandling (4.4), før det videre følger refleksjoner knyttet til kvalitetskriterier (4.5) og forskningsetiske overveielser (4.6).

4.1 Vitenskapsteoretisk tilnærming

Det er stadig økende etterspørsel etter forskning innen flere områder, deriblant samfunnsvitenskapene. Dermed er det grunn til, fra et kritisk ståsted, å studere hvordan vitenskap, samfunnsutvikling og politikk virker gjensidig på hverandre (Thornquist, 2018, s. 11). Min vitenskapsteoretiske tilnærming for denne studien vil være innen fortolkende retninger. Dette innebærer paradigmer som vektlegger *mening* og *betydning*, og representerer et viktig grunnlag for kvalitative metoder. Studiens teoretiske utgangspunkt og mønstre i empirien som er samlet inn, har et gjensidig påvirkningsforhold som sammen vil danne grunnlaget for tolkning og forståelse som utvikles i løpet av forskningsprosessen (Thagaard, 2018, s. 33).

Denne studien har jeg plassert innen hermeneutikken, nærmere bestemt *kritisk teori*, der fortolkning har en fremtredende plass (Thagaard, 2018, s. 39). Innen kritisk teori står sosialfilosofen Jürgen Habermas sentralt (Thornquist, 2018, s. 24). Et kjennetegn ved kritisk teori, som i utgangspunktet ble representert av Habermas (1991 og 1999), er fornuftsappellen. Fornuft og argumenter betraktes som forutsetninger for å sikre sosial rettferdighet, samt for å hindre menneskelig fornedrelse, utnyttning og undertrykking (Habermas, 1991 og 1999, referert i Thornquist, 2018, s. 47). Videre legger kritisk teori

vekt på ideologiavsløring. En tar et kritisk standpunkt til samfunnets allerede etablerte strukturer og en retter oppmerksomheten mot prosessene som bidrar til at bestemte interesser fremmes på bekostning av andre (Thagaard, 2018, s. 39).

Thagaard (2018) beskriver *enkel hermeneutikk* som at det handler om; «... individets tolkning av seg selv og sin intersubjektive situasjon eller virkelighet» (s. 39).

Dobbelhermeneutikk bygger på enkel hermeneutikk, og omhandler hvordan forskeren videre fortolker denne virkeligheten (Thagaard, 2018, s. 39). Forskning innen kritisk teori blir imidlertid beskrevet av Alvesson og Sköldberg (2011) som en slags trippel hermeneutikk. Dette innebærer *dobbelhermeneutikk* i tillegg til en kritisk tolkning av samfunnsforholdene som påvirker forskeren og personer i felten (Thagaard, 2018, s. 39).

Forskningsspørsmål forankret i kritisk teori kan være av vurderende eller konstruktiv art, altså om sosiale forhold er som de bør være, eller om de kan forbedres (Thagaard, 2018, s. 39). Dette er nærliggende til denne studiens problemstilling: *Hvilke forhold i og utenfor idretten begrenser barn og unges mulighet til å delta i organisert idrett, og hvordan opplever sentrale aktører (klubber, stiftelser og krets) arbeidet med tilrettelegging for idrettsdeltagelse for alle?* Med dette stilles det spørsmål til idrettens organisering og struktur, hvor inkluderende den egentlig er, samt hvordan ulike tiltak virker for noen sentrale aktører. Videre står også deres opplevelser knyttet til allerede etablerte strukturer, der hvilke barrierer de opplever både i forhold til idrettsdeltagelse og i arbeidet med tilrettelegging, samt deres tanker omkring forbedring eller muligheter for endring sentralt.

4.2 Kvalitativ forskningsmetode

Innen kvalitativ forskningsmetode er en sentral målsetning at vi oppnår en forståelse av sosiale fenomener. Dette oppnås gjennom kontakt mellom forsker(e) og deltaker(e) ute i felten. Kvalitative metoder kan deles inn i fem kategorier, henholdsvis; observasjon, intervju, analyse av foreliggende tekster og visuelle uttrykksformer, analyse av audio- og videoopptak, samt internett (Thagaard, 2018, s. 11-12). Det er ingen rett eller feil metode, men snarere hva som er passende basert på studien som skal gjøres (Silverman, 2013, s. 125). Derimot er det både fordeler og ulemper med enhver forskningsmetode

(Furseth & Everett, 2020, s. 137). Formålet med studien er å få innsikt i hva som ser ut som barrierer fra klubber, stiftelser og krets sitt ståsted, samt aspekter ved tilrettelegging for at alle skal ha muligheten til å delta i organisert idrett. For å få en forståelse for hvordan aktører i og utenfor idretten opplever arbeidet med dette og hvordan de selv arbeider med det, vil intervju være et nyttig verktøy.

Thagaard (2018) påpeker at begrepene *systematikk* og *innlevelse* er sentral innen kvalitativ forskning. Systematikk refererer til fremgangsmåten i forskningsprosessen. Valgene en tar skal være basert på grundige og omfattende vurderinger med tanke på å kunne få en helhetlig forståelse av det sosiale fenomenet det forskes på. For å kunne utvikle forståelsen er også *innlevelse* viktig. En må sette seg inn i den sosiale situasjonen som studeres, samt være åpen og mottakelig for inntrykk som kan gi innsikt i situasjonen (s. 14). Min egen bakgrunn og mine refleksjoner knyttet til tema vil imidlertid kunne påvirke forskningen min. Dermed er det svært viktig at jeg har et bevisst og reflektert forhold til dette gjennom alle aspekt ved studien, slik Markula og Silk (2011) beskriver (s. 4).

Kvalitative forskningsintervju ble brukt for å få fram utvalgets erfaringer og opplevelser knyttet til studiens formål, sett fra deres organisasjon sitt ståsted. Ved å inkludere et utvalg av både klubber, ulike type stiftelser og Oslo idrettskrets (OIK), fikk jeg innsikt fra ulike ståsted. Forskningsintervjuet har en viss struktur og hensikt, med en spørre-og-lytte-orientert tilnærming (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 20). Det kan imidlertid diskuteres om intervjupersonene faktisk gjenspeiler organisasjonen de snakker for. Dette kan være utfordrende for studiens generaliserbarhet. Kvale og Brinkmann (1996/2015) omtaler intervjupersoner som *subjekt* og som *forfattede forfattere*. Intervjupersonen, eller subjektet, er underlagt diskurser, maktrelasjoner og ideologier som påvirker deres handlingsvalg. Deres refleksjoner og tanker vil dermed være basert både på deres egne oppfatninger og på organisasjonen de er en del av. De er altså både *forfatter*, og styrt av andre *forfattere* (s. 20). En kan dermed tenke seg at resultatene fra forskningsintervjuene er farget av intervjupersonene, og ikke nødvendigvis alltid direkte gjenspeiler felles grunnlag og oppfatning i organisasjonen som helhet.

4.3 Datainnsamling

4.3.1 Utvalg og rekruttering

I en kvalitativ studie som min, der utvalget er relativt lite, var det viktig at jeg fikk et utvalg som bidrar til funn som kan gi relevant og nyttig innsikt til studien. Ved *strategisk utvelging* valgte jeg dermed systematisk utvalget mitt basert på deres egenskaper og kvalifikasjoner (Thagaard, 2018, s. 54). Jeg benyttet også delvis *snøballmetoden* for å velge ut deltagere for intervju. Jeg kontaktet først noen med relevante kvalifikasjoner, før jeg deretter fikk innspill fra dem igjen og tok inspirasjon til videre utvelgelse, i tråd med det Thagaard (2018) beskriver (s. 56). Det var flere av intervjupersonene som hadde tanker om hvem jeg burde inkludere i utvalget. Flere nevnte også arbeid andre klubber gjør, underveis i intervjuet. Siden utvalget er selektert på grunnlag av deres hensiktsmessighet for prosjektets formål og problemstilling, kan jeg ikke direkte si at utvalget er representativt for en populasjon (Thagaard, 2018, s. 55), eller fremstiller en felles oppfatning for samtlige klubber i Oslo. Til tross for dette mener jeg at deres erfaringer og opplevelser vil kunne gi et godt innblikk i hvordan en stor andel klubber og stiftelser i Oslo, og kanskje også Norge, opplever det.

På spørsmål om hvor mange intervju en bør ha i kvalitative studier, svarer Kvale og Brinkmann (1996/2015) helt enkelt at en må ha så mange som er nødvendig for å finne ut av det en trenger å vite. Dette kan imidlertid være utfordrende, og en har en tendens til å ende opp med enten for lite eller for stort utvalg. Faren med å ha for få er blant annet at det er vanskelig å få svar på det en trenger, samt at det blir utfordrende å sammenligne ut ifra datamaterialet. På den andre siden er utfordringen med å ha for mange intervjuer, å få tid og oversikt til å foreta en dyptgående analyse av datamaterialet (s. 148). Thagaard (2018) påpeker også viktigheten av at utvalget ikke bør være større enn at det er mulig å gjennomføre omfattende analyser (s. 59). Gitt omfanget på en masteroppgave, måtte jeg også ta hensyn til at det er begrenset hva jeg når over. Ut ifra formålet med min studie vurderte jeg det som tilstrekkelig da jeg hadde gjennomført åtte intervjuer. Henholdsvis fire klubber og tre stiftelser, i tillegg til Oslo idrettskrets, der klubbene er anonyme, mens stiftelsene ikke er anonyme. Navn på personene som er intervjuet blir imidlertid ikke brukt. Videre refleksjoner og vurderinger knyttet til dette utdyper jeg i senere delkapittel (4.6.2). Jeg opplevde at jeg hadde et representativt utvalg for gruppene (klubber og stiftelser/krets) som jeg ønsket å

inkludere, samt at jeg hadde fått innhentet nok informasjon til at jeg ikke opplevde at ytterligere intervjuer ville tilført så mye nytt til min studie (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 148). Utvalget mitt består av flere kategorier (klubber, stiftelser og krets), der jeg definerte når det var nok intervju, basert på en bestemt kvote av deltagere innen hver av kategoriene. Med andre ord var antallet basert på *kvoteutvelging* (Thagaard, 2018, s. 55), og *metningspunktet* innenfor hver av kategoriene (Thagaard, 2018, s. 59).

Med utgangspunkt i studiens formål og problemstilling, hadde jeg noen inklusjons- og eksklusjonskriterier for klubbene jeg ønsket å intervju. Felles for klubbene jeg valgte var at de alle tilhører Oslo kommune, og at de har et idrettstilbud til barn og ungdom. For å få et bredere perspektiv valgte jeg fire klubber som tilhører ulike bydeler. Det er ulikt hvordan hver bydel driver sine støtteordninger, og hvilke andre ordninger som er naturlig å benytte. Videre varierer også demografien i de ulike områdene, noe som kan gjøre at det er ulikt hvilke barrierer og utfordringer klubbene opplever. Et annet kriterium jeg satte for klubbene var at de måtte tilby breddeidrett. Breddeidretten favner om en større andel av befolkningen, og inkluderer mosjon og all annen fysisk aktivitet, spesielt rettet mot barn og unge (Hanstad, 2019, s. 252). Ressurser for tilrettelegging av toppidrett er, som nevnt, ikke fokus i dette prosjektet.

Å få oversikt over utvalget over støtteordninger som finnes gjennom stiftelser og andre aktører i Norge i dag, har vært svært utfordrende. Som jeg var inne på tidligere i kapittel 2.4, finnes det en rekke forskjellige stiftelser og organisasjoner som alle har litt ulike tilbud. Det er likevel en del likhetstrekk knyttet til eksempel vis formål og målgruppe, men der største forskjellen er at noen bidrar med ressurser til andre organisasjoner, mens andre er mer direkte rettet mot enkeltindivider. Jeg valgte dermed ut stiftelser som har ganske ulikt fokus for sine tilbud, for å få innsikt fra ulike ståsted; Sparebankstiftelsen, BUA og Zuccarellostiftelsen. Sparebankstiftelsen gir bidrag til allmennyttige formål, blant annet innen idrett, både lokalt og nasjonalt (Sparebankstiftelsen, u.å.). De retter seg mot organisasjoner og *større* prosjekter, og ikke søknad og støtte direkte til enkeltindivider. Utstyr er en sentral og avgjørende faktor for idrettsdeltagelse. Jeg ønsket derfor å inkludere en utstyrssentral, der BUA er et naturlig valg innen denne kategorien. Da manglet en stiftelse som også retter seg mer direkte mot støtte til deltagelse i organisert idrett. Zuccarellostiftelsen gir økonomisk støtte gjennom tilskudd og stipender til klubber, foreninger og lignende organisasjoner, i

tillegg til enkeltindivider (Zuccarellostiftelsen, u.å.-b). Til slutt ønsket jeg også å intervju Oslo idrettskrets, da kretsen er en sentral aktør i dette arbeidet, samt at jeg hadde valgt å begrense studien geografisk til Oslo. OIK har vært opptatt av fattigdom og sosiale forskjeller, og har en rekke prosjekter og tiltak knyttet til denne problematikken. Dette kommer jeg tilbake til under resultater og diskusjon (5.0).

4.3.2 Intervjuguide og pilotintervju

Intervjuene er datamateriale til forskningen, og hele studien avhenger av kvaliteten på intervjuene. En kan ikke pynte på et dårlig intervju (Thing & Ottesen, 2013, s. 80). For å få et vellykket intervju er det viktig å danne et godt utgangspunkt. En må på forhånd sette seg inn i intervjupersonene/organisasjonene sin situasjon, for å kunne stille relevante spørsmål (Thagaard, 2018, s. 94-95).

I denne studien har jeg tatt utgangspunkt i semi-strukturerte intervju (se vedlegg 3, 4 og 5). Jeg hadde en rekke tema, med forslag til spørsmål som jeg ønsket å dekke gjennom intervjuet, men ønsket også å gi rom for relevante digresjoner underveis (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 156-157). Dette kan åpne for at det blir tatt opp temaer og perspektiver som jeg ikke har tenkt på i forkant (Thagaard, 2018, s. 90), og kan være svært nyttige bidrag til studien. Semi-strukturerte intervju gir også rom for å følge samtalens naturlige gang, der rekkefølgen på de forhåndsbestemte temaene settes under intervjuet. Intervjuguiden hjelper imidlertid med å sørge for at viktige spørsmål og tema blir tatt opp, samtidig som en kan inkludere tema som ikke var bestemt på forhånd (Thagaard, 2018, s. 91). Intervjuguiden bør bestå av *nøytrale* og *åpne* spørsmål for at ikke svarene skal begrenses til *ja* eller *nei*, eller styres i en spesifikk retning av intervjueren (Lareau, 2021, s. 75). Likevel anså jeg det som gunstig å bruke ja/nei spørsmål i enkelte tilfeller. På denne måten kunne jeg ut ifra svaret deres vurdere hvordan jeg skulle stille oppfølgende spørsmål. Jeg måtte også være forberedt på at intervjupersonene gjerne ikke var like interessert i alle spørsmål. Det kunne komme korte svar, der jeg gjerne hadde forventet at det skulle være mer utfyllende. Jeg måtte også respektere at det gjerne ikke er alle spørsmål de hadde lyst å svare på. I slike situasjoner gikk jeg da videre med andre spørsmål (Thagaard, 2018, s. 102).

Underveis i intervjuene forsøkte jeg også å benytte utvalgte intervjuteknikker. Starten av intervjuet har avgjørende betydning for å etablere god kontakt med intervjupersonen.

Det er viktig å være bevisst på kroppsspråk og ansiktsuttrykk for å vise interesse og respekt for det som blir sagt (Thagaard, 2018, s. 101). Jeg ønsket å starte intervjuet med generelle spørsmål som ville være enkelt for dem å svare på. Dette kan oppfordre dem til å dele mer og flere detaljer i deres svar. Slike åpne spørsmål kan også hjelpe dem å føle seg mer komfortabel, og redusere oppfatningen av det er et rett eller galt svar (Lareau, 2021, s. 74). Thagaard (2018) påpeker også at det er en fordel å innlede samtalen med spørsmål som kan bidra til å berolige dem (s. 101). Allerede her fikk jeg også svar på en del av mine spørsmål, samt at jeg fikk innsikt i eventuelle nye perspektiver som jeg kunne følge opp videre i intervjuet. Jeg benyttet også *prober* for å skape flyt i samtalen, samt for å gi intervjupersonen oppmuntrende respons og bekreftelse på at jeg lytter. *Prober* er spørsmål eller kommentarer som *ja*, *hmm* eller *mhm*. Dette signaliserer interesse og uttrykker at vi lytter oppmerksomt til det som blir sagt. I tillegg er dette en teknikk som anvendes for å oppmuntre intervjupersonen til å fortsette å snakke om temaet, eller eventuelt avslutte et tema (Thagaard, 2018, s. 96). En annen intervjuteknikk som jeg forsøkte å benytte, var små pauser. Slike korte pauser gir både meg og intervjupersonen anledning til å reflektere over samtalen og vurdere fremdriften. Intervjupersonen får da også mulighet til å vurdere om en ønsker å utdype det foregående tema. Pausene tok jeg dermed i overgangene til nytt tema, før jeg deretter markerte også overgangen med uttrykk som; *nå vil jeg gå over til..* eller *jeg ønsker også å snakke litt om...* (Thagaard, 2018, s. 96). Dette opplevde jeg som en effektiv teknikk, der intervjupersonene i flere tilfeller fortsatte å utdype, og kom med svært nyttige refleksjoner. Selv om en forsøker å være bevisst på intervjuteknikker og egen formulering av spørsmål, er det viktig å være forberedt på at det ikke alltid blir som planlagt. Selv om det ikke er ideelt, så er det en realitet at spørsmålene blir stilt og forstått noe ulikt ut ifra intervjusituasjonen (Lareau, 2021, s. 75).

Jeg hadde organisert intervjuguiden(e) etter tema. Som nevnt ovenfor startet jeg med enkle generelle spørsmål om dem selv og om klubben/organisasjonen. Videre tok jeg for meg sentrale tema, som også til dels gjenspeiles i tema fra analysen av materialet. Visjon og verdier, utenforskap, støtteordninger og tilrettelegging, interessenter, muligheter og utfordringer, samt stigma var tema som ble tatt opp før jeg avslutningsvis hadde noen åpne spørsmål med rom for tilbakemelding og andre vinklinger. Introduksjonen og spørsmål avslutningsvis var imidlertid de eneste delene av intervjuet som var fastsatt, de andre delene ble tatt opp ut ifra samtalens naturlige gang.

Pilotintervju refererer til et *prøveintervju* eller *testintervju*. Jeg brukte pilotintervju for å teste både meg selv som intervjuer og intervjuguiden min (Markula & Silk, 2011, s. 93). I første omgang testet jeg det på en tidligere student fra Norges Idrettshøgskole (NIH). Da fikk jeg reflektert over måten jeg stilte spørsmål, og min bruk av de ulike intervjuteknikkene. Dette opplevde jeg som svært nyttig, der jeg fikk gjort en del endringer på formuleringen av spørsmålene mine. Ved å benytte en medstudent fikk jeg imidlertid ikke testet intervjuguiden på noen som hadde likt ståsted som intervjupersonene i prosjektet mitt ville ha. Jeg ønsket dermed å gjennomføre et pilotintervju til. Dette ble gjennomført på en bekjent som er ansatt i en klubb som faller inn under alle mine inklusjons- og eksklusjonskriterier. Dette intervjuet ble gjennomført med informert samtykke og lydopptak slik at jeg kunne bruke det. Jeg vurderte intervjuet som relevant og av tilfredsstillende kvalitet, og valgte dermed å transkribere det og bruke det som en del av studien.

4.3.3 Intervjusituasjonen

For å få intervju av kvalitet, er det viktig å etablere en god og tillitsfull atmosfære for intervjusituasjonen (Thagaard, 2018, s. 104). Jeg ønsket å gjennomføre intervjuene på et sted der vi kunne sitte uforstyrret, samt at jeg ville være åpen for forslag fra dem, for å gjøre gjennomføringen enklest mulig for dem. Jeg foreslo dermed kontorene som organisasjonene/klubbene tilhører, eller på NIH. På denne måten var det enklere å utelukke annen *støy* som familie, kjæledyr, fjernsyn, andre mennesker eller andre ytre forstyrrelser som kunne vært tilfelle dersom en gjennomførte det hjemme hos dem eller offentlig (Thing & Ottesen, 2013, s. 83). To av intervjuene ble gjennomført på NIH, mens resten ble gjennomført i deres lokaler. Når det ble gjennomført hos dem, var det imidlertid begrenset hva jeg kunne kontrollere, men det var nødvendig å tilby dette for å få gjennomført intervjuene.

Det er også svært uheldig å komme for sent til et intervju (Thing & Ottesen, 2013, s. 83), da det kan vise mangel på respekt for deres tid. For å ikke risikere å komme for sent selv, eller bli stresset på tiden under et intervju, valgte jeg å ikke avtale flere intervju på samme dag. Det kan skje uforutsette ting underveis, og jeg ønsket ikke at det skulle påvirke noen av intervjuene. Dette gav meg også rom til å starte videre arbeid med intervjuet samme dag.

Jeg valgte å kombinere lydopptak med å ta notater i løpet av intervjuene. Dette var imidlertid ikke omfattende notater, men heller stikkord og bemerkelser der jeg anså det som nyttig å følge oppe senere i samtalen eller som relevante bemerkelser av intervjuet som helhet. Dette inkluderte generelle inntrykk som for eksempel hvis et spørsmål virket overveldende, om de ble overrasket, benyttet ironi eller gav uttrykk følelser, som kan være utfordrende å oppfatte kun i lydfilen. Å ta notater underveis kan imidlertid virke forstyrrende på samtalen (Thagaard, 2018, s. 112). Dette var hovedårsaken til at jeg ikke ønsket å ta mer omfattende notater underveis, samt at jeg ikke tror at det nødvendigvis ville tilført noe særlig ekstra til studien. Notatene hadde ikke til hensikt å overlape med lydopptaket, så notatene var dermed utelukkende enkelte bemerkelser underveis og svært begrenset. Umiddelbart etter intervjuene skrev jeg også ned dersom det var ytterligere inntrykk jeg hadde fra intervjuet som kunne være relevant å ta med.

4.4 Databehandling

4.4.1 Transkribering og notater

I samtlige av mine intervju ble det brukt lydopptak på diktafon (etiske overveielser knyttet til opptak blir diskutert i delkapittel 4.7). På denne måten kunne jeg konsentrere meg om kommunikasjon og flyt i samtalen. Det ble også enklere å forfølge relevante og interessante innspill som var utover mine forhåndsbestemte tema (Tjora, 2021, s. 180). Før jeg transkriberte intervjuene syntes jeg det var nyttig å lytte igjennom opptakene noen ganger. Der var ikke bare ordbruk registrert, men også tonefall, pauser og lignende, noe som kan falle bort ved transkribering (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 205). Dette gjorde også at jeg fikk et bedre overblikk over innholdet. Samtidig som jeg lyttet igjennom opptakene, tok jeg også notater. Jeg merket meg blant annet interessante tema og kategorier, samt gjentakende tanker, opplevelser og svar de hadde. Dette ble da utfyllende for notatene jeg også tok underveis i intervjuene. Transkripsjon av intervjuene er imidlertid bedre egnet for å strukturere materialet for en dypere analyse (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 206).

Jeg forsøkte å gjennomføre transkribering kortest mulig tid etter hvert enkelt intervju. Da satt samtalen mer ferskt i minnet, noe som kan gjøre det enklere å transkribere *riktig*, siden det da kan være lettere å forstå den nøyaktige ordlyden (Brinkmann & Tanggaard, 2012, s. 34). Jeg anså det også som hensiktsmessig å lytte til hvert intervju før jeg skulle

ha neste, for å kunne utvikle meg som intervjuer. Det er mye læring i å høre på hvordan en stiller spørsmål, og ved å lære underveis kunne jeg forsøke å unngå å gjenta de samme svakhetene i de neste intervjuene, i tråd med Thagaard (2018) sine anbefalinger (s. 113).

Det er ingen universell form for hvordan intervjuene skal transkriberes (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 208). Transkripsjonens form er dermed vurdert ut ifra prosjektets formål og materialets natur (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 206). Jeg har omformet intervjuene til er mer formell skriftlig stil, der jeg *ikke* anså det som nødvendig å inkludere alle *eh*, *hmm*, host, sukk, latter eller lignende, slik Kvale & Brinkmann (1996/2015) beskriver at en kan gjøre (s. 208). Dette var fordi formålet med intervjuene i mitt prosjekt er ikke en analyse av språket, men heller innsikt og forståelse i deres opplevelser og erfaringer. Jeg valgte derimot å inkludere dette dersom det opplevdes som direkte knyttet til det som ble sagt. For eksempel der et sukk var *svar* på spørsmål som ble stilt. Alle intervjuene ble også ellers skrevet ordrett, inkludert halve setninger og lignende. Intervjuene med klubbene skulle være anonyme, så jeg anonymiserte disse underveis i transkriberingen. Egennavn ble fjernet eller byttet ut, og andre direkte kjennetegn ble anonymisert etter beste evne. Videre valgte jeg også å *kode* meg selv som «I» og klubbene som «Klubb 1», «Klubb 2», «Klubb 3» og «Klubb 4», mens stiftelsene ble kodet etter bokstav(er) fra navnet stiftelsen. Henholdsvis «Z» for Zuccarellostiftelsen, «BUA» for BUA, «S» for Sparebankstiftelsen og «OIK» for Oslo idrettskrets.

I forkant av intervjuene testet jeg ut diktafonen for å vite om jeg burde gjøre tilpasninger for bedre lyd kvalitet. Jeg opplevde diktafonen som god, der lyden ble tydelig. God lyd kvalitet er viktig for å gjøre arbeidet med transkribering mindre anstrengende og, ut fra tidligere erfaring, mindre tidkrevende (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 207). Det var imidlertid en tidkrevende prosess, men gjennom transkriberingen ble jeg godt kjent med materialet. Dette ble en god og nyttig start på å gjøre en dypere analyse. Dette er også i tråd med det Brinkmann og Tanggaard (2012) beskriver som nyttig (s. 34).

4.4.2 Analyse av datamaterialet

Analyse og tolkning av data er en kontinuerlig prosess som pågår gjennom hele prosjektet. Dataene jeg har samlet inn er, som beskrevet ovenfor, representert som utskifter av intervju sammen med tilhørende notater (Thagaard, 2018, s. 151). Den mer systematiske analysen av datamaterialet startet imidlertid etter alle intervjuene var ferdig transkribert. På dette tidspunktet hadde jeg også laget en liste med fem sentrale tema, i tråd med det Gibbs (2007) anbefaler (s. 45). Temaene var henholdsvis; *stigma, utenforskap, søkeprosessen og samarbeid, ressurser og barrierer*. Temaene var delvis basert på forhåndsbestemte tema fra tidligere forskning og teorier, som også gjenspeiles i intervjuguiden, samt delvis på tema og opplevelser jeg merket meg som gjentakende i intervjuene.

Videre vurderte jeg hvilken analytisk tilnærming jeg anså å være mest hensiktsmessig for denne studien. Ettersom jeg ønsket å sammenligne data på tvers av intervjuene innen en rekke tema, ville jeg kode og kategorisere på en enhetlig måte. For å analysere datamaterialet mitt valgte jeg derfor å ta utgangspunkt i det Thagaard (2018) beskriver som en temaanalytisk tilnærming, også kalt *cross-sectional analysis* (s. 151-152). En kan argumentere for at forskningen min kan karakteriseres som både *induktiv* og *deduktiv*. Induktiv grunnet strategien jeg brukte for å kode datamaterialet, samt for å identifisere mønstre og formulere potensielle forklaringer på mønstrene. Dette er en utbredt analyseform, og er primært den strategien som blir brukt innen kvalitativ forskning (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 224). En slik induktiv tilnærming innebærer at jeg forankret kodene empirisk ved å utvikle koder som gir et konsentrert uttrykk for intervjupersonene sine erfaringer og opplevelser (Thagaard, 2018, s. 153). Videre kan en si at tilnærmingen min er deduktiv siden jeg betegnet kategoriene basert på begreper fra annen teori og studiens formål og problemstilling (Thagaard, 2018, s. 154). Derimot er det ikke slik at jeg direkte utleder testbare hypoteser, for å bevise- eller motbevise dem, slik som kan være vanlig innen en deduktiv tilnærming (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 224). Det var mer knyttet til at jeg i min studie fulgte opp allerede antakelser og oppfatninger jeg visste om, *deduktivt*, samtidig som jeg var åpen for nye oppfatninger, *induktivt*. Jeg tilstrebet imidlertid at mine tidligere oppfatninger i minst mulig grad skulle farge studien og intervjuene.

Koding og kategorisering av materialet kan gjøres manuelt eller ved hjelp av dataprogram (Gibbs, 2007, s. 40). Jeg vurderte det til at jeg ønsket å gjøre kodingen manuelt, ved at jeg skrev ut det transkriberte datamaterialet. Jeg anerkjenner imidlertid at dataprogrammer kan bidra til å gjennomføre analysen lettere og mer effektivt ved at en har tilgang til en rekke redskaper, slik som Kvale og Brinkmann (1996/2015) beskriver (s. 226). Men jeg opplevde en større nærhet til datamaterialet, og en bedre oversikt med å gjøre dette arbeidet manuelt. Jeg hadde, som nevnt ovenfor, noen forhåndsbestemte tema, men noen tema vokste også fram i løpet av analyseprosessen. Disse ble delvis inspirert av prosjektets teoretiske forankring, og delvis av intervjupersonene (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 228). Det var viktig at kategoriene jeg valgte sammenfalt med kategoriene som intervjupersonene brukte selv, for å kunne forankre kategoriene empirisk og for å forstå deres situasjon (Thagaard, 2018, s. 154). Jeg koblet hvert tema til en fargekode, samt at jeg kodet nærvær eller fravær av en erfaring med «+» eller «-». Da alt datamaterialet var kodet, reduserte og strukturerte jeg det slik at alt fra hvert tema ble samlet (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 228). Systematisk kategorisering av kodene gjorde jeg imidlertid ved bruk av Microsoft Word. Da satt jeg igjen med ett dokument for hvert tema, med all empiri knyttet til samme tema samlet. Alt var markert med hvilket intervju det var hentet fra, samt hvilken side det sto på i det transkriberte intervjuet. I noen tilfeller ønsket jeg å knytte noen svar til flere kategorier (Dalland, 2020, s. 98), og markerte dermed at jeg hadde gjort dette ved å skrive; *også brukt under «kategori»*.

Tabell 1: *Eksempel på koding – kort utdrag*

Kategori	Støtteordninger
Kode	Utnyttelse
OIK +	«Og så kan det jo hende da at noen kan snylte på systemet. Noen foreldre som får gratis som ikke skal ha gratis. Ja, hva er problemet? Ungene skal med. At foreldre kan være både røvere og idioter – greit, men ungene skal få være med. Det må være tilnærmingen»
Z +	«Det virker litt som at en del er litt skeptisk – liksom, har du faktisk dårlig råd? Men du kjører jo bil, og du... ikke sant. Det er den derre der. Og der er vi veldig sånn bombastisk på at det ikke skal gå ut over barna»

4.5 Kvalitetskriterier

Kvalitetskriterier og krav til reliabilitet og validitet i studien er i utgangspunktet utviklet for kvantitativ forskning (Gibbs, 2007, s. 90). Til tross for dette er *reliabilitet*, *validitet* og *overførbarhet* sentrale begreper som nå også brukes for å vurdere kvalitative forskningsprosjekters troverdighet. Begrepet *troverdighet* gir et utgangspunkt for hvordan jeg kan vurdere fremgangsmåten i prosjektet, samt resultatene jeg har kommet fram til. Sammen gir reliabilitet, validitet og overførbarhet uttrykk for kvaliteten av prosjektet (Thagaard, 2018, s. 181). Jeg trekker kun fram sentrale aspekter ved begrepene reliabilitet, validitet og overførbarhet relevant for dette prosjektet. Det er imidlertid viktig å merke seg at begrepene har et annet betydningsinnhold knyttet til kvantitativ forskning (Thagaard, 2018, s. 19).

4.5.1 Reliabilitet

Kort sagt handler reliabilitet om forskningens pålitelighet (Thagaard, 2018, s. 181). Thagaard (2018) knytter begrepet til spørsmålet om en kritisk vurdering av prosjektet gir inntrykk av at forskningen er gjennomført på en pålitelig og tillitsvekkende måte (s. 187). Dette kan knyttes til alle aspekter av forskningen min; blant annet gjennomføringen av intervju, transkribering, analyse av datamateriale, m.m., i tråd med det Kvale og Brinkmann (1996/2015) beskriver (s. 276). Refleksjoner knyttet til dette er dermed sentralt. Det er også sentralt å gjøre rede for mitt eget teoretiske ståsted, og hvordan det kan ha påvirket tolkninger og funn i studien min slik Dalland (2020) beskriver (s. 246). Detaljert beskrivelse av forskningsstrategi og analysemetoder tok jeg for meg ovenfor under delkapitlene datainnsamling (4.4) og databehandling (4.5). Dette bidrar ifølge Silverman (2014) til å styrke prosjektets reliabilitet ved å gjøre forskningsprosessen transparent (referert i Thagaard, 2018, s. 188).

4.5.2 Validitet

Validitet er et annet ord for *sannhet*, men i sammenheng med metode handler det mer om *riktighet*. Forskningens validitet avhenger av om resultatene gjenspeiler virkeligheten en refererer til (Thing & Ottesen, 2013, s. 392). Gjennom utvalget til studien og forskningsintervjuene jeg har gjennomført, har jeg forsøkt å tilrettelegge for at det skal gjenspeile virkeligheten i størst mulig grad. Innen samfunnsvitenskapene viser også validitet til hvorvidt en metode er egnet til å undersøke det som skal

undersøkes (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 276). I dette tilfellet hvordan kvalitative semistrukturerte forskningsintervju er mest hensiktsmessig for å besvare studiens problemstilling. Kvalitetskontroll av validitet er relevant i alle faser av et prosjekt. Hvis en skal kvalitetskontrollere generelt med hensikt å vurdere validitet, er noen sentrale spørsmål; om en faktisk har undersøkt det som undersøkelsen har til formål å undersøke, samt om det er anvendt metoder som er anvendelige for å oppfylle undersøkelsens formål (Thing & Ottesen, 2013, s. 393). Jeg stilte meg ofte spørsmålet underveis om det jeg gjør samsvarer med formålet, eller om det bare er annen, ikke relevant, men interessant informasjon. Valideringen må imidlertid gjennomsyre hele forskningsprosessen. Det kan dermed ikke bare være en endelig produktvalidering, men heller en kontinuerlig prosessvalidering (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 277). Jeg har tilstrebet å sikre en valid forskningsprosess ved nøye refleksjon og vurderinger i alle aspekter, samt en transparent prosess som grundig presenteres i metode kapitlet.

4.5.3 Overførbarhet

Begrepet *overførbarhet*, også kalt *generaliserbarhet*, er knyttet til om tolkninger fra dette prosjektet også kan være gjeldende i andre sammenhenger (Thagaard, 2018, s. 19). Det er altså en målsetting at det skal ha en mer generell relevans (Thagaard, 2018, s. 182). I tråd med det Thagaard (2018) beskriver, danner *tolkningen* av empirien min dermed grunnlag for overførbarhet, og ikke kun beskrivelser av mønstre jeg ser i datamaterialet (s. 193-194).

Det blir stadig reist spørsmål om funn fra intervjustudier er generaliserbare. En vanlig innvending er at det er for få intervjupersoner til at det kan generaliseres (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 289). Derimot kan en argumentere for at en *naturalistisk generalisering* vil være relevant for dette prosjektet. Det er en form for generalisering som er basert på personlige erfaringer, der stilltende kunnskaper blir til eksplisitt, konkret kunnskap (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 290). Det er mulig at andre klubber, stiftelser eller organisasjoner i tilsvarende situasjoner vil kunne kjenne seg igjen i intervjupersonenes erfaringer. Dette vil også kunne være aspekter som er overførbar til andre fritidsaktiviteter eller egenorganiserte aktiviteter, utenfor den organiserte idretten.

4.6 Forskningsetiske overveielser

Det er en rekke faktorer som er avgjørende for studiens kvalitet og etiske grunnlag. Kvale og Brinkmann (1996/2015) gjennomgår fire områder som tradisjonelt diskuteres knyttet til etiske retningslinjer for forskere. Henholdsvis *informert samtykke*, *fortrolighet*, *konsekvenser* og *forskerens rolle* (s. 102). Disse aspektene vil danne grunnlaget når jeg i denne delen vil ta for meg etiske refleksjoner knyttet til min rolle (4.6.1), personvern og informert samtykke (4.6.2), konfidensialitet og fortrolighet (4.6.3) og konsekvenser (4.6.4).

4.6.1 Min rolle

Én av faktorene som er avgjørende for studiens kvalitet og etiske grunnlag er knyttet til min rolle som forsker. Forskerens (min) integritet er av sentral betydning, spesielt i forbindelse med intervju. Dette fordi jeg som forsker har gjennomført intervjuet selv, og er dermed det viktigste redskapet til innhenting av kunnskap (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 108).

Etiske krav til meg som forsker omfatter også den vitenskapelige kvaliteten på kunnskapen som legges fram i studien. Offentliggjøring av resultatene må gjøres svært nøyaktig og være så representativ som mulig. Jeg har dermed forsøkt å tilstrebe en transparent forskningsprosess som omfatter tydelige beskrivelser med hensyn til prosedyrene som danner grunnlaget for konklusjonene (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 108).

Mitt pilotintervju, som ble vurdert til å inkluderes som datamateriale i studien, ble gjennomført på en bekjent av meg. Dette reiser noen etiske problemstillinger. Det usikkerhetsområdet som åpenbares, er at min rolle kan romme en spenning mellom profesjonell distanse og personlig vennskap. Dette interpersonlige samspillet med intervjupersonen, som kan forsterkes i en intervjusituasjon, kan føre til at jeg er spesielt tilbøyelig til å bli påvirket av intervjupersonen gjennom at jeg identifiserer meg så sterkt til deltageren at jeg ikke opprettholder en profesjonell avstand (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 108). Å gjennomføre et profesjonelt intervju, inkludert analyse, tolkning og presentasjon av resultater, til tross for bekjentskapet, fordrer et bevisst forhold til min egen opptreden. Samme prinsipper gjelder også i samtlige av de andre intervjuene, selv

om jeg ikke hadde noen tilknytning til intervjupersonene i forkant av intervjuet. Alle kvalitative intervjuer er interaktiv forskning, og kan på grunn av interpersonlige samspill, påvirke meg (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 108).

4.6.2 Personvern og informert samtykke

I mitt forskningsprosjekt behandler jeg personopplysninger. Jeg måtte dermed få prosjektet godkjent av Norsk senter for forskningsdata (NSD), som fra 1. januar 2022 er en del av Sikt – kunnskapssektorens tjenesteleverandør, heretter kalt Sikt (Norsk senter for forskningsdata, u.å.). Etter jeg hadde sendt inn, og fått godkjent meldeskjema, kunne rekruttering av utvalg og innsamling av data starte. Min studie involverer ikke mennesker som faller utenfor helseforskningsloven, eller deltagere som tilhører en sårbar gruppe, deltagere under 16 år. Det er heller ikke et prosjekt med potensiale for særlig skade eller belastning for deltagerne (Norges idrettshøgskole, 2023). Dermed falt ikke mitt prosjekt under kriteriene for å måtte søke og få godkjennelse av NIHs etiske komité.

«Det forskningsetiske samtykke skal være frivillig, informert og utvetydig, og det bør være dokumenterbart» (NESH, 2021). Informert samtykke innebærer at de som deltar på intervju informeres om studiens formål, samt om hovedtrekkene i valgt metode. Det er også viktig å informere om eventuelle risikoer og fordeler ved å delta i studien. Det skal være frivillig å delta, og deltagerne har rett til å trekke seg når som helst (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 104). Informert samtykke innebærer imidlertid en rekke utfordringer som jeg måtte være bevisst på, og som jeg måtte reflektere over gjennom hele forskningsprosessen. Selv om jeg på forhånd informerte intervjupersonene om studiens formål, kan en ikke på dette stadiet i prosjektet med sikkerhet gi fullstendig informasjon om hva deltagelse i prosjektet vil innebære for dem. Jeg vet ikke på forhånd hvilke innsikter empirien vil gi, og heller ikke hvilke resultater jeg vil komme fram til. Intervjupersonene samtykker dermed til en viss grad uten å vite hva de samtykker til, siden de ikke vet hvordan jeg kommer til å analysere og tolke dataene. Jeg kunne dermed ikke bare slå meg til ro med at intervjupersonene har gitt samtykke i startfasen av prosjektet (Thagaard, 2018, s. 23-24). Samtykke ble gitt skriftlig med en samtykkeerklæring av samtlige i forbindelse med intervjuene. Informasjon- og samtykkeskriv er tilpasset deltagerens bakgrunn, og formidlet på et språk og en måte som skal være forståelig (NESH, 2021). Intervjupersonene fikk i etterkant av

intervjuene tilbud om å se igjennom transkripsjonen, og kunne velge dersom det var deler av det en ikke ville skulle bli brukt, eller eventuelt skulle anonymiseres.

4.6.3 Konfidensialitet og fortrolighet

Kravet om konfidensialitet er et annet grunnprinsipp for en etisk forskningspraksis. Dette innebærer anonymisering av deltagerne i forbindelse med publisering av resultater, samt forsvarlig oppbevaring av data (Thagaard, 2018, s. 24). Oslo idrettskrets, BUA, Zuccarellostiftelsen og Sparebankstiftelsen er, i motsetning til klubbene, ikke anonyme. Personene som har blitt intervjuet på vegne av organisasjonene er imidlertid anonyme. Siden organisasjonene ikke er anonym, vil det kunne være desto enklere å gjenkjenne intervjupersonene selv om de er anonymisert. Jeg har dermed måtte sørge for at intervjupersonene er innforstått med at potensielt identifiserbar informasjon offentliggjøres, samt at navn på organisasjonen vil bli brukt (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 106).

Konfidensialitet har også en forskningsmessig betydning, utover hensyn til deltagerens personvern. Anonymisering av deltagerne kan også bidra til at lesernes oppmerksomhet rettes mot forståelsen av tematikken som blir presentert og mønster i empirien, framfor å forstå teksten som beretninger om spesifikke situasjoner og personer (Thagaard, 2018, s. 24-25). De fire klubbene som ble intervjuet er anonyme og kan dermed få denne fordelene. Mens det ville trolig ikke på en hensiktsmessig måte være mulig å anonymisere stiftelsene, da de har særlige karakteristiske trekk ved seg.

Viktigheten av konfidensialitet knyttet til anonymisering er særlig relevant i studier som involverer mer sensitiv informasjon (Thagaard, 2018, s. 25). Deltagerne i min studie snakker på vegne av en organisasjon, og trenger på den måten ikke å direkte snakke om seg selv og sin situasjon, med mindre de selv velger å inkludere det. Utenforskap og økonomiske vansker kan være sensitive tema å snakke om. Grunnet vinklingen av studien og avstanden (trolig) fra den sårbare gruppen som opplever økonomi som barriere, kan en argumentere for at studien ikke er spesielt sensitiv. Jeg kan imidlertid ikke vite om enkelte av deltagerne selv benytter, eller tidligere har måttet benytte seg av slike tilbud for seg eller sine barn. Dersom enkelte av dem er, eller har vært, i en slik situasjon, vil de muligens kunne oppleve intervju samtalen som mer personlig, til tross

for at de ikke trenger å fortelle om sine personlige opplevelser med det. Dette tilstrebet jeg å være bevisst på både underveis og i etterkant av intervjuene.

Flere av intervjupersonene valgte å trekke inn historier fra deres privatliv under intervjuene. Det er viktig at jeg er bevisst på hvilken informasjon som er tilgjengelig for hvem (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 106). Denne studien vil være tilgjengelig for *alle*, og det er viktig at jeg ikke inkluderer identifiserbare historier som vil kunne få negative konsekvenser for dem. Dersom det er enkelte historier jeg ønsker å inkludere, er det svært viktig at både organisasjon og personer ikke vil være identifiserbar.

4.6.4 Konsekvenser

Det er viktig å gjøre reflekterte vurderinger knyttet til eventuelle konsekvenser studien kan ha på intervjupersonene, samt eventuelle fordeler som kan forventes ved å delta i undersøkelsen. Konsekvensene for deltakerne eller den større gruppen de representerer bør være lavest mulig, og fra et nytteperspektiv bør også summen av potensielle fordeler for deltakerne, samt betydningen av kunnskapen som oppnås, veie tyngre enn de eventuelle konsekvensene. Dette er det etiske prinsippet om *velgjørenhet*, og danner grunnlaget i vurderingen av om det er berettiget å gjennomføre studien (Kvale & Brinkmann, 1996/2015, s. 107). Det er likevel slik at det er forskeren som i hovedsak har fordeler av prosjektet (Thagaard, 2018, s. 26). Studien jeg har gjennomført medfører ikke særlige konsekvenser for verken deltakerne eller den større gruppen de representerer. Det er imidlertid enkelte historier, som nevnt ovenfor, som kan medføre konsekvenser for enkeltpersoner. Det er dermed viktig å ta reflekterte vurderinger om hva som bør inkluderes eller ikke, fra et nytteperspektiv. Det er mitt etiske ansvar å beskytte deltagerne sin integritet, ved å unngå at studien skal ha uheldige virkninger av å delta eller gi negative konsekvenser for dem (Thagaard, 2018, s. 26).

5.0 Resultat og diskusjon

I dette kapitlet vil jeg presentere studiens resultater, samt diskutere resultatene knyttet til studiens teorigrunnlag (3.0) og tidligere forskning (2.0). Resultatene presenteres og diskuteres med utgangspunkt i problemstillingen. Kapitlet er delt i tre deler der jeg starter med å ta for meg første del av problemstillingen; *hvilke forhold i og utenfor idretten begrenser barn og unges mulighet til å delta i organisert idrett?* (5.1). Videre tar jeg for meg resultater og diskusjon knyttet til andre del av studiens problemstilling: *hvordan opplever sentrale aktører (klubber, stiftelser og krets) arbeidet med tilrettelegging for idrettsdeltagelse for alle?* (5.2). Hovedfunn innen de to delene vil fortløpende bli presentert og deretter diskutert. Dette vil dermed sammenlagt besvare studiens problemstilling. Avslutningsvis er det en *oppsummerende diskusjon* (5.3).

Resultatene er basert på åtte kvalitative intervjuer av henholdsvis BUA utstyrssentral, Sparebankstiftelsen, Zuccarellostiftelsen og Oslo idrettskrets, samt fire klubber.

Resultatene vil bli presentert som sitater fra de transkriberte intervjuene. Sitatene er i noen grad renskrevet uten at meningsinnholdet bortfaller, men bærer dermed fortsatt preg av å være muntlig språk. Grunnet oppgavens omfang og begrensninger har jeg valgt å kun trekke fram de mest fremtredende funnene.

5.1 Forhold i og utenfor idretten som begrenser barn og unges mulighet til å delta i organisert idrett

I dette delkapitlet vil jeg se nærmere på hvilke forhold klubber, stiftelser og krets anser som begrensende for barn og unges mulighet til å delta i organisert idrett. Det er viktig å ha en forståelse for hvilke barrierer de mener er sentral, for å videre kunne gjøre noe med det ved å tilrettelegge på best mulig måte. Jeg vil trekke fram ulike aspekt knyttet til *idrettslig tilbud* (5.1.1 og 5.1.2) og *foreldres ressurser* (5.1.3 og 5.1.4), samt ulike forhold knyttet til *terskel for å be om hjelp* (5.1.5 og 5.1.6).

5.1.1 Idrettslig tilbud – funn

Hvordan det idrettslige tilbudet til barn og unge er i et lokalområde, kan være avgjørende for om de deltar på organisert idrett eller ikke. En er avhengig av å ha tilbud som appellerer til dem, i tillegg til at det må være mulig for dem å delta med de ressursene de har.

Transport

Det er ikke alle steder i Norge, og i Oslo, der det er et idrettstilbud for barn og unge i deres lokalområde. Det er viktig at en får støttet opp om idretten, slik at det er et tilbud i alle lokalområder. Uavhengig av hvor en bor og hvor en går på skole, må det være et tilbud for organisert idrett i nærområdet:

«Vi har rett og slett hvite flekker på kartet. Det er ikke idrettstilbud der. Kan peke på enkeltskoler – sender du ungen din dit, så er det neppe noe idrettslag som bryr seg om deg. Og det er jo.. tradisjonelt, enhver skole har jo et eller annet idrettslag som ønsker de ungene. Men sånn er det ikke i alle deler av Oslo. Så det er liksom det mest kritiske som vi har sagt at det må vi gjøre noe med nå»
(OIK)

Ikke alle foreldre har mulighet til å kjøre eller følge barna deres til aktiviteter. Dersom en må reise lenger unna for å finne et idrettslig tilbud til barna, kan dette dermed være en stor barriere for enkelte. Årsaker kan være eksempelvis at deres jobb situasjon, kostnader eller annet ikke lar seg kombinere med å hente og bringe, eller med reising til og fra treninger. Det er heller ikke alle som kan eller ønsker å sende barna av gårde på egenhånd for å dra på trening:

«Det er et ganske belastet område, så du sender ikke bare seks, sju, åtte eller ni åringen din av gårde. Så sånn sett var det ikke noe tilbud her. Så på den måten er jo også dette, sammen med økonomi, geografi, en stor barriere»
(Klubb 3)

Manglende møteplasser

Videre uttrykk er flere i intervjuene at det ikke nødvendigvis er så viktig hvilken idrett en deltar i. Det viktigste for enkelte er å ha et sted å kunne gå til etter skoletid. Det er ikke alle barn og unge som gjerne ønsker, eller har muligheten, til å være hjemme hele ettermiddagen, og velger dermed å henge ute fram til de går hjem på kvelden. Det er dermed viktig at de har en møteplass de kan gå til som er et trygt sted for dem. Et sted som de kan føle tilhørighet til:

«Vi skjønnte jo at skal du lykkes med skolen så må du også lykkes med fritida, for de unge her vokser opp på gata. De blir bare sendt ut, passet på av en storebror eller søster som er et par-tre år eldre, for mamma har mer enn nok med de andre småsøsknene, ikke sant. Når du da ikke er i fritidsklubber eller lignende som er i umiddelbar nærhet, og som er tilgjengelig både geografisk og økonomisk, så går det til helvete da, det sier seg på en måte selv»

(Klubb 3)

«Så er det jo mange steder, de vil ikke hjem. De drar ikke hjem etter skolen. For en 14 åring å dra hjem til en 40 kvadratmeter leilighet med fem andre unger. Nei, du går heller på kjøpesenteret og henger der»

(OIK)

Flere klubber viser også til at de legger til rette for mer enn kun idrettslige aktiviteter. De er opptatt av å skape møteplasser, mens idretten og andre aktiviteter, blir middelet for å gjøre dette. Ved å ha et bredt tilbud, også utover det idrettslige, kan de nå ut til en større del av befolkningen i lokalsamfunnet. Dette gjelder også dem som ikke ønsker å drive med idrett, men som likevel ønsker å være en del av miljøet klubbene skaper. Klubbene påtar seg på denne måten et større samfunnsansvar, og ønsker å bidra til å skape gode lokalsamfunn for befolkningen i området rundt klubben:

«Vi er vel så opptatt av å bygge lokalsamfunn»

(Klubb 4)

«Det er hva de selv har lyst til å drive med. Derfor har vi også ting som ikke er idrett. Vi har strikkeklubb, legoklubb. Altså om det fotball eller fele, det driter vi i. For oss handler det bare om å skape møteplasser»

(Klubb 3)

Klubbene er altså opptatt av behovet i lokalsamfunnet de er en del av. Også Oslo idrettskrets er bevisst på at det er ulike lokale behov, og at det ikke alltid utelukkende trenger å være idrett som er fokus. Idretten kan bidra også på andre måter:

«Vi ser at det er en del idrettslag som har behov for i praksis å være en utvidet ungdomsklubb. Har jo idrettslag som driver leksehjelp, serverer middag, de har musikkstudio, må gjerne være e-sport, sjakk, ting som gjør at; nei, etter skolen går vi på klubbhuset, så er vi der. Så er vi på fotballtrening klokka seks, så kan vi gå hjem. Og så klart – det er ulike lokale behov»

(OIK)

Videre forteller flere klubber at de aktivt også bruker medlemmene til å bestemme deres idrettslige tilbud. De lytter til hva medlemmene ønsker å gjøre, og har svært lav terskel for å forsøke å legge opp til nye aktiviteter de foreslår. De tilpasser aktivt idrettstilbudet til hva barn og unge i lokalområdet forteller at de har lyst til, og kan på denne måten tiltrekke seg flere, samt gjerne beholde medlemmene lenger i idretten. De bygger dermed ikke opp idretten for å deretter finne medlemmene, men de forsøker å finne medlemmer, for å videre skape det idrettslige tilbudet for dem:

«Koster 100 kroner i året å være med. Da kan du være på alt. Vi har omtrent 25 idretter – det bytter litt etter hva folk har lyst til. Hvis noen kommer og vil begynne med drakamp, så begynner vi med drakamp. Hvis noen vil spille fotball eller noe, så starter vi opp noe rundt det. Det er litt etter hva folk i nabolaget har lyst til»

(Klubb 3)

«Det er jo litt sånn som spesielt allidretten driver med da – prøve å tilrettelegge for den aktiviteten barn og unge faktisk har lyst på. Så vi startet opp med boksing i forrige uke for eksempel. Har vært noe som ungdommen har hatt lyst på å ha her en liten stund, så da fikk vi det til nå. Så altså, prøve å skape aktiviteter som de faktisk er interesserte i og som de har lyst til»

(Klubb 4)

Lavterskel tilbud

Alle er tydelig på at det er svært viktig at alle barn og unge har mulighet til å delta i organisert idrett dersom en ønsker det. Holdningene deres til inkluderingsarbeid er dermed svært positive:

«det at det skal være høyt under taket og at det er plass til alle – det oppleves som viktig. Og så er det viktig for oss at, uansett om du har god økonomi eller dårlig økonomi, må kunne få et tilbud i foreningen vår»

(Klubb 4)

«Vi skal være inkluderende for alle parter er veldig viktig for oss. Alle som kommer til oss, er en del av denne familien – uansett»

(Klubb 1)

Derimot problematiserer de en grunnleggende tankegang og oppfatning knyttet til det å bli best. De ser imidlertid ikke på toppidrett eller et ønske om å bli best som et problem, men snarere som en utfordring dersom det går ut over det idrettslige tilbudet til alle andre som ikke klarer eller ønsker å drive med toppidrett. Den største delen av befolkningen faller inn under denne kategorien, og det er dermed viktig å ha et tilbud som treffer dem:

*«Idrettens historiske tilnærming er jo en konkurransekultur. Det er de beste, vi skal ha eneren, og det skal være lov å satse, det skal være lov å være god - men det tar kanskje større og større overhånd i forhold til å tenke på fellesskapet. Og hva som er vår viktigste oppgave i en storby; det å skape **fellesskap** som ett ord»*

(OIK)

«Det jeg tror idretten må bli flinkere til er å se at det viktigste er å legge til rette for ulike idrettsaktiviteter uten at alvoret er der så mye. Ikke sant, sjansen for folk flest er ganske liten for at man skal vinne et olympisk gull. Derfor så er det viktig... jeg tror jo mer bredde og jo mer variasjon man kan ha i yngre alder, jo lengre holder man på med det»

(Klubb 4)

Videre sier flere at det kan bli et problem for dem som ikke er så god, eller dem som opplever at idretten blir for seriøs og krever for mye av dem. Da er det flere som opplever at det ikke er et tilbud de får delta på, eller et tilbud som passer deres behov. Så til tross for at det gjerne er gode idrettslige tilbud i området, er det ikke tilbud som er

varierende nok til å treffe samtlige. Det er viktig å ha et tilbud for alle nivå av ferdigheter, samt ulikt ambisjonsnivå og treningshyppighet:

«Det har vi jo mange eksempler på her; spillere typ etter 16 år, hvor junior er ferdig og de ikke er gode nok for A laget eller B laget her. De faller utenfor idretten»

(Klubb 2)

«En annen viktig ting det er at mange ungdommer har lyst å spille fotball, men etter hvert blir det for alvorlig. Man må trene så og så mange dager i uka for å kunne bli gode. Mens egentlig det de ungdommene vil, er at de har lyst til å spille fotball uavhengig av hvor god de er. Slik at mange av de aktivitetene som vi har på fredag, lørdag og søndag kveld her – da idrettsanlegget stort sett ikke har vært i bruk, er blitt brukt til mer sånn grasrot, åpen hall aktiviteter»

(Klubb 4)

5.1.2 Idrettslig tilbud – diskusjon

Transport

Både klubber, stiftelser og krets trekker fram manglende, eller ikke tilgjengelige, idrettslige tilbud som en sentral barriere for hvorfor en del ikke har mulighet til å delta på organisert idrett. Det er enkelte områder i Norge, og i Oslo, som ikke har organisert idrett for barn og unge. Som Oslo idrettskrets sier; *det er rett og slett hvite flekker på kartet*. Dette kan gjøre det utfordrende for en del barn og unge å kunne komme seg til et sted der det er organisert idrett. Ikke alle foreldre har mulighet til å følge barna deres til aktiviteter, og ønsker samtidig ikke å sende dem alene på kollektiv transport eller for å dra til trening selv.

Pfeffer og Salancik (2003) påpeker hvordan det er ulikt hvilke ressurser organisasjoner har behov for, ut ifra hva en allerede selv har tilgjengelig. Organisasjoner er avhengig av omgivelsene sine, og må dermed tilpasse seg det (s. 258). Dette kan være med på å forklare ulike lokale behov og tilpasninger knyttet til dette. Innen enkelte områder i Oslo er det trolig en mindre barriere å kjøre barna til fritidsaktiviteter enn i andre områder. Tilgang på bil, samkjøring, au pair eller andre som kan kjøre barna dersom en

ikke har mulighet til å gjøre det selv, er nok fullstendig fraværende noen steder, mens det kan være nærmest normalen andre steder. Klubber må dermed også vurdere tettheten av idrettslig tilbud ut ifra behov i lokalsamfunnet. Tilsvarende gjelder også for plassering av blant annet utstyrssentraler. De bør ha en lokasjon som er enkelt tilgjengelig for målgruppen deres. Samtidig må organisasjoner også ta høyde for at selv i områder der *de fleste* er ressurssterke og har mulighet til å hente og bringe barna på trening, kjøre lenger for å låne utstyr, eller annet, skal idrettstilbudet også her være tilpasset dem som ikke har denne muligheten. Utenforskap og marginalisering kan som nevnt tidligere (2.1.1) ha betydelige følger for barn og unges livskvalitet (Hyggen & Ekhaugen, 2021, s. 4). Det er altså ikke mindre viktig å nå ut til ressurssvake familier i områder der det er færre av dem, da konsekvensene av utenforskap vil kunne være de samme.

Manglende møteplasser

Det er ikke alle barn og unge som ønsker eller har muligheten til å dra hjem etter skoletid. Det er dermed viktig å skape trygge møteplasser der de kan være etter skolen er ferdig. Medlemmer og andre i lokalsamfunnet er én av klubbens primære interessenter, og de er dermed avhengig av å ha et appellerende tilbud til dem for at klubben skal overleve. Dette virker det som klubbene har forstått. De er gjensidig avhengig av hverandre for å skape et best mulig idrettstilbud tilpasset deres omgivelser. Det samme gjelder utstyrssentraler, der plassering og utvalg av utstyr er sentralt. Dette er i tråd med interessenteori og Clarkson (1995) sin forklaring på forhold mellom klubber og deres omgivelser (s. 106). Tidligere forskning viser også, som nevnt tidligere, at utenforskap kan få betydelige følger for barn og unge. Det kan eksempelvis har negative konsekvenser for deres helse, både fysisk og psykisk, deres livskvalitet og sosial deltagelse. Videre viser det også at det kan resultere i at de havner i kriminelle miljø dersom ikke trygge aktører, som organisert idrett, skaper møteplasser de kan være (Hyggen & Ekhaugen, 2021, s. 4).

Resultatene viser at spesielt tre av klubbene er vel så opptatt av å bygge lokalsamfunn og møteplasser, som de er av selve idretten. De ønsker at klubben deres skal være en arena alle barn og unge (og i flere tilfeller også voksne) ønsker å komme til, uavhengig om det er for å spille fotball eller bygge Lego. Klubbene lytter til medlemmene og andre i samfunnet, og tilpasser klubbens aktiviteter etter deres ønsker. Medlemmer og

målgruppen til klubben generelt er en del av klubbens *felt*, etter DiMaggio og Powell (1983) sin definisjon. Innen ny-institusjonell teori innebærer dette blant annet at klubbene er underlagt et press fra medlemmene og befolkningen i lokalsamfunnet (O'Brien & Slack, 2003, s. 419). Dette kan være med på å forklare at klubbene tilbyr et godt nok idrettslig tilbud (eller en interessant nok arena) for lokalbefolkningen, for ellers vil de heller ikke møte opp. Det kan føre til at de ikke lenger ønsker å delta på organisert idrett, eventuelt at de oppsøker andre tilbud dersom de har mulighet til det.

Lavterskel tilbud

Det blir også påpekt hvordan vi i Norge har kultur for konkurranse og toppidrett. OIK påpeker hvordan det idrettslige tilbudet og kvaliteten på dette, kan være et resultat av kjøpekraft og ressurssterke foreldre som ønsker høyest mulig kvalitet på det idrettslige tilbudet. Dette påvirker imidlertid ofte kostnadene for enkeltmedlemmer, og kan føre til at det idrettslige tilbudet ikke lenger er tilgjengelig for alle. Klubben tilpasser seg dermed ønskene til dem som engasjerer seg i klubben. Dette er, som jeg var inne på ovenfor, ut ifra ressursavhengighetsteori – nødvendig for klubbens overlevelse (Pfeffer & Salancik, 2003, s. 258). Ny-institusjonell teori kan være med på å forklare hvordan blant annet press fra omgivelsene (O'Brien & Slack, 2003, s. 419), kan gjøre at klubbene gjerne da ansetter en trener til, men som resultat fordyrer idretten for medlemmene. Foreldre som har tid og ressurser til å engasjere seg i klubben på denne måten, kan ofte være de samme som også har ressurser til å betale mer for idrett for deres barn. Videre kan dette også forklares med ressursavhengighet (Slack & Byers, 2021, s. 76), da klubben er avhengig av medlemmene og ressursene det medfører, og tilpasser seg derfor etter flertallets ønsker.

Foreldre som ikke har råd til at kostnadene øker, tør gjerne ikke si ifra eller har gjerne ikke mulighet eller overskudd til å stille som frivillig og engasjere seg i klubben. Det er dermed viktig at klubbene ikke kun hører på dem som roper høyest, men tar en vurdering basert på alle deres medlemmer. Organisasjoner må være bevisst på at mennesker har ulike behov, og at det ofte er de ressurssterke som *vinner*. Dette samsvarer også med tall fra tidligere forskning (2.2.2) som viser at er betydelig årsak til at barn og unge slutter i organisert idrett er familiens sosioøkonomiske status (Bakken, 2019, s. 75). For å tilpasse seg dette må klubbene ha gode rutiner og ordninger for å kompensere for dem som da eventuelt ville falt utenfor. En kan dermed se at det kan

være utfordrende å tilpasse seg omgivelsene, uten at det fører til at flere faller utenfor. Samtidig må klubbene tilpasse seg for samtidig å ikke miste medlemmer på grunn av kvaliteten på det idrettslige tilbudet. Ut ifra NIF sine retningslinjer for barneidretten (2.2.3) skal det være plass til alle, uavhengig deres forutsetninger (Hanstad, 2019, s. 28). Til tross for at barneidrettsmodellen kun favner om barna til og med det året de fyller tolv år (Hanstad, 2019, s. 28), bør en legge til rette for at selv unge over 12 som ikke ønsker en ekstrem treningsmengde eller har ferdighetene til å være med på *A-laget* skal føle seg ivaretatt og at det er et tilbud i nærområdet også for dem.

Som en kan se ut ifra tall presentert tidligere i oppgaven (2.2.2), er det svært mange barn og unge som deltar i organisert idrett. Dette kan føre til, slik som Klubb 2 sier, at det er utfordrende å bli en del av samfunnet uten å delta på organisert idrett. For å forebygge mot utenforskap er det dermed viktig å legge til rette for at alle som ønsker det skal kunne være med. Ettersom det er en så høy andel av befolkningen som deltar, vil idretten også se de samme utfordringene en ser ellers i samfunnet. Dette beskriver OIK. Det vil være ulike behov ut ifra lokalområdet klubber og stiftelser er i, og basert på befolkningen i området. Klubbene og stiftelsene må dermed vurdere hva som er hensiktsmessig og tilpasset deres omgivelser (Pfeffer & Salancik, 2003, s. 258). *Institusjonell isomorfisme* kan i mange tilfeller ha positive effekter. Derimot må nok en del aktører i større grad tilstrebe at det finnes ulike alternativer basert på omgivelsene. For eksempel må NIF ta høyde for at en ikke kan ha samme føringer for alle klubber, og at klubbene må kunne tilpasse seg sine omgivelser. Et annet eksempel kan være utstyrssentraler som må tilpasse hvilket utstyr de har tilgjengelig ut ifra området de er i. Dette forteller BUA utstyrssentral at de er bevisst på.

5.1.3 Foreldres ressurser – funn

For at barn og unge skal kunne delta på organisert idrett, kan det krever en del ressurser av foreldrene deres. Det er ulike kostnader ved det å skulle delta i organisert idrett. Blant annet er det kostnader ved deltagelse, som treningskontingent, utgifter til transport, og ikke minst utgifter til utstyr og bekledning som ofte kan være den største barrieren. Også foreldrenes mulighet, eller manglende mulighet, til å kunne bidra kan være en barriere som gjør at en ikke får deltatt.

Det er utrolig mange muligheter og et svært bredt idrettslig tilbud i Oslo generelt sett. Det er imidlertid kun dersom en har ressursene til det. Det er dermed viktig å se på det idrettslige tilbudet som en helhet, men også isolert for det enkelte lokalområde, for å kartlegge hva som er de sentrale barrierene å arbeide med og hvordan en kan tilrettelegge for *alle* som har behov for det:

«Oslo er kanskje verdens beste idrettsby. Jeg tror ikke du finner en by i verden med et så bredt idrettstilbud. Du finner alt. Sommer- og vinteridrett. Men du må ha ressurssterke foreldre»

(OIK)

Kostnader ved deltagelse

I Norge er idrett og fritidsaktiviteter en sentral del av de fleste barn sin oppvekst. Det er naturlig og nesten en selvfølge at alle barn skal delta på en eller annen form for fritidsaktivitet, enten det er en del av den organiserte idretten, kunst og kultur, musikk, speideren eller annet. Men med et mangfoldig samfunn, følger også andre kulturer. Dette kan gjøre at ikke alle har den samme tilknytningen til fritidsaktiviteter. Det er imidlertid viktig å påpeke at det ikke utelukkende er kultur som påvirker holdninger til den organiserte idretten, men det kan være en sentral del av kjennskapet og tilknytningen en har til det:

«Vi ser konsekvenser av at stadig flere unge foreldre sier; jeg skal ikke ha ungene mine i idrett, for det er altfor dyrt! Da ble jeg jo litt sjokkert. For det er klart at den norske idrettskulturen er at foreldre flest synes det er strålende å få ungene inn i idretten. Der får de venner, lære å være fysisk aktiv, og der har de det fint og trygt. Men så er det en liten andel av befolkningen som er negative»

(OIK)

Prisen på medlemskontingenten er svært varierende mellom klubber. En del har skyhøye priser, mens andre har svært lave priser. Til tross for lave priser er det likevel flere som opplever at det ikke blir betalt:

«Allidrett har veldig lav deltakeravgift. Det er 100 kroner i året. Men selv der er det problematisk å få inn en god del»

(Klubb 4)

En annen klubb påpeker imidlertid at det ikke nødvendigvis er beløpet som er problemet, men snarere det å gjennomføre selve betalingen. Måten betalingssystemet er lagt opp kan bli utfordrende for en del klubber. Dette kan skape unødvendige utfordringer både for klubbene, men også for foreldre som egentlig ønsker og har mulighet til å betale for at barna er med på aktivitet:

«Den hundrelappen er ikke problemet. Det som er problemet for vår del handler om hvordan det skal betales inne i KlubbAdmin som er NIF sitt system, for det er jo BankID, Vipps, det er problemet. De har bankkort og de har 100 kroner. Det stopper på hvordan melde seg inn, for det må skje online og «jeg husker ikke 11-sifret fødselsnummer til mine barn». Da må de ta med pass og se hva som står der, hvis ikke så blir det et problem overfor KlubbAdmin – sånn som det systemet er nå da. Det er ikke økonomien i det, det er innmeldingen som er problematikken rundt det»

(Klubb 3)

Flere uttrykker også at de ikke forstår hvorfor idretten alltid skal være så dyr, og mener at en bør kunne senke prisene for å få flere til å delta. Det er ikke alle idretter som er enkelt å gjøre rimeligere grunnet utstyr og arena idretten krever. Derimot er det en del idretter som i utgangspunktet ikke trenger å være så kostbar for verken klubbene eller medlemmene deres:

*«Det er for dyrt. Og det er for tidlig for dyrt. Hos oss; vi trenger sko, og en håndball, fotball eller volleyball. Eller altså alt som har med ball å gjøre – det trenger ikke å koste penger. Det er **helt** unødvendig at det koster masse penger»*

(Klubb 3)

Videre forteller flere at til tross for at ikke kontingenten blir betalt, får barna delta på aktivitetene deres. Klubbene sender dermed ikke barna hjem igjen, eller nekter dem å

være med selv om de ikke har betalt. Klubbene forsøker etter beste evne at det økonomiske ikke skal gå ut over barna:

«Vi har vel 1500 medlemmer som er betalende, og en stor andel som ikke er betalende, som likevel får lov til å være med i idretten. Det er vel det vi har som vårt hovedfokus; barn som ikke har råd – ta vare på dem, og så kommer egentlig idretten i andre rekke. Det er den gleden som er prioritet én i vår klubb»

(Klubb 2)

«Så er det ganske mange hundre som sikkert trener her i løpet av uka, som aldri har betalt den hundrelappen»

(Klubb 3)

Foreldre kan også være med på å påvirke kostandene det er for deltagelse. Dersom flertallet av foreldrene i en klubb, ønsker at klubben skal gjøre endringer, til tross for at det kan øke kostnadene for medlemmene, må eller bør klubben i mange tilfeller tilpasse seg dette. Det kan imidlertid få konsekvenser for enkelte medlemmer:

*«Vi har en generasjon foreldre som nok er mer bevisst enn når jeg var ung. Viljen til å stille opp er der, med det skal være det **beste**. Det er en forventning at hvis mitt barn spiller, uansett hvilken idrett det er, så skal de ha den beste treneren og den beste kvaliteten, og om det koster penger – spiller ingen rolle så lenge man tror det er det beste. De har forventninger til at sitt barn skal ivaretas spesielt, omtrent samme forventningene man har til barnehage og skole. Og slik er ikke idretten skrudd sammen. Man er med på noen premisser. Man skal alle bidra, og man gjør sitt beste. Men det er fryktelig krevende for frivilligheten og drive individuell oppfølging. Og da blir det jo til at et idrettslag kjøper seg ut av det med å ha en trener til – men det øker kostnadene. Og noen synes det er fint. Andre synes jo det er fryktelig. Så hvorfor idretten har blitt dyr, og til dels ekstremt dyr, i Oslo er et resultat av kjøpekraft. Hvis majoriteten av medlemmene i en klubb sier at vi vil bruke mer penger på dette. Ok da gjør vi det da. Så er det jo ingen som ser de fem eller ti prosentene som ikke har råd til det»*

(OIK)

Flere av både klubber og stiftelser peker også på hvordan politiske føringer kan være nøkkelen til endring i idrettens struktur og organisering:

«Det er kanskje mer politisk. NIF må på en måte være gode på å snu seg til dem. Det er jo ingen politiker i verden som ikke har lyst til å ikle seg det her. Altså politisk er vel alle enig i at inngangsporten til idretten er blitt for dyr generelt, og spesielt innen noen idretter er det krise»

(Klubb 3)

Utstyr

Samtlige nevner utstyr som en av de største barrierene. Det er avgjørende å gjøre tilpasninger når det kommer til utstyr, for å kunne imøtekomme mål om inkludering. BUA utstyrssentral er en sentral aktør i dette arbeidet, både for egenorganisert og organisert idrett, men også andre stiftelser tildeler betydelige pengesummer for at blant annet klubber skal kunne kjøpe inn nødvendig utstyr:

«Og i forhold til NIF og idrettsglede for alle så er jo klart at hvis man ikke gjør noe med utstyr, altså tilrettelegger utstyr for alle, så blir det ikke noe idrettsglede for alle. Det blir fort veldig mye fine ord, hvis de på en måte ikke identifiserer og gjør noe med det som faktisk gjør at barn og unge blir utenfor»

(BUA)

*«Utstyret skal ikke være noen barriere, og hvis man ikke gjør noe med utstyr, altså tilrettelegger utstyr for **alle**, så blir det heller ikke noe idrettsglede for alle»*

(BUA)

Sparebankstiftelsen viser til hvordan midler til materielle ressurser er blant det organisasjoner søker mest om. Videre knyttes dette også til hvordan bidrag til å kjøpe inn utstyr, kan ha positiv innvirkning på kostnader for medlemmer i klubber:

«Det er nok de fysiske tingene som fremdeles er klart mest sentralt av hva vi søkes om, og dermed også hva vi tildeler. Men i det så ligger det jo en slags tanke om at hvis en frivillig forening, et idrettslag for eksempel, får støtte til å

kjøpe inn nytt turn utstyr etter det gamle er utslitt, så slipper de å kreve inn det av medlemmene sine. Da er det billigere å gå og melde på barna på turn»

(Sparebankstiftelsen)

Det er ulikt hvor mye og hvor kostbart utstyr en har behov for til ulike idretter. Enkelte idretter som for eksempel hockey krever en del utstyr, mens andre idretter som blant annet fotball ikke krever like mye. En kan likevel se at selv i idretter som krever mindre utstyr, oppleves utstyret som en barriere for en del. Dermed er det sentralt at klubber tilpasser seg og tilrettelegger ut fra lokale behov. Enkelte steder i Norge, og Oslo, har et mye større behov for tilpasning, da det er en høyere andel av befolkningen i enkelte områder som har behov for tilrettelegging. Slike steder trenger en gjerne å gjøre andre tiltak, enn der det er færre enkelttilfeller. Det er imidlertid ikke mindre viktig å sørge for at en har tiltak som kan hjelpe, selv om utfordringen ikke gjelder for flertallet i lokalområdet:

«Vi har barn som ikke har råd til strømper. De bruker papp som leggbeskyttere fordi det er et krav om at man må ha leggbeskyttere, så hvis ikke de har det så er papp noe de vil lure dommeren med».

(Klubb 2)

«Her, som du ser, her får du låne innesko»

(Klubb 3)

Ett tiltak som kan gjøres som både hjelper dem som ikke har eget utstyr, men også kan forebygge mot stigma, er at alle *skal* bruke lånt utstyr. Dette krever imidlertid at kubbene har ressurser nok til å skaffe nødvendig utstyret, eller et godt samarbeid med en utstyrssentral som BUA:

*«Jeg har også hørt om noen, skal ikke nevne navn, men idrettslag som har utlånssentral, og hvor idrettslaget sa; hos oss skal **alle** låne. Kom ikke med nytt utstyr, **alle** låner. Jeg synes det er helt fantastisk»*

(OIK)

Flere av klubbene har også samarbeid med utstyrssentraler i nærområdet, slik at det er mulig for medlemmer, og andre, å kunne låne utstyr for å delta på aktivitetene. I disse tilfellene er det et tilbud de har til medlemmene, og ikke en regel for bruk av utstyret som lånes ut. Dette kan hjelpe dem som har behov for det, men uten at klubbene eller utstyrssentralene trenger å ha like mye utstyr (slik som kreves dersom alle skal låne utstyr samtidig). Klubbene har ulike lokale behov og varierende ressurser, og må dermed tilpasse hvordan de legger til rette ut ifra dette:

«Så har vi BUA ordning. I forhold til at veldig mange av de som bor her har dårlig økonomi, så er det viktig å kunne låne idrettsutstyr gratis»

(Klubb 4)

«Vi har utstyr til låns, for altså normalt så sier vi første året, fordi det er som jeg sier; det er dyrt å skaffe utstyr og man skal være sikker på om man har lyst til å holde på med det. Men ser vi at det er spillere som ikke har råd til dette, så bare fortsetter vi med det utlånet så lenge de trenger det. Har vi barn som har lyst til å spille for oss, så skal ikke det være en utfordring»

(Klubb 1)

Det er imidlertid ikke alt utstyr en får lånt på utstyrssentraler, eller i klubber flest. For eksempel trenger de aller fleste egne fotballsko og leggbeskyttere dersom en skal drive med fotball. Dette kan en imidlertid søke om å få støtte til gjennom ulike støtteordninger. Enkelte stiftelser vil imidlertid kun dekke deler av beløpet, men dette vil gjerne i noen tilfeller ikke være tilstrekkelig. Andre stiftelser er mer realistiske med hensyn til hva den enkeltes behov gjerne er, og kostnadene for det nødvendige utstyret:

«Fotballsko til en 14 år gammel gutt, det er ikke helt realistisk at det skal ligge så lavt som 500 kroner, sånn er det. Vi er derfor realistiske på hva det faktisk koster, og det går jo også på det med at man ikke skal føle seg skikkelig utafør»
(Zuccarellostiftelsen)

Foreldreinnsats

Dersom det er noen som ikke har mulighet til å betale, er det flere av klubbene som ser på alternative muligheter. For eksempel ser de på muligheten for at foreldre, og

eventuelt spillerne selv, kan bidra inn i klubbens arbeid eller på dugnader. Klubbene har ofte ikke ressurser selv til å dekke medlemskontingenten for dem, og forsøker dermed å finne alternative løsninger som kan gagne både medlemmet og klubben:

«Målet vårt er at ikke noen skal slutte fordi de ikke kan betale for seg. Målet er å finne praktiske løsninger, og når vi ikke har støtteordninger lenger som vi kan søke om, så prøver vi å finne andre muligheter for de spillerne. Ok de sliter med å betale; men kan de bidra med noe i klubben, kan de hjelpe å coache, kan de hjelpe til på dugnader?»

(Klubb 1)

Samtlige av klubbene snakker om at de er opptatt av å skape et godt miljø. De ønsker å bidra positivt til lokalsamfunnet og være en sentral arena for inkludering både for barn, unge og deres foreldre:

«Vi betaler treningsavgiften, men vi kommer til å kreve noe av deg som pappa eller mamma, og at du bidrar inn i klubben. Ikke nødvendigvis hver dag, men når vi har cup, være med å være parkeringsvakt, være med og være klubbvakt når klubbhuset er åpent, bare sånne ting for at ikke bare barnet skal inn i samfunnet, men også foreldrene. Får kontakt inn til klubben, får bidratt, kanskje får nye venner, hvem vet»

(Klubb 2)

For en del foreldre er nok det å bidra inn i klubben en god løsning dersom de ikke har mulighet til å betale. Derimot kan det også være utfordringer med å kreve dette av foreldrene. Kanskje har de flere barn, og alle i forskjellige klubber, der det som ikke oppleves som mye for hver enkelt, blir sammenlagt ganske mye arbeid, eller at foreldrene rett og slett har annet de ser seg nødt til å prioritere. Klubbene kan ikke vite hvilken situasjon foreldrene sitter i, og dermed hva en kan forvente, eller kreve, av dem. Dersom foreldrene opplever det som uoverkommelig og ikke klarer å stille på dugnad eller annet, kan dette også igjen bli en barriere for deltagelse:

«Det krever en del av foreldrene også. Har du ikke foreldre som stiller opp eller som kjører eller sånne ting, så er jo det også utenforskap i organisert idrett.

Veldig ofte henger det jo sammen med økonomisk utenforskap at foreldrene kanskje ikke makter eller evner å følge opp barna på den måten som den organiserte idretten krever. Men jeg tror det er viktig å få med også det ordet da – foreldreinnsats – som en barriere»
(Zuccarellostiftelsen)

«Man kan peke på frivilligheten; ja, nå må dere stille opp, nå må også minoritetsforeldre stille opp. Men det å være frivillig er et overskuddsfenomen. Du må ha tid og du må ha råd. Og som jeg ofte har sagt; hvis jeg hadde visst at jeg neste måned neppe kunne betale strømregningen, så hadde jeg ikke stilt opp med ungene mine på kveldstid. Jeg hadde kjørt taxi eller jobbet som Securitas vakt. Måtte tjent de pengene. Og i deler av byen jobber folk både dobbelt og trippelt. Far som før kjørte taxi 12 timer i døgnet, kjører nå 18. Han kan ikke stille opp. Desperat jakt etter penger for å ha råd til strøm og mat. Og da er det urimelig å mase på frivilligheten og foreldre»
(OIK)

5.1.4 Foreldres ressurser – diskusjon

Det er flere forhold som påvirker hvorvidt barn og unge har mulighet til å delta på organisert idrett. Foreldrenes ressurser er blant det som er mest sentralt. Både deres økonomiske ressurser, men også deres tid og mulighet til å hente og bringe, eller hjelpe til som frivillig i klubben(e). Også knyttet til denne utfordringen, jobber kretsen og en del klubber og stiftelser for å tilrettelegge med fokus på organisasjonene og ikke enkeltpersoner.

Kostnader ved deltagelse

Kostnadene ved idrettsdeltagelse har i mange tilfeller blitt for høy – også for breddeidrett for barn og unge. En del idretter, spesielt ballidretter trenger ikke å koste mye. Det må finnes alternativer for alle barn og unge som ønsker å være med på organisert idrett uten at kostnadene er for høy. Klubbene må dermed senke kostnadene og tilrettelegge der det fortsatt er behov. En kan ikke bare prate om at idretten har blitt for dyr, uten at det blir gjort tiltak. At det stadig er flere som tar opp dette temaet, resulterer ikke alltid i handling. Innen ny-institusjonell teori skiller en mellom *prat*,

beslutning og handling (Meyer & Rowan, 1977, referert i Eriksson-Zetterquist et al., s. 250-251). En kan se at en del steder er det kun prat, eller til og med beslutning om å gjøre tiltak, uten at det skjer en reell handling ut ifra dette.

Til tross for at det også er en del klubber som har svært lave kostnader knyttet til deltagelse, er det mange som ikke betaler treningskontingent for sine barn. Klubb 3 beskriver også betalingssystemet KlubbAdmin og det praktiske ved innbetaling til klubber, som én av årsakene til at noen ikke betaler. Klubbene tilhører NIF, som er én av deres primære interessenter, ut ifra interessenteori (Clarkson, 1995, s. 106). NIF av stor betydning for dem, og klubbene er nødt til å følge deres systemer. Dette fungerer som en slags *tvingendende isomorfisme* der formelt press blir tillagt klubbene fra NIF (DiMaggio & Powell, 1983, s. 150). Det er trolig et system som kan fungere svært effektivt en del steder, mens i klubber der det er en høy andel ikke-betalende medlemmer og foreldre som ikke har de ressurser til verken å møte opp eller betale på denne måten, må en gjerne kunne legge til rette for andre alternativer til innbetaling. Det burde videre vært mulig å registrere medlemmer i samme system – uavhengig om de har betalt kontingent eller ikke.

Utstyr

Ressurser til å skaffe utstyr, oppleves av samtlige som en av de største barrierene for deltagelse. Det finnes ulike alternativer til å få tak i utstyr en trenger, både for klubber og enkeltpersoner. BUA utstyrssentral er en sentral aktør for dette. Her kan alle dra og låne utstyr gratis. Det er imidlertid mange steder der det er svært begrensede åpningstider. Ikke alle foreldre har mulighet til å låne utstyr da det er få alternativer og muligheter til å låne – grunnet åpningstidene. Dersom NIF og klubber sin løsning på manglende utstyr til sine medlemmer er andre aktører som BUA, er det avgjørende at en utvikler et godt samarbeid. Da er en nødt til å bidra inn med ressurser som de ulike BUA sentralene har behov for, både med materielle-, menneskelige- og økonomiske ressurser (Slack & Byers, 2021, s. 76).

Både utstyrssentralene og den organiserte idretten er begge avhengig av omgivelsene sine, og må tilpasse seg deretter. Det er dermed mulig at de begge også må inngå samarbeid med flere passende aktører (Pfeffer & Salancik, 2003, s. 258), for å redusere utstyr som barriere. Skolen blir i flere av intervjuene nevnt som en sentral aktør å

samarbeide med også i denne sammenheng. Flere av klubbene og stiftelsene savner et mer profesjonalisert og standardisert samarbeid med skolene. Her med tanke på informasjon om eksempelvis støtteordninger og utstyrssentraler som kan bidra for å gi barn og unge mulighet til å delta i organisert idrett. Et slikt samarbeid kan fungere som *normativ isomorfisme*, der aktørene har mer tilgang på personell med utdanning eller erfaring innen sitt respektive område (Eriksson-Zetterquist et al., 2012/2014, s. 255). Dette kan være med på å skape en fremvekst av profesjonelle nettverk mellom de ulike aktørene, der de kan dele erfaringer (DiMaggio & Powell, 1983, s. 152), og arbeide mer målrettet for å legge forholdene til rette for en god oppvekst for barn og unge.

Det er imidlertid ikke alt utstyr som kan lånes på en utstyrssentral. Klubber trenger å ha en del felles utstyr selv, samt at enkeltpersoner kan ha behov for blant annet sko, leggbeskyttere og bekledning selv. Enkelte klubber, som Klubb 3, låner ut sko. Ellers har nok de fleste klubber ikke utlån av slikt utstyr. En kan da søke til stiftelser om midler til anskaffelse av utstyr som går direkte til enkeltpersoner. Klubbene kan også bidra med å ha tilgjengelig utstyr som kan lånes, og med å ha godt felles utstyr som kreves for aktivitetene de tilbyr. Klubbene kan i slike tilfeller søke til blant annet Sparebankstiftelsen om utstyr til klubben. For eksempel nevner Sparebankstiftelsen hvordan tildelinger av midler til utstyr og andre fysiske ting knyttet til for eksempel anlegg, er mest vanlig. Dette kan igjen tolkes i tråd med både ressursavhengighetsteori (Pfeffer & Salancik, 2003, s. 258), ny-institusjonell teori (Eriksson-Zetterquist et al., 2012/2014, s. 249) og interessenteori (Clarkson, 1995, s. 106). Samtlige av teoriene gjør at en kan fortolke det knyttet til hvor viktig utstyr er for medlemmene deres. Idrettsklubber og utstyrssentraler er avhengig av medlemmene for overlevelse. Tilpasser de ikke for at målgruppen deres kan kjøpe eller låne utstyr, vil de miste medlemmer. De er dermed avhengig av å tilpasse seg ut ifra hva de ser behovet er for befolkningen i lokalområdet. Som BUA påpeker, uten å gjøre noe med utstyr vil en ikke kunne skape idrettsglede for alle. Sparebankstiftelsen har også et viktig poeng knyttet til hvordan midler til materielle ressurser igjen kan hjelpe klubbene til å senke eller holde kostnader for medlemmene lavere, da de ikke må inkorporere slike utgifter i kontingenter. Flere, både klubber og stiftelser, uttrykker også at det vil kunne oppleves mindre stigmatiserende å gjøre det på denne måten – altså at klubber får støtte som igjen kan benyttes til å tilpasse deres tilbud og senke kostnadene, kontra tiltak for enkeltpersoner, sett bort ifra lån av utstyr.

Stigmatisering knyttet til utstyr er sentralt å ta hensyn til. Dette håndterer klubber og stiftelser på ulike måter. BUA utstyrssentral har arbeidet mot dette på en god måte ved at de anskaffer utstyr av høy kvalitet og sikter seg inn på å være et tilbud for *alle*. Dersom *alle* til tider låner utstyr på BUA, vil det være et mindre synlig skille mellom ressurssterke og ressurssvake med hensyn til utstyr. I tillegg er BUA svært opptatt av å ha utstyr av høy kvalitet, noe som bidrar til at det ikke er synlig at det er lånt utstyr på samme måte. Tidligere, og trolig i noen grad enda, er nok lån av utstyr fra utstyrssentraler noe en del forbinder med slitt og gammelt utstyr. Det er imidlertid ikke realiteten på BUA sentralene. Dette, i tillegg til en økende trend om å være miljøbevisst og kjøpe brukt, er nok avgjørende for arbeid mot stigma. Videre er det også, som OIK nevner, noen klubber som har regler om at *alle skal* låne utstyr fra dem. På denne måten kan de redusere kostnader for deres medlemmer, samt utligne forskjeller med hensyn til hvilket utstyr medlemmene benytter. Det er imidlertid flere av stiftelsene, klubber, samt kretsen som påpeker at det må komme politiske føringer for dette. Da må idretten, stiftelser og skolen innrette seg etter dette, gjennom ytterligere press om å gjøre endringer (Slack et al., 2021, s. 132).

Foreldreinnsats

Klubbene og stiftelsene strekker seg svært langt for å hjelpe til slik at barn og unge kan delta. Flere av klubbene forteller hvordan de har en høy andel medlemmer som får være med på aktivitetene, uten å noen gang ha betalt noe inn til klubben. Når klubbene ikke får inn nok midler fra andre aktører til å kunne dekke over kontingent for medlemmer som ikke betaler, forsøker de å finne alternative løsninger. Blant annet at foreldrene kan bidra i klubben som frivillig, som alternativ *betaling*. Noen av klubbene nevner dette som forslag til foreldrene, andre setter det mer som et krav. I en slik situasjon er både foreldrene og klubbene ofte ganske *presset*. Klubbene har utfordringer med å ha nok både menneskelige- og økonomiske ressurser, og har behov for hjelp fra andre. Dette er i tråd med ressursavhengighetsteori, og tanken om at en må skaffe ressurser, som oftest fra andre aktører (Slack og Byers, 2021, s. 76).

Hadde klubbene hatt mulighet, hadde nok de aller fleste ønsket å tilby gratis idrett for alle barn og unge. Dette er imidlertid ikke mulig i praksis. Både setter NIF et minstebeløp for hva klubbene skal ha, i tillegg er det mange klubber som ikke har

tilstrekkelig økonomiske ressurser til å kunne drifte et gratis tilbud til barn og unge. Utfordringen med å *kreve* alternativ betaling gjennom frivillig arbeid av foreldre, kan være en barriere da det ikke er gitt at alle har tid eller mulighet til å bidra som frivillig. Som OIK, påpeker, er det en del foreldre som jobber både to og tre jobber for å i det hele tatt få inn nok penger til å dekke grunnleggende behov. Idrettsdeltagelse og frivillig arbeid blir dermed selvsagt nedprioritert. Det er et overskuddsfenomen. En har tid og kapasitet til å bidra som frivillig først etter at egne og barnas grunnleggende behov er dekket. Dersom det blir satt for mange krav til foreldrene om å møte opp, kan en i forsøket om å tilrettelegge for én barriere, skape en annen. Det er dermed viktig at en sørger for at det ikke blir stilt så høye krav til enkelte foreldre at det også resulterer i at de ikke kan ha barna sine med i organisert idrett.

OIK påpeker hvordan enkelte kommenterer at idretten er så kostbar at de ikke en gang ønsker deres barn inn i idretten. Flere av klubbene forteller også om deres opplevelser knyttet til medlemmers forventninger til klubben. De forteller om hvordan noen forventer at det ikke skal koste noe, og at klubber skal fungere som barnepass uten at de bidrar inn med noe. Det kan dermed tyde på at holdninger og forventninger til organisert idrett ikke alltid stemmer overens med det idretten faktisk tilbyr. Dette kan bidra til å skape misnøye blant medlemmer. God kommunikasjon ut, og tydelige føringer for hva en kan forvente av idretten kan dermed være nyttig. Samtidig kan det være ulikt hva de ulike klubbene tilbyr. Enkelte klubber fungerer faktisk som en utvidet ungdomsklubb, mens andre *kun* har idrettslige tilbud med fastsatte treningstider tilgjengelig. Dette kan skape forvirring blant medlemmer dersom de er vant til ett type tilbud, men ikke lenger har tilsvarende tilbud tilgjengelig.

5.1.5 Terskel for å be om hjelp – funn

For enkelte er terskelen svært høy for å be om hjelp. En strekker seg til det ytterste for å klare seg selv. Flere peker på kulturen i Norge, og hvordan samfunnet er bygd opp. En del steder må en gjerne legge til rette på andre måter, for at ikke enkeltpersoner skal være nødt til å be om hjelp og støtte for at barna deres skal kunne være med:

«Noen opplever nok det som skamfullt og vanskelig at man må be om hjelp. Jeg tror aldri det er noe enkel sak å be om hjelp egentlig. Det er jo litt sånn som samfunnet har vært også, en skal jo klare seg selv, og man skal jo ikke vise... Det

er jo blitt helt annerledes nå i høst tenker jeg, at det er blitt veldig satt på agendaen med fattigdom i Norge. Og jeg tror jo det også kan kanskje bidra til at flere våger å ta kontakt»

(Klubb 1)

«Man ber ikke om hjelp, man klarer seg selv. Stolthetskultur. Ber ikke om hjelp for at mitt barn skal spille fotball eller få råd til å gå på ski. Så løsningen er at tilbudet må være billigere. Noen steder må det faktisk være gratis»

(OIK)

Flere peker også på at det er viktig å snakke om økonomisk hjelp og skam knyttet til dette. En må normalisere støtteordninger og bidra til å skape en mer åpen kultur, der er greit å ta imot hjelp. Vise at en ikke er alene. Flere sier også at god informasjon ut, kan bidra til at flere føler seg trygg på å be om hjelp. En vet at det er ordninger for det, og at det er greit å spørre:

«Det er veldig få som bare tør å spørre rett ut, så vi har gode trenere og lagledere som er veldig flinke til å informere om sånt. Da er terskelen for å faktisk spørre om hjelp mye lavere»

(Klubb 4)

«Man ønsker ikke å være til bry og aller minst i en sånn situasjon hvor man sliter litt. Så jeg tror det her med å ha god transparent informasjon om at dette er muligheter som ligger her. Vi bidrar gjerne. Det er ikke noe vanskelig»

(Klubb 1)

Et sentralt aspekt er også knyttet til konfidensialitet. Ingen ønsker at andre skal få informasjon om at en er nødt til å få økonomisk hjelp. For at en dermed skal føle seg trygg på å bruke slike støtteordninger uten at andre du ikke ønsker skal få vite om det, er det viktig at stiftelser og klubber har gode rutiner og systemer for å sikre at informasjon ikke spres til flere enn nødvendig:

«Taushetsbelagt er kjempeviktig. Vi har da én kontaktperson. Trenere får ikke vite, spillere får ikke vite det. Ikke av oss hvert fall, vi sprer det aldri. Det er viktig at det holdes fordi det er jo også noe som kan bidra til utenforskap»
(Klubb 1)

«Vi har fått søknader fra foresatte, som sier at; en hadde fått høre om at den ordningen hvor ens barn tilhørte, den klubben, at hen hadde fått informasjon om at et annet medlem hadde fått støtte fra klubben. Og hen hadde på en måte ingen grunn til å få den informasjonen. Så når hen selv trengte det, hadde ikke hen lyst til å gå til klubben fordi hen følte så mye skam på det. Siden hen fikk vite om et tilfelle, var det jo akkurat der ikke vanntett»
(Zuccarellostiftelsen)

Andre påpeker videre at det kunne vært nyttig å benytte aktører en allerede føler seg trygg på. En del har gjerne allerede en kontaktperson i det offentlige, gjennom NAV, skolen eller annet. Da kan gjerne terskelen for å be om hjelp være litt lavere, og det kan føles tryggere i forhold til at informasjon ikke spres videre:

«Det tror jeg hadde vært det som hadde gjort noe eller hadde vært en hjelp fordi de har et tillitsforhold til NAV allerede. Det er gjerne der pengene kommer inn, holdt på å si. Da har du den tilliten, og da er det enklere for dem å åpne seg fordi de vet jo om situasjonen din. Og da er ikke noe vanskeligere for dem å si; men jeg har lyst, men jeg har ikke råd. Det er mye enklere for dem å spørre saksbehandler om det, enn å gå til en vilt fremmed og spørre om de pengene»
(Klubb 2)

En av klubbene har også sett hvordan ubetalte medlemskontingenter påvirker foreldrenes oppmøte og tilstedeværelse for barna i idretten. De opplever at foreldre som ikke har betalt ikke våger å møte opp verken på treninger, kamper eller dugnader. Dermed kan en se at det skaper en vond sirkel for dem, dersom de ikke får betalt. Det går til slutt ut over barna, selv om klubbene lar dem fortsette å være med uavhengig om de har betalt eller ikke. En kan også se at en del foreldre gjerne ønsker å bidra og ønsker å stille opp og se barna deres spille, men skammen blir for stor:

«Vi har mange eksempler på foreldre som har vært bortgjemt. Men etter at de har fått støtte så begynner de å komme på treninger, kommer på kamper og faktisk bidrar når det er dugnader, fordi den regningen er ikke hengende over dem. Og da er det ikke tabu å møte opp mer. Og det har vært en gjenganger. Jeg som forelder tenker at det er naturlig, og at jeg ville ha trukket meg tilbake hvis jeg hadde visst at jeg hadde sendt ungen min på fotball og jeg ikke hadde betalt regningen. Da ville jeg selvfølgelig holdt meg unna, fordi jeg ville unngå de spørsmålene. Det å ha pappa og mamma til stede under kamp, tror jeg betyr mye mer enn det folk flest forstår. Det er et stort problem her, fordi det er så mange som ikke betaler og da tør dem heller ikke å dukke opp og se på treningene og se på kampene til ungene»

(Klubb 2)

5.1.6 Terskel for å be om hjelp – diskusjon

OIK forteller om hvordan vi i Norge har en stolthetskultur, der en ønsker å klare seg selv. Terskelen for å be om hjelp er for mange skyhøy, og det er knyttet mye skam til å ikke kunne betale for egne barn. Flere, både stiftelser og klubber, forteller i intervjuene at de mener det er viktig å snakke bort skammen. Snakke om tilbudene som finnes, og snakke om det slik at folk skjønner at de ikke er alene. Tilbudene er der for dem, og de er der fordi en ønsker å hjelpe dem. Derimot kan en nok ikke kun snakke bort skammen, den vil trolig alltid til en viss grad være der. En må dermed forsøke å tilrettelegge og skape tilbud som ikke oppleves som spesielt stigmatiserende. Det kan se ut til at BUA er på god vei til å skape et slikt tilbud gjennom sine utstyrssentraler. BUA og enkelte tiltak som krets, klubber og stiftelser som bidrar med midler gjør, har *alle* som målgruppe, og ikke direkte enkeltpersoner. Dette kan trolig være den essensielle forskjellen knyttet til stigmatisering.

Videre påpeker samtlige i ulike sammenhenger, at konfidensialitet er helt avgjørende. Zuccarellostiftelsen fortalte hvordan de hadde snakket med en person som hadde hørt om andre barn som hadde fått hjelp av klubben de tilhørte, uten at det var en grunn til at den personen burde ha kjennskap til det. Slike tilfeller gjør at en del blir mer reserverte mot å søke hjelp gjennom slike tilbud. De er redd for at folk skal få vite om det, og de er redd for at barna deres skal bli plaget for det. En må dermed sørge for at ingen utenforstående får kjennskap til hvem som får slik hjelp, og at det er gode nok ordninger

og rutiner som gjør at det holdes konfidensielt. Det kan imidlertid være utfordrende en del steder der en må søke hjelp i klubber, at lokalmiljøet er så lite at *alle vet hvem alle er*. Dette kan gjøre det mer utfordrende å be om hjelp, da en må søke hjelp hos en person en allerede vet hvem er. Kanskje til og med en som er i ens egen omgangskrets. I slike tilfeller er det ikke gitt at det hjelper at klubben har gode rutiner og sørger for konfidensiell behandling. Da kan det være viktig at det finnes andre alternativer for dem som trenger hjelp, der de kan søke selv uten å måtte gå gjennom klubben. Manglende konfidensialitet kan fortolkes knyttet til legitimitet og myter. Dersom det hadde blitt en generell oppfatning i samfunnet at det blir spredd hvem som har fått hjelp via støtteordninger, ville det kunne spredd seg som myte i samfunnet og fått en slags regellignende status, noe som igjen trolig ville påvirket klubber og stiftelsers legitimitet, ut ifra Meyer og Rowan (1977) sitt perspektiv på myter og legitimitet (s. 340-341).

5.2 Sentrale aktørers opplevelse med tilrettelegging for idrettsdeltagelse

Ovenfor har jeg presentert hva både klubber, stiftelser og krets opplever som årsaker til at en del barn og unge ikke får deltatt i organisert idrett, samt noen aspekter for hvorfor det er viktig å tilstrebe at alle skal kunne finne et idrettslig tilbud som passer dem. Jeg har også vært innom ulike tiltak som klubber, stiftelser og krets gjør for å bidra til at flere kan delta i organisert idrett. Med utgangspunkt i dette, skal jeg i denne delen presentere og diskutere funn for hva klubbene, stiftelsene og OIK opplever som utfordrende i arbeidet med å tilrettelegge for at dette ikke skal være barrierer. Sentrale resultater er knyttet til *ressurser* (5.2.1), *støtteordninger* (5.2.2), samt aspekter knyttet til om alle får *informasjon om mulige støtteordninger* (5.2.3).

5.2.1 Ressurser – funn

Klubber og stiftelsers ressurser og samarbeid

Flere klubber har et godt samarbeid med andre aktører, som blant annet barnevern, NAV, skoler, kommune, bydel, m.m. Dette kan gjøre at de får til et bedre tilbud til barn og unge, og at de kan klare å hjelpe flere. Det er også en del som ser på hvordan idretten kan bidra mot enkelte samfunnsproblemer, og bidra til at kostnader for det offentlige kan reduseres:

«Vi har i noen bydeler veldig god dialog med barnevernet. Barnevernet sier jo veldig godt: de har et kjempebra samarbeid med idrettsforeningen. For hver ungdom de må gi opp, så havner de på en kommunal institusjon, og blir en del av det offentlige apparatet. Da koster det kommunen 9 millioner i året. 9 millioner! 25.000 kroner dagen når det offentlige skal gripe inn og ta over ungene. Og dem er det ganske mange av. Så kanskje noen skal bruke mer penger på idrettslaget. Ikke sant, ti færre unger som havner på skråplanet. Enormt mye å hente. For den enkelte først og fremst, men også for samfunnet som helhet. Så, altså idrettslagene vil, men det er jo mangel på ressurser i forhold til å gjøre den jobben da»

(OIK)

Videre trekker blant annet BUA fram at det er mulig å sette krav til de enkelte utstyrssentralene, men at dette er utfordrende da det er deres ressurser som er begrensende for tilbudet de har mulighet til å skape:

«Vi kan sette krav, men nå har vi ikke gjort det så mye, fordi vi vet at det er ikke nok ressurser. Så det vi gjør er jo å jobbe inn mot myndighetene, politikere, for at det skal bli øremerkede midler til drift. Det er ikke bare å etablere en BUA. Du må jo også kunne låne ut utstyret på en forsvarlig måte»

(BUA)

Det er svært ulikt hvilke ressurser klubber har tilgjengelig. Enkelte klubber er stor og har mange ansatte, mens andre er relativt små og har gjerne ingen ansatte. Videre er det også veldig ulike lokale behov, og dermed ulikt hva klubbene trenger av ressurser for å gjøre det arbeidet som er mest hensiktsmessig for befolkningen i lokalsamfunnet.

«Idrettslagene trenger offentlig støtte for å kunne drive. Det krever en profesjonalitet og en daglig drift som det ikke er økonomi til å ha. Derfor trenger de å få støtte for å gjøre den jobben. Ellers så skjer det som har skjedd i Sverige, hvor idretten dør ut. Og da er idretten i praksis blitt et tilbud for øvre middelklasse – og ikke idrett for alle. Det er et veivalg Norsk idrett må ta»

(OIK)

«Jeg tror idretten selv underselger eller underkommuniserer litt til for eksempel politikere og andre beslutningstagere, at det faktisk koster penger og drive god idrett. Ha gode idrettstilbud som engasjerer barn og unge, kanskje særlig unge, over tid og etter hvert som forventningene og kravene kanskje øker når du blir eldre. Det krever penger å gjennomføre det i realiteten. Og de pengene må enten komme utenfra fra spillemidler eller stiftelser, sponsorer eller kommuner. Eller så må jo folk finansiere det selv, og da blir det jo høyere avgifter som for noen selvfølgelig blir mer avskrekkende jo høyere opp de de kommer»

(Sparebankstiftelsen)

Klubbene og stiftelsene ønsker å hjelpe, men det er begrenset hva de økonomisk har mulighet til. Enkelte klubber har god økonomi, og det å dekke blant annet treningskontingent for de som trenger dette, blir omtrent ikke merkbart. Andre klubber er mindre og har ikke det samme overskuddet, så det å tilrettelegge og dekke treningskontingenten blir svært belastende for deres økonomi, uavhengig hvor mye en ønsker å hjelpe:

«Men det kan jo ikke bli for mange som trenger hjelp – fordi det er jo en liten klubb, og sårbar økonomi. Jeg tror de fleste i styret er innstilt på at vi ikke skal nekte noen hvis de ikke har penger. Da må vi finne andre løsninger»

(Klubb 1)

Frivillighet

Mange klubber har svært få ansatte, og er i stor grad drevet av frivillighet. Frivillighet er på mange måter positivt, men har også sine begrensninger. Det også svært ulikt hvor mye kunnskap og kapasitet hver enkelt frivillig har for å kunne hjelpe til i klubben:

«En glemmer nok at veldig mange klubber i Norge ikke har lønnede ansatte. Det er frivillige folk, så det er veldig personavhengig hva en klarer å gjøre. Har du en sinnssykt god frivillig, så kan det være at den personen klarer å favne om alle som har behov – for eksempel i en treårs periode. Men så slutter kanskje den personens datter på håndball og begynner på noe annet, eller du flytter eller noe sånn – da mister man ressursen. Jeg vet at det er mange klubber i hele landet

som jobber sinnssykt bra og som går sinnssykt langt for at de aldri skal si nei»
(Zuccarellostiftelsen)

Det er ikke alt en frivillig vil klare å gjøre, dermed peker kretsen på at det kan være gunstig med et tett samarbeid med lokale skoler. Samspillet kan organiseres på en slik måte at det vil gagne barna knyttet til både skole og idrett:

«Man må se det fra nabolag til nabolag og finne ut av løsningen. Og det er bare en måte å få et idrettslag til å forstå hva som er klokt å gjøre. Det er samspillet med skolen. Det har vi noen veldig gode eksempler på, men det må vi ha mer av. Men da må også idrettslaget ha nok kompetanse og arbeidskraft til å gjøre den jobben. Frivillige alene kan ikke gjøre det. Frivilligheten kan stille opp og være med på en trening, kan være lagleder, kan være med på cuper og turneringer, og annet som tradisjonelt hører med frivillighet, men de kan ikke gjøre sosialarbeid»

(OIK)

Klubber og prosjekter som i stor grad kun har frivillige ressurser, kan være utfordrende å drive. Det er dermed viktig at både klubben og de som søker på vegne av denne er realistisk på hva en har kapasitet til å gjennomføre, samt at stiftelser tar hensyn til at det er frivillig arbeid, når de setter krav og kriterier for hva som skal gjennomføres:

«Jeg tror en del av utfordringen handler om frivillighet og det å ha kapasitet til å gjennomføre ting, og det å søke midler til noe. Eller rettere sagt; å få midler til noe betyr jo også at du skal gjennomføre noe, og det kan ofte være en stor jobb. Og særlig hvis det er snakk om kanskje større prosjekter som går på anlegg eller aktivitet da, og ikke bare å kjøpe inn noe utstyr. Så det er jo tøft hvis du har basert på frivillige ledere, trenere og så videre»

(Sparebankstiftelsen)

En del av BUA sine utstyrssentraler er også i stor grad drevet av frivillige. De opplever dette som en stor utfordring for dem, spesielt med hensyn til å klare å opprettholde gode åpningstider:

«En del satser bare på frivillige, og så har de ikke nok frivillige – da blir det veldig lite åpent. Vi trenger mer utstyr, bedre åpningstider, og flere BUAs. Det er litt for mange steder enda, der det er kjempefine BUAs, masse utstyr, men de har for lite åpent, og da får ikke folk lånt. Det er jo nesten bare verre»

(BUA)

Utstyr

Tilgang og bruk av utstyr til idrett kan også knyttes til stigma og skam. Det er ulikt om en har råd til å kjøpe utstyr, og det er ulikt hvilke utstyr en har råd til å kjøpe. I tillegg kan det være stigmatiserende å være nødt til å bruke lånt utstyr. Utstyrssentraler kan være assosiert som et tilbud som fattige skal kunne benytte seg av. Dette er problematikk som BUA utstyrssentral har forsøkt å gjøre noe med:

«Helt siden tidlig på 90-tallet har det jo vært et fokus på utenforskap, og at barn i fattige familier ikke hadde utstyr til å drive med fritidsaktiviteter. Og så kunne kommuner og andre frivillige organisasjoner, også idretten, søke om tilskudd til å kjøpe inn utstyr som de skulle låne ut til barn i fattige familier. Da ble dette et veldig stigmatiserende tilbud, fordi det da var veldig til de som er fattig».

(BUA)

«Det er klart at i deler av byen, vil det nok kanskje kunne oppleves stigmatiserende å komme på lånte og litt slitte gamle låneski, når alle andre har flunka nytt»

(OIK)

BUA utstyrssentral har forsøkt å lage et konsept som ikke skal oppleves som et tilbud kun til fattige. Gjennom å skape en merkevare og jobbe aktivt med markedsføring ut, prøver de å lage et tilbud som i større eller mindre grad skal treffe alle barn og unge:

«Merkevare og markedsføring for å komme bort ifra stigma. En ting var å gjøre det kjent, men det andre var jo at det ble oppfattet som et veldig flaut og som et sted hvor det var flaut å gå og låne utstyr, for da var du jo fattig. Så det var det som var utgangspunktet for BUA. Å bygge opp noe som skulle gjør at det ikke

ble flaut å låne utstyr og at man da fikk satt det i bedre system».

(BUA)

Ett av tiltakene BUA gjør er at de ikke tar utgangspunkt i at det er et tilbud til de fattige, og gjerne de som trenger det mest. De forsøker å lage et tilbud som skal være så populært at alle skal ha lyst til å bruke det, uavhengig deres økonomiske situasjon. På denne måten skal det ikke oppleves som at en *må* låne utstyr der fordi en ikke har mulighet til å kjøpe eget:

«Vi snakker aldri om fattigdom, selv om vi i hvert fall først og fremst vil nå ut til dem. Men vi skal gjøre BUA kult – så tvert imot sikter vi oss inn mot kanskje de mest ressurssterke, for når de bruker BUA er det ikke noe flaut for de fattige»

(BUA)

Middelet de benyttet for å nå målet om å treffe *alle*, er knyttet til hvilket utstyr en finner på BUA. De skal ha godt nok utvalg av utstyr, og de skal ha nytt og fint utstyr av god kvalitet. En skal rett og slett ha tilgang på det samme utstyret som mer ressurssterke familier gjerne kjøper til seg selv. Det skal ikke vært gammelt og slitt og oppleves som dårligere utstyr enn det andre har. Dermed tar de noen strategiske valg knyttet til å gjerne ha noe utstyr som er utenfor det mest sentrale og viktigste å dekke. En vil gjerne da ikke være så opptatt av eller bevisst på hvilket utstyr en har behov for å låne:

«Vi sier alltid at når de etablerer en BUA, så må de sørge for å ha bra utstyr. Litt sånn siste nye kule, ikke sant. Vi har bare felleski innen langrenn, også må de alltid ha fatbike og SUP brett og litt sånn kule ting – de nye trendene, for da kommer alle. Det er jo med på å bygge image til BUA. Det er sånn; WOW, vet du hva de har i BUA, ikke sant? Så det er egentlig en litt kul måte å gjøre det, synes vi da. At vi legger lista der, og så utjevner vi forskjeller på toppen. Og da er det heller ingen som tenker på om du kommer til BUA for å låne fatbiken eller for å låne langrennsski fordi du ikke har det»

(BUA)

Zuccarellostiftelsen er også bevisst på at hvilket utstyr en har kan være viktig for å ikke skape for store ulikheter og stigmatisering:

*«Og det går jo også på det at en skal jo ikke føle seg sånn skikkelig utafør, også må en ha det **riktige** utstyret da»*

(Zuccarellostiftelsen)

Oslo idrettskrets påpeker videre hvordan kulturen og samfunnet i Norge har endret seg. Det er mer fokus på bærekraft – klima og miljø. Det er ikke lenger nødvendigvis på grunn av økonomi at en velger å kjøpe brukt, eller låner i stedet for å kjøpe. Dette kan være en god mulighet for idretten å følge utviklingen i samfunnet, og heller spille på miljø og bærekraft, for å ta litt avstand fra stigma. På denne måten kan det oppleves som svært positivt istedenfor som noe negativt for de som har behov for det:

«Og så har det heldigvis blitt en ny kultur for bruktmarkedet, også på Oslo vest, som ikke var der for 20 år siden. Så det tenkes jo mer riktig. Det er jo en trend, at mange er mer klima- og miljøbevisst. Og gjenbruk er inn. Så det er også en mulighet for idretten å gjøre ting riktig, å treffe trendene, som er spennende. Så det er foreldre som; ja, altså vi har jo råd til å kjøpe, men det skal vi ikke. Vi kjøper brukt, hvis det er mulig å skaffe brukt. Det er fint»

(OIK)

5.2.2 Ressurser – diskusjon

Klubber og stiftelsers ressurser og samarbeid

Hvilke ressurser klubber og stiftelser har tilgjengelig, setter føringer for arbeidet deres med å tilrettelegge. De er avhengig av både økonomiske-, materielle- og menneskelige ressurser for å kunne skape og opprettholde et godt idrettslig tilbud, og samtidig ivareta dem som ikke har mulighet til å delta med egne tilgjengelige ressurser.

Ett av de sentrale aspektene er klubbens økonomiske situasjon. Enkelte klubber har god råd og mulighet til å hjelpe, mens andre sliter med å få det til å gå rundt økonomisk. Klubbene trenger først og fremst ressurser til drift for å kunne levere et godt tilbud. Stiftelsene gir imidlertid i utgangspunktet ikke ut midler til drift av klubber. Både klubber og krets påpeker hvordan dette kan være utfordrende for dem. Pfeffer og Salancik (2003) påpeker i ressursavhengighets teorien hvordan tilgang på ressurser, som

oftest fra andre aktører, er avgjørende for organisasjoners overlevelse (s. 258). Skal klubbene unngå å kreve alt fra medlemmene sine, hvilket ville blitt alt for kostbart for medlemmene, må klubbene få støtte fra andre aktører. For mange klubber inkluderer dette penger til drift. Det kan imidlertid ofte være utfordrende å skille mellom hva som regnes som drift og hva som blir prosjekter eller enkelttiltak klubber gjennomfører. Kretsen og noen av klubbene påpeker hvordan de hele tiden er nødt til å finne nye vinklinger og nye prosjekter for å få støtte fra stiftelser, selv om det i praksis ofte er til drift eller midler til samme arbeid som de allerede gjør. For å kunne skape best mulig idrettslig tilbud og tiltak for å hjelpe dem som trenger det, er det også sentralt at klubbene har en viss forutsigbarhet knyttet til egen økonomi. Støtte over lengre tid vil dermed kunne være en god løsning, som også skaper en større trygghet for aktørene og for deres medlemmer og målgruppe. Dette kan forklares med ressursavhengighetsteori, knyttet til at klubbene må tilpasse seg omgivelsene (og dermed stiftelsene), for å overleve (Slack & Byers, 2021, s. 77). Samtidig kan en også se situasjonen fra stiftelsene sitt ståsted. Dersom stiftelsene ikke utvikler seg i tråd med klubber, og andre som søker midler hos dem, sine behov, vil gjerne de finne andre enklere stiftelser å søke til. Ergo; endrer ikke stiftelsene seg, vil de potensielt ikke overleve (Slack & Byers, 2021, s. 77).

Frivillighet

Det er ulike lokale behov og ulikt hvilke ressurser klubber har behov for, for å kunne skape et godt idrettslig tilbud. Støtteordninger og andre aktører som bidrar med ressurser må dermed ta hensyn til disse ulikhetene. Hvilke menneskelige ressurser klubbene har selv er også svært ulikt. Enkelte klubber har god råd og mange ansatte, mens andre klubber er som helhet kun drevet av frivillige. Sparebankstiftelsen er blant aktørene som tar hensyn til dette, og *senker* dermed krav og forventninger til prosjekter som skal gjennomføres av frivillige. Til tross for dette er det likevel en del krav og forventninger til dem dersom de skal få støtte. Klubber og andre organisasjoner må oppfylle ulike krav, som for eksempel at det skal være bærekraftig. Ellers vil de ikke få godkjent søknadene sine og få støtte. Dette gjør at støtteordninger og tilsvarende aktører har makt over klubber og andre som er avhengig av ressursene deres. Hvor mye makt de har avhenger av ulike faktorer, som blant annet hvor viktig ressursen er for klubben og om det finnes andre alternativer til å skaffe seg tilsvarende ressurs (Slack & Byers, 2021, s. 76). I en del tilfeller vil klubbene kunne søke til andre stiftelser for å få

tilsvarende ressurser, dette begrenser makten stiftelsen har over dem. Derimot er det i realiteten svært utfordrende for klubbene å få skaffe seg nok ressurser til å kunne hjelpe alle de ønsker, samt at det er for tidkrevende for klubbene å søke til mange ulike stiftelser. Dette gjør at alle stiftelsene besitter en viss makt over klubbene. De kan dermed påvirke enkeltprosjekter og måten klubbene benytter ressursene sine.

Også stiftelser, som BUA, er avhengig av menneskelige ressurser. En av utfordringene BUA påpeker er ressurser til å ha gode åpningstider. Det er gjerne kommuner, frivillige organisasjoner eller andre som driver de ulike BUA utlåssentralene, og det er dermed varierende om de er drevet av ansatte, frivillige eller en kombinasjon. Dersom de ulike BUA sentralene ikke klarer å holde nok åpent, vil det også begrense personers mulighet til å kunne låne utstyr. Skal utstyrssentraler være en sentral aktør for å løse utfordringer med utstyr for organisert idrett, må en dermed hjelpe dem slik at de har nok ressurser til å ikke bare anskaffe utstyret, men også kunne låne det ut.

Befolkningen i lokalsamfunnet er en av klubbers og stiftelsers primære interessenter. Det er for *dem* en ønsker å skape gode idrettstilbud. Det er dermed sentralt å tilpasse seg deres ønsker og behov. Det er et gjensidig avhengighetsforhold mellom befolkningen og klubber/stiftelser, og begge parter har mulighet til å påvirke hverandre (Eriksson-Zetterquist et al., 2012/2014, s. 249). Innen ny-institusjonell teori, er *myter* sentralt. Mytene får ofte en regellignende status i samfunnet. Klubber og andre aktører, må dermed implementere enkelte myter for å skaffe ressurser, oppnå legitimitet, og sikre stabilitet og overlevelse for sin organisasjon (Meyer & Rowan, 1977, s. 340-341). Med andre ord, må klubber, stiftelser og krets ta hensyn til myter og normer i samfunnet og tilpasse tilbudet deres i tråd med dette. Dette gjelder også i forhold til at klubber skal legge til rette for idrett for alle. Klubbene *må* ha måter de kan hjelpe de som ikke klarer å betale selv. Samtlige av klubbene forteller hvordan de forsøker alt de kan å tilpasse og finne alternative løsninger dersom medlemmer ikke klarer å betale.

Utstyr

Videre kan en også dra fordel av myter som sprer seg i samfunnet. OIK snakker om hvordan det har skjedd et kulturskifte i forhold til miljø og bærekraft. Det har blitt mer akseptert og gjerne mer populært å kjøpe brukt enn det det var tidligere. Det er flere som, til tross for at de har råd til å kjøpe nytt, heller ønsker å kjøpe brukt utstyr. Trenden

om å kjøpe brukt er noe klubber og stiftelser bør forsøke å utnytte i størst mulig grad. Dette kan være med på å redusere stigmatisering knyttet til lån og/eller bruk av brukt utstyr. OIK nevner videre at det er klubber som ikke tillater medlemmene å bruke eget utstyr på trening. *Alle* skal låne utstyr som klubben har. På denne måten kan en forebygge mot både stigma, være med miljøbevisst og redusere kostnader for deltagelse i ett og samme tiltak.

5.2.3 Hvordan fungerer støtteordningene – funn

Som nevnt tidligere, er det mange ulike typer støtteordninger og stiftelser som er til for å hjelpe. Enkelte retter seg mot enkeltpersoner, mens andre er ment for å støtte opp om organisasjoner. Det er også ulikt hva en kan søke om ressurser til, og hvor mye en kan få. Klubbene og stiftelsene peker på både muligheter og utfordringer ved måten det er organisert på, og hvilke erfaringer de har med å søke, tildele, og tilrettelegge for at alle barn og unge skal ha muligheten til å delta på organisert idrett.

Uoversiktlig og varierende tilbud

Flere av klubbene påpeker den store variasjonen av støtteordninger som finnes, og utfordringer knyttet til at det er så mange ulike ordninger. De opplever det som både vanskelig og tidkrevende å finne fram til de ulike ordningene, hvilke som passer for dem å søke til, og hva de kan få av ressurser fra de enkelte ordningene:

*«Det er jo en hel jungel med støtteordninger og ikke alltid like intuitivt å finne fram til dem. Vi er jo klar over dette med bydelens støtteordninger, men den store utfordringen der er jo at Oslo kommune ikke har noe samordning for dette. Så hvis man da skal være veldig på, så må man ta kontakt med **alle** bydelene»*
(Klubb 1)

«Så må en innom 140 faner for å finne fram til riktig sted. Og da er du heldig hvis du finner fram»
(Klubb 2)

Videre stiller de spørsmål ved de store variasjonene i hva enkeltpersoner får. Spesielt bydelene har svært varierende tilbud. Enkelte nærmest kan få det de trenger, får andre så vidt dekket treningskontingenten:

«Det som jeg synes er vanskelig er at det er kjempeforskjell mellom bydelene i Oslo i forhold til hvor mye støtte som gis. Hvorfor skal en med dårlig råd i Vestre Aker få mye mindre penger enn en som har dårlig råd på St. Hanshaugen? De blir jo like utenfor? Det er sånt som jeg synes er vanskelig da»
(Klubb 1)

«Vi har jo idrettslag som kun lever på prosjektstøtte, støtteordninger. Hvilket er helt sjanseløst i det lange løp. Det er idrettslag som, sist jeg så, hadde søkt 20 ulike ordninger, fått innvilget 12 av dem. Noen får for mye penger. Har noe med at kunsten å skrive søknader, er viktigere enn kunsten å levere god aktivitet. Vi har jo daglige ledere i idrettslag hvis viktigste jobb er å søke midler»
(OIK)

Én av klubbene påpeker også hvordan det er problematisk at fordeling av pengestøtte i enkelte tilfeller er direkte basert på klubbers medlemstall. Medlemstallene som da er registrert viser ikke klubbens faktiske medlemstall, grunnet måten systemet er lagt opp der det det kun er betalende medlemmer som vises:

*«Vi har ikke høyt medlemstall fordi halvparten har ikke råd til å betale. Men vi har dobbelt så mange medlemmer som er ikke-betalende, men vi får kun støtte for betalende medlemmer. Det hadde ikke vært en lang telefonsamtale eller mail for dem å spørre hvor mange medlemmer vi **faktisk** har, inkludert de som er ikke-betalende. Nei, den modellen de kjører er ikke riktig i mine øyne. Det blir fokusert bare på tall og de tallene hjelper ikke klubber i vår situasjon noe særlig»*
(Klubb 2)

Søknadsprosessen

Det er flere av klubbene som uttrykker at de synes søknadsprosessen er for krevende og tar for mye tid. Selve søknadene er for omfattende, spesielt i forhold til at klubber ikke har så mange ansatte, hvis noen i det hele tatt:

«Fritidsstipendet søker vi til enkeltpersoner. Bekymringen er at det tar nesten en time for å få igjennom én person, og mest sannsynlig får du avslag fordi den potten er så begrenset. Og det du først får inn har kostet meg like mye i timelønn. Jeg vet ikke helt hvordan de kriteriene satt opp, men når jeg legger ned tre timer i søknaden, og så får jeg avslag to uker etterpå, da har jeg kastet bort tre timer som jeg kunne brukt på noe annet. Eventuelt søke penger andre steder»

(Klubb 2)

«Ja, altså... det er jo det å skulle sende ting til revisjon og skrive enorme rapporter for 25.000 kroner og sitte med det i tre-fire dager, det er... det handler litt om at de bør forenkle ting litt»

(Klubb 4)

Klubbene ønsker å arbeide med søking og tilrettelegging på en ordentlig og strukturert måte, men ser at det blir utfordrende, og ofte litt sporadisk, med de ressursene de har:

«Det kan ikke være alt for ressurskrevende heller. Frivillig innsats har sin begrensning, rett og slett på tid»

(Klubb 1)

I tillegg til at det er for tidkrevende, påpeker flere at en er nødt til å søke til mange forskjellige for å få alt i klubben til å gå rundt. Dette krever et enormt merarbeid for dem som søker:

«Og ulempen er at det krever fryktelig mye tid både til søknader og rapportering. Vi har jo Oslo Idrettskrets først og fremst, så har vi Gjensidigestiftelsen, Sparebankstiftelsen, OBOS, Bydelen, Astrup stiftelsen, Erasmus stiftelsen, Anton stiftelsen. Ja, så det er mye arbeid for å få inn noen

1000 lapper for å si det sånn, men det er helt nødvendig for å få ting til å gå rundt da»

(Klubb 4)

Kunsten å skive søknader

Omtrent samtlige har merket seg betydningen av å klare å skrive gode søknader. Klubber eller enkeltindivider som er god på å formulere seg og finne originale prosjekter å søke støtte til, har gjerne enklere for å få penger enn dem som ikke er like god på det:

«Det å skrive søknader har blitt en sånn, nesten et eget fag og en teknikk. Altså det er ikke det at det er en masteroppgave, men det er søren ikke langt unna en bachelor oppgave i forhold til mange som da stiller de mest rare spørsmålene for å få ut 25.000 kroner»

(Klubb 4)

Flere stiftelser er imidlertid bevisst på problematikken og forsøker å tilpasse seg, slik at ikke dette skal være avgjørende for om en får innvilget søknaden eller ikke:

«Vi kan risikere å belønne de som er flinkest til å skrive søknader. Og det følger jo veldig ofte en del sosiale parametere som gjør at det kanskje de mest ressurssterke områdene potensielt kan få mest, hvis ikke vi er obs på den problematikken. Samtidig som vi ikke helt kan se oss blind på det. Vi kan ikke begynne å dele ut penger til svake prosjekter, kun fordi det er utsatte områder. Det er konstant vurderinger som må gjøres når man skal lese søknader»

(Sparebankstiftelsen)

Både klubber og stiftelser forteller at de ved flere anledninger, der de får inn *dårlige* søknader, velger å ringe dem som har skrevet. På denne måten forsøker de å få den nødvendige informasjonen for å vite om det er riktig for dem å gi støtte eller ikke. Det kan gjøre det enklere for enkelte å kunne forklare seg over telefon, enn det det er for dem å skriftlig formidle det en ønsker å si:

«Da tar vi en telefon, også får vi det vi trenger for å kunne innvilge den søknaden da, eller eventuelt ikke innvilge den. Om språk er en utfordring, så kan vi spørre foresatt om det er greit at vi prater med noen i klubben/laget – og da får vi samtykke på det. Så kan det være mer tidseffektivt»

(Zuccarellostiftelsen)

En annen barriere for dem som skriver søknader eller skal låne utstyr, kan være det tekniske. Det er få, men noen krav knyttet til å søke/låne. Zuccarellostiftelsen viser til slike *krav* for å få støtte hos dem, omtrent tilsvarende med å lage en profil gjelder også BUA:

«Nå krever ikke vi Bank ID for enkeltindivider, vi krever Bank ID for organisasjonene som søker støtte. Men du må lage en profil på portalen, du må fylle inn epost adressen din og fylle inn telefonnummeret ditt for at vi skal kunne kommunisere med søkerne gjennom portalen. Vi er nødt til å ha riktig informasjon på brukerne for å kunne ha dialog med dem. Så for noen vet man at det digitale er en barriere»

(Zuccarellostiftelsen)

Riktig tildeling av støtte?

I flere av intervjuene, med både klubber, stiftelser og krets ble utnyttelse av støtteordninger tatt opp som tema av dem. De var bevisst på problematikken med at de fleste støtteordninger ikke har noen muligheter for å vite noe om søkerne sin økonomiske situasjon, annet enn det de valgte å fortelle selv. Det var imidlertid varierende hvilke holdninger både klubbene og stiftelsene hadde til at andre enn de som trenger det mest, benytter, eller utnytter, ulike støtteordninger. Noen av dem var tydelig på at det uansett ikke skulle gå ut over barna, og at en måtte bare velge å tro på det som ble sagt og innvilge søknader basert på en helhetlig vurdering av hver enkelt sin situasjon:

«Og så kan det jo hende da at noen kan snylte på systemet. Noen foreldre som får gratis som ikke skal ha gratis. Ja, hva er problemet? Ungene skal med. At foreldre kan være både røvere og idioter – greit, men ungene skal få være med.

Det må være tilnærmingen»

(OIK)

For andre er det imidlertid en oppfatning og bekymring at støtteordninger blir utnyttet av personer som egentlig ikke har behov for økonomisk hjelp. De ønsker at ordningene i størst mulig grad skal treffe dem som har størst behov for hjelp, og synes det er utfordrende å finne gode løsninger på hvordan en ikke skal kunne bli utnyttet. Dette gjør dem også noe mer kritisk til om dem som søker faktisk har behov for støtte. De forsøker å følge opp hver enkelt person, for å se om en finner en løsning der de kan tilrettelegge. Men dersom de ser at det ikke egentlig er økonomien som er problemet, ønsker de ikke å gi støtte til dem:

«Det virker litt som at en del er litt skeptisk – liksom, har du faktisk dårlig råd? Men du kjører jo bil, og du... ikke sant. Det er den derre der. Og der er vi veldig sann bombastisk på at det ikke skal gå ut over barna»

(Zuccarellostiftelsen)

«Det setter oss litt i den situasjonen at vi skal være sosialkontor. Det er vel det som er det verste med hele greia når man har frivillige som driver de fleste av klubbene her. At det er de og vi som skal sitte og avgjøre om folk har råd eller ikke, om det er betalingsevne eller om det er betalingsvilje det går på. Og det er forskjell på betalingsevne og betalingsvilje. Det er noen som ikke har betalingsviljen til å betale også, og det er noe dritt»

(Klubb 4)

*«Vi følger opp historikken på personen i vårt system. Så det er jo hvis noen da søker støtte og vi ser at de ikke har betalt tidligere år, så er det ganske naturlig å skjønne at; OK vedkommende ønsker å gjøre opp for seg, men har ikke råd. Så da hjelper vi de. Men det er også folk som har spurt om å få støtte til aktivitet, som vi **vet** er ressurssterk – og da er det sann; sorry, men det er uaktuelt. Men det er fordi at de er ressurssterke. De vet om ordningen og vil benytte seg av den. De skal ikke få utnytte systemet på den måten»*

(Klubb 2)

Også BUA utstyrssentral er bevisst på problematikken om en treffer *feil* målgruppe, men i deres tilfelle har de rettet sitt tilbud mot alle, og ikke kun de med størst økonomiske utfordringer. De bruker det som en teknikk og metode for å nå flere, redusere stigma og som et godt bærekrafts tiltak. Videre ser de også at det utjevner seg av seg selv i forhold til hvem som har behov for å låne ulikt utstyr. Behovet er rett og slett ulikt hos ressurssterke familier og lavinntektsfamilier:

«Også får vi spørsmål fra tid til annen; ja, men er det ikke da bare de ressurssterke som kommer? Nei, for de ressurssterke de har langrennsski de. Og sånn sett så utjevner det seg selv. Og om det blir ventelister på fatbiken og SUP brett og sånne greier – det gjør ingenting»

(BUA)

Manglende forutsigbarhet

De trekker også inn usikkerhet, eller forutsigbarhet for klubbene som sentrale aspekt. En del av ressursene som klubbene får, og da også enkeltindivider får, er gitt som engangsbeløp. Det er dermed knyttet mye usikkerhet til videre støtte og drift for klubbene. Lite forutsigbar økonomi for klubbene, kan skape utfordringer for dem. De fleste tildeler støtte som et engangsbeløp, så det er dermed ikke gitt at de får støtte om det er noe mer de trenger. Klubbene foretrekker imidlertid mer langvarig støtte:

«Og det er lett å peke på steder østover her hvor det er absolutt kritisk. De lever kun på grunn av prosjektstøtte. Fått midler. Har mange idrettslag som vet at de klarer seg i 2023, vet ingenting om hva 2024 bringer»

(OIK)

«Jeg synes nok det som Bufdir, altså dette barne-, ungdoms- og familiedirektoratet – at det de gjør er det greieste, for du kan søke om tre år av gangen. Litt sånn som Oslo idrettskrets også har gjort. At man kanskje kunne fått tilskudd som varte over en treårsperiode, med kortrapport imellom»

(Klubb 4)

Dette er problematikk som også stiftelsene begynner å bli mer bevisst på selv. Flere av dem arbeider for at det skal bli mer langsiktig støtte, både for klubber og enkeltpersoner:

«Vi har nylig startet å se på treårig støtte – altså mer langvarig personstipend, slik at vi ikke hjelper å få barna inn i en idrett og deretter You're on your own. Det ser vi for eksempel kan være utfordrende fra klubbens side også – at det er gratis i starten, og så blir det kostbart. Jeg tenker det er viktig at alle gratis initiativ har en langsiktig plan for hvordan unngå barrierer. Og så er det veldig interessant å inngå langsiktige partnerskap med noen klubber»

(Zuccarellostiftelsen)

BUA utstyrssentral har også utfordringer med forutsigbarhet. I deres tilfelle handler det om å klare å levere og opprettholde en forutsigbar tjeneste og drift av deres utstyrssentraler:

«Det å ha midler til forutsigbar drift er vel det som er den største utfordringen. Det er ikke alltid en utfordring, for mange kommuner har skjont det, og setter av penger selv og søker nok.. men det er ikke stabilt nok, så det er noe vi jobber for. Å få driften mer jevnt god over alt»

(BUA)

Råderett over ressursene

Flere av klubbene synes til tider det kan være utfordrende at de ikke i større grad kan bestemme over hvordan de benytter ressurser de får tildelt. Det er ulike behov i ulike områder og ulike klubber. Enkelte trenger utstyr og penger til treningskontingent, mens andre trenger penger til kurs og forebyggende arbeid.

«Og så er det ikke til å komme fra at mange av de prosjektene, altså prosjekter som man skal gjennomføre, det krever lederressurser. Og Bufdir er noen av de få som gir midler til lederressurser. Så altså frivillighet krever ledelse, og frivillighet er ikke nå lenger det det var, at ting er helt ulønnet. De aller fleste, i forhold til hvert fall om du er trener og sånn, har en liten kompensasjon da. Og de som ikke har det, det er ofte da lagledere eller de som sitter i styret. Så i og

med at vi har en hel haug prosjekter, så er det ganske mange ansatte, og det gir også mulighet for å kunne backe opp frivilligheten på en annen måte enn den en gjerne kunne gjort ellers»

(Klubb 4)

Det er også ofte et skille mellom penger til enkeltprosjekter, og det som går til drift. Klubbene er frustrert over at de må bruke mye tid og ressurser på å finne på nye prosjekt og tiltak å søke støtte til, for å få innvilget midler, istedenfor å få støtte til drift av det de faktisk vet fungerer for dem og området de er i:

«Vi klarer ikke å finne opp nye idretter annenhver uke for at vi skal få driftsmidler til å drive klubben og faktisk hjelpe de som trenger det. Det er i hvert fall det største problemet vi har i dag – å hele tida finne nye tiltak til å få penger, i stedet for å støtte de tiltakene som beviselig hjelper»

(Klubb 2)

«Og så er det jo i dette søknadshelvette som jeg kaller det. Det handler ofte om å være kreativ og prøve å søke på noe nytt. Du får ikke støtte til å gjøre det du gjorde i fjor. Selv om det funker. For da går det inn på drift. Nei, du må søke på nytt, komme med nye ideer. Kall det noe annet, selv om det i praksis ofte er mye av det samme»

(OIK)

Derimot ser også enkelte stiftelser at flere søker om støtte til lignende prosjekter. Stiftelsene ønsker at klubber går til dem og forteller dem akkurat hva de trenger, og ikke utelukkende ser på hva andre har fått støtte til tidligere og hvor mye stiftelsene har tildelt til andre tidligere. En god dialog mellom dem som søker og stiftelsene, kan bidra til at begge parter får en bedre forståelse av hva en sammen kan få til:

«Det nok også et hinder for oss at en del organisasjoner ikke har fått med seg veksten som har vært over ganske mange år nå i stiftelsers økonomi, og at de ser litt historisk på hva andre har fått. En kan se at vi fikk x kroner i 2015, og så tenker man; ok da er det dette terrenget her man navigerer i, uten å få med seg at nå er kanskje økonomien doblet i den perioden. Og så ender man med kanskje

litt for mange like prosjekter, og dermed kanskje litt for mange som ikke helt ser at det her er potensial for mer. Hvis de har kapasitet til å gjøre mer da»

(Sparebankstiftelsen)

Flere av klubbene ønsker ressurser til å kunne drive forebyggende arbeid, men ressurser til dette er noe av det de ser forsvinner først, til tross for at de vet at dette er viktig arbeid i lokalområdene de tilhører:

«Nå har det ikke vært noen alvorlige hendelser siden 2018, og det er jo for så vidt vel og bra, men det er ikke grunn til å stoppe støtten ut hit for at vi skal kunne jobbe videre. Den er helt stopp. Begrunnelsen er at det ikke har skjedd noe alvorlig her siden 2018. I mitt hode da tenker jeg at vi må få en skyteepisode da, for at jeg skal kunne drive klubben forsvarlig og drive forebyggende. Men jeg vil jo ikke ha noe skyteepisode her, for å kunne drive klubben. Det blir helt feil».

(Klubb 2)

«Hver gang noen budsjetter skal kuttes, så er det forebyggende arbeid som ryker, for det er ikke lovpålagt. Det er ikke lovpålagt med fritidsklubb, det er ikke lovpålagt å ha idrettsklubb i nabolaget – så alt det ryker først.... Så skurer det og går til det går ordentlig til helvete, og da kommer det penger igjen»

(Klubb 3)

Støtte til enkeltpersoner

Dersom barn og unge av økonomiske årsaker ikke får deltatt på organisert idrett eller fritidsaktiviteter, er det som nevnt, ulike støtteordninger en kan søke til for å få hjelp. En del personer opplever det som svært utfordrende å be om hjelp, og det er knyttet mye skam til det å ikke kunne betale for egne barn sine fritidsaktiviteter. Det er dermed avgjørende at både aktører i og utenfor idretten jobber aktivt med å utarbeide tilbud som ikke oppleves som stigmatiserende for dem som har behov for å benytte seg av det.

Én av måtene er at det gis til enkeltpersoner. Dette starter som oftest med at en person selv må oppsøke en organisasjon for å få hjelp, da en i de fleste tilfeller ikke kan søke selv. Klubber, skoler eller andre institusjoner må søke på vegne av personene. Det å

måtte erkjenne at en ikke har råd til å betale for egne barn og måtte be om hjelp fra andre på denne måten, kan være utfordrende. I intervjuene påpeker flere av dem at en ikke bør søke på vegne av enkeltpersoner, men heller styrke klubbene slik at de kan tilrettelegge på en slik måte at alle kan delta:

«Det skal idretten klare å håndtere. Idrettslagene må ha råd. Så er det... Jeg har knapt hørt om ett idrettslag som sier at de ikke gjerne bare vil bare ha med ungene. Og det er lett å være raus hvis du har råd til det. Men har ikke idrettslaget penger, så er det ikke lett. Derfor må vi styrke de idrettslagene der hvor økonomi er en utfordring. Ha med alle. Den viljen er der, så løsningen er å styrke idretten, ikke lommeboka til den enkelte. Samfunnet må løse lommeboka til den enkelte, idretten må kunne bare gjøre sin jobb, uavhengig av om foreldre kan betale eller ikke»

(OIK)

«Vi synes jo den ordningen der man må søke på individnivå er ganske dårlig. Men kanskje at man kunne søke på mer spesifikke ting, og at man da ikke tenkte i forhold til individ. Fordi da påtar vi oss arbeidsoppgaver som sosialkontor og andre oppgaver vi ikke har ressurser til å gjøre, og vi har ikke noe grunnlag for å kunne gå inn i enkeltes økonomi i forhold til om de har penger nok eller ei. Så det å kunne søke sånn mer generelt støtte i forhold til ubetalte treningsavgifter hadde vært bra»

(Klubb 4)

Stigmatisering knyttet til å få økonomisk hjelp, oppleves nok i større grad der hvor det søkes støtte for enkeltpersoner. En del stiftelser og ordninger tildeler imidlertid ikke støtte direkte til privatpersoner, men tildeler heller større beløp direkte til blant annet klubber. Da søker en på vegne av en organisasjon, hvilket kan gjøre det betydelig mindre personlig og sårbart:

«Stigma tror jeg ofte er sånn knyttet til personen, så hvis du opplever at du på en måte må gå og søke støtte til deg personlig, fordi du eller din familie har dårlig økonomi, så skjønner jeg det med stigma. Men hos oss så er det jo kun organisasjoner som kan søke. Og organisasjonene som søker oss, de kommer fra

hele fjøla i Norsk frivillighet. Så nei, stigma tror jeg ikke det er så mye av her.

Rett og slett»

(Sparebankstiftelsen)

Videre blir det påpekt at både foreldre og barna heller ønsker å ikke delta, dersom eneste alternativ er å gå å søke støtte. Det blir for krevende og er for stigmatisert. Barna ser det gjerne selv, og finner da også gjerne unnskyldninger for hvorfor de ikke har lyst å være med på organisert idrett lenger. Dette for å slippe den belastningen og/eller skammen det medfører å måtte motta den hjelpen. Dermed er flere av dem tydelig på at de synes det er en bedre løsning å ikke søke på individnivå dersom en skal klare å nå ut til flere:

«Altså ideen om at foreldre skal søke støtte for sine barn, eller at idrettslag skal søke støtte på personnivå, vedkommende har ikke nok penger. Det er noe forbannede dritt! Det kan du skrive rett opp og ned. Det er fattigkasser! Det funker ikke! Og noen sier at; ja, men foreldre må ta ansvar. Ungene vil ikke. Det funker ikke. Det er med på å synliggjøre en fattigdomsproblematikk. Du kan få lov å være med du, men det koster 5000 kroner. Har du ikke penger, så må du gå ned på kontoret der og søke. Barrieren for å gjøre det er skyhøy! Da må du først innse, ok, ja, jeg er fattig. Altså det er for krevende uansett! Og jeg tenker, det vet vi, og vi vet at ungene vet, og de vil heller la være å være med. Den belastningen for foreldre holder, så det å søke og komme krypende, ja, da er de heller ikke med»

(OIK)

Derimot opplever enkelte klubber også at det kan fungere dersom stiftelsene gjør det enkelt nok for dem å søke. Da trenger ikke nødvendigvis enkeltpersonene selv å gjøre rede for hvorfor de trenger å få hjelp, men klubbene kan heller søke på vegne av det de opplever, og hva de anser som nødvendig for den enkelte. Klubbene er dem som ser medlemmene, og som kjenner dem best, og kan dermed forsøke å hjelpe ut ifra det de ser. Det er likevel fortsatt tillittbasert, men svært mye mindre krevende for klubb og enkeltpersoner:

«Som sagt skal vi hente cirka syv millioner i året fra stiftelser. Zuccarellostiftelsen ber vi ikke om penger av i det hele tatt. Altså de er de eneste som kan dekke personlige kostnader, hockeyutstyr eller slalåmski eller what not, og det er uten at du må komme med ligningsattest med at jeg er jævlig fattig. Der er det bare å sende mail; Hei, Ali her sover med fotballen sin under armen på puta, han trenger mer fotball. Er det greit at vi bare ber Vålerenga eller hvem det nå skal være om å sende regningen til deg? Ferdig. Og da er det løst»
(Klubb 3)

5.2.4 Hvordan fungerer støtteordningene – diskusjon

Uoversiktlig og varierende tilbud

Det er flere forhold klubbene opplever som utfordrende knyttet til å bruke støtteordninger. Dette er knyttet til både selve strukturen, muligheten for å få oversikt over de tilbud som finnes, søknadsprosessen, og til tildeling og bruk av ressursene. Noen enkeltordninger er de fornøyd med, men samtlige opplever ikke det totale tilbudet som tilstrekkelig slik det er i dag. Skal en nå ut for å kunne skape idrettsglede for alle barn og unge, må det skje endringer. Dette gjelder både innad i den organiserte idretten og med støtteordningene, samt ved å skape mer effektive samarbeid mellom flere aktører.

Som nevnt tidligere i forbindelse med ressursavhengighetsteori er de fleste organisasjoner avhengig av ressurser fra andre aktører. Ett av forholdene som påvirker organisasjonen, er hvorvidt det finnes andre alternativer til å skaffe seg tilsvarende ressurs dersom en ikke får det en har behov for (Slack & Byers, 2021, s. 76). Klubber og andre aktører som kan søke om midler, har mange alternativer til støtteordninger de kan søke til for å få ressurser til seg selv, enkeltpersoner eller for å ressurser til utgifter for å dekke kontingent eller annet for dem som ikke har mulighet til å betale selv. Utfordringen er imidlertid at det er så mange og så varierende hva en får fra de ulike, at klubbene sliter med å finne fram. En av klubbene påpekte at selv når de vet hvilken ordning de leter etter så er det utfordrende å finne riktig sted for å søke. Selve søknadsprosessen blir indirekte dermed en barriere for å motta nødvendige ressurser.

Søknadsprosessen

Videre påpeker klubbene at det kan skape utfordringer at det er forskjell på beløp de får, også direkte til enkeltpersoner. Det er varierende mellom kommuner, bydeler og mellom stiftelsene. Én av klubbene påpekte også at tildelinger kan være basert på medlemstallene til klubber. Skal NIF eller andre gjøre tildelinger basert på slike tall, er det sentralt at de har oversikt over hvordan realiteten er for de enkelte klubbene. Slik som systemet i NIF er lagt opp knyttet til registrering og betaling for medlemmer, blir det utfordrende å få riktige opplysninger. Da risikerer en at de klubbene som trenger det mest, og som har flest ikke betalende medlemmer, faller igjennom, da de tilsynelatende har mye færre medlemmer enn det de i realiteten har.

Mange klubber har begrenset med menneskelige ressurser. Dette gjør at selve arbeidet med å søke til ulike støtteordninger om ressurser ofte blir for omfattende og tidkrevende. Det tar mye tid å finne fram til hvilken ordning en skal søke til, i tillegg til at selve søknaden innebærer mye skriftlig arbeid. Det er imidlertid enkelte av klubbene som har et godt samarbeid med enkelte ordninger, slik at *søknadsprosessen* blir enklere for dem. Blant annet beskriver Klubb 3 at de har et slikt samarbeid med Zuccarellostiftelsen. Dette viser at dersom en klarer å skape gode samarbeidsrelasjoner mellom aktører, kan det effektivisere arbeidet og trolig gjøre at en kan hjelpe enda flere.

Kunsten å skrive søknader

I tillegg påpeker OIK og en av klubbene hvordan kreativitet i prosjekter er sentralt, siden det normalt ikke tildeles midler til drift. De må ofte finne på nye prosjekt de ønsker ressurser til, for å få innvilget søknaden. Dette opplever de som utfordrende, og i mange tilfeller som unødvendig og lite effektivt. Ikke bare er det tidkrevende, men også unødvendig når klubbene vet at tidligere prosjekt eller annet fungerer bra for dem og området de er i. Til tross for dette nevner Sparebankstiftelsen at de ønsker at klubber kommer til dem og sier akkurat hva de har behov for, slik at de kan hjelpe dem på best mulig måte. Sparebankstiftelsen ønsker ikke at klubbene skal se til tidligere prosjekt og tildelinger andre har fått. De ønsker nye prosjekter og prosjekt og tiltak tilpasset behovet til hver enkelt klubb. Det Sparebankstiftelsen opplever er dermed *imiterende isomorfisme*, noe som kan være en respons på usikkerhet. Det er ikke gitt at aktørene som blir imitert ønsker det, eller at det de har gjort er det mest gunstige for andre (DiMaggio & Powell, 1983, s. 151). Det er ulike lokale behov en må ta hensyn til, både

på godt og vondt. Det kan se ut til at en del klubber tror det er større begrensninger enn det det i enkelte tilfeller gjerne er.

Både krets, stiftelser og klubbene påpeker problematikken med å tildele ressurser kun basert på søknaden. Det kan fort bli slik at kunsten å skrive gode søknader blir avgjørende for om en får ressurser eller ikke. Dette er trolig tilfellet for mange, men både stiftelsene og klubbene som er med i denne studien er alle bevisst dette og forsøker å gjøre tiltak for at det ikke skal være slik. Dersom de mottar søknader som har mangler i innhold eller beskrivelser, har dårlig språk eller annet, forteller de at de har en fortløpende dialog med dem som søker. De forsøker å hjelpe dem med eventuelle endringer, opplyse om andre stiftelser de kan søke til dersom det er nødvendig, og snakker med dem for å forstå bedre deres behov. På denne måten forsøker aktørene å ta høyde for at ikke alle har de samme forutsetningene, mulighetene eller ressursene til å skrive gode søknader, og dermed minske denne barrieren.

Stiftelsene som har ressurser som klubber og andre trenger, har mulighet til å sette krav til dem som søker – også til selve søkeprosessen. Dette kan de gjøre da det er stiftelsene som har ressursene, og sitter dermed med *makt* (Pfeffer Salancik, 2003, s. 259). Stiftelsene har imidlertid bare en viss makt, og må innrette seg etter andre aktører og stiftelser i samme organisasjonsfelt. Aktører innad i samme felt både påvirker og blir påvirket av hverandre, og er dermed med på å skape muligheter i tillegg til å legge press på andre aktører (O'Brien & Slack, 2003, s. 419). Dette kan potensielt bidra til en positiv utvikling av støtteordningene og det tilbudet som er i dag. Stiftelsene trenger, eller bør, imidlertid ikke tilstrebe at det unike med hver stiftelse blir helt likt andre – det en innen ny-institusjonell teori kaller for *institusjonell isomorfisme* (DiMaggio & Powell, 1983, s. 149). Det kan ofte vært positivt om organisasjonene har sine egne særegenheter og unike sider, samtidig som ytre påvirkning kan *presse* aktørene til å stadig utvikle og utbedre deres tilbud.

Riktig tildeling av støtte?

Resultatene fra studien viser også forskjeller knyttet til hvor opptatt stiftelser og klubber er av hvorvidt tildeling av ressurser går til feil person. Noen av klubbene er bekymret for at enkelte forsøker å utnytte ordningene som finnes, mens andre har et mer avslappet forhold til det. Det at enkelte av klubbene er opptatt av å ikke bli utnyttet, ser imidlertid

ut til å være knyttet til at det er begrenset med ressurser. De har et stort ønske om å hjelpe dem som trenger det mest, og de ser at dersom midlene går til *feil* personer, vil det resultere i at andre som trenger det mer gjerne ikke får hjelp. For en del personer er det begrenset om det finnes andre alternativer som de vet om, der de kan få den samme hjelpen. Dette er i tråd med faktorene innen ressursavhengighet (Slack & Byers, 2021, s. 76), der klubbene dermed ser på ressursen som svært viktig (og begrenset), de ønsker å bruke sin råderett over ressursen til å tildele den *riktig*, samt at de ser at det gjerne ikke er andre alternativer til å skaffe tilsvarende ressurs verken for dem eller for enkeltpersonen(e). Stiftelsene og klubbene som er mindre bekymret for å bli utnyttet, viser imidlertid også samme ønske om at ressursene skal tildeles til dem som trenger det. De har derimot et mer avslappet forhold til dette. Det virker som de er innforstått med at de ikke har mulighet eller ressurser til en slik omfattende prosess. De velger dermed tilsvarende strategi som Zuccarellostiftelsen som sier; *så bruker vi magesfølelsen, hjertet og hodet.*

Manglende forutsigbarhet

Et annet sentralt aspekt knyttet til å skaffe ressurser fra andre aktører er forutsigbarhet, eller mangel på forutsigbarhet. Det tildeles i mange tilfeller ut ressurser som et engangsbeløp per søknad. Dette gjør at det er usikkerhet knyttet til ressursene, og dermed til enkelte prosjekt, tiltak og hele klubber sin overlevelse (Pfeffer og Salancik, 2003, s. 258). Det finnes imidlertid, som Klubb 4 nevner, enkelte tiltak som Oslo idrettskrets og Bufdir har, som tildeler for en treårs periode. Også Zuccarellostiftelsen ønsker nå å tildele mer langsiktig støtte, og dermed gi mer forutsigbarhet for både klubbene og personene de hjelper. Dette kan hjelpe klubber med å få mer økonomisk stabilitet, og trygghet i arbeidet med å tilrettelegge for flere av deres medlemmer eller andre som ønsker å bli medlem hos dem, uten at det skal gå ut over klubbenes drift eller overlevelse (Pfeffer og Salancik, 2003, s. 258).

Råderett over ressursene

Som jeg var så vidt inne på tidligere kan det være begrenset hvor stor råderett klubber har over ressursene de får fra andre aktører. Pfeffer og Salancik (2003) kan med utgangspunkt i ressursavhengighet forklare råderett og makt knyttet til ressurser (s. 259). Klubbene gir uttrykk for at krav og forventninger fra stiftelsene kan skape

utfordringer for dem. Blant annet uttrykker Klubb 2 og Klubb 3 at de ønsker å drive mer forebyggende arbeid, men at tildeling av ressurser til dette ikke er prioritert. Dette til tross for at deres erfaring er at dette er svært viktig og effektivt i området de tilhører. I tillegg blir de i enkelte tilfeller *presset* til å gjennomføre andre prosjekter eller tiltak enn det de selv ønsker og vet fungerer. En vet at det er ulike lokale behov, og klubbene selv er dem som ser personene og som skal gjennomføre mange av prosjektene. Det er imidlertid varierende i hvilken grad ulike aktører ønsker å være involvert i arbeidet og det som følger etter tildeling av ressurser (Pfeffer & Salancik, 2003, s. 259). Det kunne nok vært nyttig dersom klubber i større grad hadde råderett over ressursene, men innen visse rammer. Derimot må det trolig være tydelig nok rammer for at ikke organisasjonene kun skal handle etter deres egen organisasjons interesse. Slike samarbeid og ressursavhengighet knyttet til dette mellom ulike aktører, må imidlertid være i henhold til begge organisasjonene sin kjernevirksomhet, visjon og verdier (Pfeffer & Salancik, 2003, s. 258-259).

Støtte til enkeltpersoner

Støtte til enkeltpersoner er et noe omdiskutert tema, til tross for at de er fornøyde med enkeltstiftelser som Zuccarellostiftelsen isolert sett. Én av årsakene til at flere er skeptisk til slike ordninger, er tiden og ressursene det krever for å sende søknad per person som trenger hjelp, i stedet for én søknad om større beløp øremerket samme formål. Derimot er hovedårsaken til at spesielt OIK, men også Sparebankstiftelsen og klubbene er skeptisk til støtteordninger til enkeltpersoner er knyttet til stigma. Det at enkeltpersoner skal måtte nærmest gjøre rede for og skrive under på at de er fattig og samtidig måtte få andre til å søke om støtte på vegne av dem, er antagelig så stigmatisert at flere ikke ønsker å få hjelp på denne måten. En vil ikke oppleve det som stigmatiserende på samme måte dersom en søker på vegne av en klubb eller organisasjon som en felles pott. Derimot må enkeltpersoner på en eller annen måte uansett oppsøke hjelp fra andre. En kan dermed argumentere for at i mange tilfeller vil ikke enkeltpersoner oppleve den store forskjellen knyttet til stigma dersom støtteordningene ikke er til enkeltpersoner da de uavhengig av ordning må fortelle noen at de ikke kan betale selv. Arbeidet som ligger bak og som klubbene gjør, er trolig ikke noe enkeltpersoner vet om. Største forskjellen ville nok dermed vært knyttet til arbeidsmengden klubber og andre som må søke på vegne av dem har. Mulig en kunne

opplevd det som mindre stigmatiserende dersom en for eksempel bidrar til klubben gjennom frivillig arbeid, slik enkelte av klubbene nevnte som tiltak de gjør.

5.2.5 Får alle informasjon om mulige støtteordninger? – funn

Kommunikasjon ut til både medlemmer og andre barn og unge som ikke er medlem, opplever en del klubber som utfordrende. En er avhengig av å kunne gi ut god informasjon for å at alle skal kunne finne et idrettslig tilbud som passer dem, samt for å kunne tilrettelegge og hjelpe dem som har behov for det. Enkelte klubber har medlemmer, og er i et lokalmiljø, der det er stort spenn i språk og norskkunnskaper. Dermed kan en ikke gjøre det for komplisert for dem som skal motta informasjonen, dersom en ønsker at de skal forstå det som blir formidlet.

Språkbarriere

Både OIK, Zuccarellostiftelsen, BUA og samtlige av klubbene påpeker at språk på ulike måter kan være utfordrende. En del klubber har medlemmer, eller foreldre til medlemmer, som ikke forstår norsk. Dette gjør det svært utfordrende for klubber, stiftelser, skoler eller andre å informere om de ulike mulighetene det er for støtte dersom en har behov for det. Det må gjøres enkelt, og være informasjon som er forståelig for alle:

«Altså enkelte idrettsforeninger har medlemmer som har 100 ulike kulturer og språk. Forklare nyankommen ukrainsk mor eller en somalisk far, at du kan få støtte til dette hvis du gjør sånn og sånn, men du må fylle ut noen papirer – det går ikke»

(OIK)

«Det er et mareritt, her er kommunikasjon også en veldig stor barriere. Hvis du skal si det til en av de mammaene som kommer inn døra her, så hadde de ikke forstått en brøkdel av det. Så alt av kommunikasjon, må ned på sånn én beskjed. Så vi må bli veldig gode på å kommunisere riktig, og skriftlig kommunikasjon er det vanskeligste»

(Klubb 3)

En ser altså at dersom stiftelser, klubber eller andre kun gir ut informasjon på norsk, er det en hel gruppe av befolkningen en ikke når ut til. Dette gjør dermed at de ender opp med å ikke søke hjelp gjennom slike ordninger da det blir komplisert. Dersom en ikke gjør noe med dette kan det gjøre at en ikke når ut til dem som kanskje trenger det mest. Samarbeid med andre aktører, slik som Zuccarellostiftelsen gjør, kan dermed være nyttig for å minske språkbarrieren:

«Det går gjerne på språk da. Snakker man ikke norsk og vet ikke om oss, så søker man heller ikke. Derfor er Atlas Kompetanse er en kjempeviktig samarbeidsorganisasjon – for de har tolker som kan spille inn oss i møte med familiene»

(Zuccarellostiftelsen)

BUA uttrykker, i likhet med én av klubbene, også hvordan de opplever at samarbeid med skole er nyttig for å gi informasjon og beskjeder. Klubben forteller at deres erfaring er at flere har tillitt til skolen, og at en del tilstreber i større grad å forstå informasjon som kommer fra en aktør en har tillitt til:

«Mye kommunikasjon og beskjeder skjer gjennom skole-SMS. Fordi de har de tillit til»

(Klubb 3)

Hvordan nå ut til alle?

Et annet aspekt er også knyttet til å se alle barn og unge. I utgangspunktet klarer stiftelser og klubber kun å se de som oppsøker dem og dem som allerede er med. Alle som faller utenfor kan dermed være svært vanskelig for klubber og stiftelser å nå ut til. Både kretsen, et par av stiftelsene og klubbene påpeker hvordan skolen er det eneste stedet *alle* barn og unge er. Dermed kan det være svært formålstjenlig å samarbeide med skolene og kommunisere via dem:

«Et idrettslag, i utgangspunktet, ser jo kun de som er med. En ser jo ikke de som ikke er med. Det er bare ett sted alle er – alle er i skolen»

(OIK)

*«Altså idrett må bli **mye** bedre på samarbeid med skolen! Fordi der er dem. Det er lovpålagt å være der»*

(Klubb 3)

Én av klubbene påpeker også hvordan de samarbeider med *foreldrerådets arbeidsutvalg* (FAU) på skolene i nærområdet. Deres erfaringer at det kan være enklere å samarbeide med FAU på skolen, enn de ansatte. De har gjerne større egeninteresse og engasjement for fritidsaktivitetene til barna deres, mens skolene har *nok* med arbeidet som omhandler skolehverdagen:

«De svakeste når vi gjennom skolene og FAU, mens de flinke eller de som er interessert de kommer uansett. Vi har et godt samarbeid med skolene, der erfaringen er at det er FAU som er de mest engasjerte. Det er enklere å få de til å hjelpe oss å ta tak i ting, fordi skolene har til tider nok med sitt – og da er det FAU som tar tak i ting og er mye mer på. Uten de så vet jeg ikke hvor mange vi faktisk hadde nådd ut til av de vi trenger å nå»

(Klubb 2)

Både én av klubbene og Zuccarellostiftelsen uttrykker imidlertid hvordan også skolene må bli mer åpne for samarbeid med idretten og stiftelser. Både skole og fritidsaktiviteter er sentrale og viktige deler av barn og unge sitt liv og oppvekst:

«Skolesamarbeid må man bli flinkere på, men jeg tror det sitter litt på begge sider. Det er ikke bare idretten»

(Klubb 3)

*«Skolene må nok åpne opp mer og være mer mottakelige for samarbeid som kan gagne barna etter at de har gått fra skolen. Det har blitt belyst også i den konferansen som ble holdt i høst **Fremtidens Idrettshoder**, hvor det var veldig mange spennende aktører innenfor akkurat det tema her. Der var det gjentakende at skolen må åpne mer opp. For skolen er veldig sånn; nei, nei, får ikke komme inn her»*

(Zuccarellostiftelsen)

Samarbeid

Videre blir det også påpekt at siden ikke alle har den samme kjennskapen til idrett, som de fleste som er oppvokst i Norge har, kan det være nyttig å samarbeide med flere andre aktører i samfunnet. Enkelte føler seg gjerne ikke like trygg på idretten, mens blant annet skolen er et sted alle kjenner til og gjerne føler seg mer trygg på:

«Er det noe de har tillit til så er det skole og bibliotek, ikke sant. I hele verden er skole og utdanningssystemet og biblioteket – det er stuerent. Fritidsklubb og idrettsklubb er ikke så stueren. I Norge er det det altså, for deg og meg og våre foreldre, så er det stuerent. Så vi starta veldig mye gjennom skolen. Gjør veldig mye sann; vi har jo 28 barnehager som trener her på dagtid og de to nærmeste aktivitetsskolene»

(Klubb 3)

Samtlige uttrykker et ønske om å arbeide med inkluderingsarbeid, og har tilsvarende formål og ønske om å tilrettelegge for at alle barn og unge skal kunne delta. De opplever alle økonomi og utstyr som barrierer, men også at de ikke klarer å hjelpe i tråd med visjonen, grunnet begrensede ressurser. Når stiftelser og klubber snakker om deres tanker om NIF sin visjon, forteller de at de ikke i stor nok grad ser handlinger fra NIF sin side som er i tråd med visjonen:

«Ja vi har hørt fine ord, men opplever ikke noe av det. Absolutt ikke. Stikk motsatt av hva vi jobber for og hva vi egentlig ønsker å gjøre. De ser ikke den fattigdommen som vi opplever»

(Klubb 2)

Videre peker også BUA på mangel på handlinger. De har en avtale om samarbeid med NIF, men uten at det skjer reelle handlinger og tiltak knyttet til samarbeidet deres:

«NIF har sagt at de skal samarbeide med BUA, også ender de litt opp med at det står veldig mange steder at de skal samarbeide med BUA, men det er ingen konkrete handlinger fra NIF sin side»

(BUA)

Skolesamarbeid og politiske føringer blir i flere sammenhenger trukket fram som mulige løsninger eller i det minste et steg i riktig retning. Klubb 3 viser til at samarbeid med skolen er viktig, gjerne mest effektivt gjennom AKS, men at det trolig må bli et større press fra det offentlige om at et slikt samarbeid skal opprettes for at det skal bli innført:

«Skolesamarbeid er kjempeviktig, og jeg tror AKS er nøkkelen. Idretten bør få lov til å tilby sine aktiviteter der og lønne noen unge som har trenerkurs. Både får de erfaring, og så får ungene idrett. Men det må komme politisk da; at nå skal skolen samarbeide med idretten. Nå skal idretten samarbeide med skolen. Nå legger vi pengene her»

(Klubb 3)

5.2.6 Får alle informasjon om mulige støtteordninger? – diskusjon

Språkbarriere

Språkbarrierer og utfordringer med å se dem som ikke allerede er en del av organisert idrett, blir i ulike sammenhenger nevnt i samtlige intervjuer. I denne sammenheng nevnes samarbeid med andre passende aktører som viktig. Eksempelvis Zuccarellostiftelsen opplever at dersom ikke målgruppen deres forstår informasjonen, vil de heller ikke vite om dem – eller søke om støtte hos dem. Da blir videre samarbeid med blant annet Atlas kompetanse, nevnt som nyttig for dem. Atlas Kompetanse er en ideell bedrift som tilbyr kultursensitiv veiledning og kurs til andre aktører, med formål om å forbygge utenforskap blant barn og unge med minoritetsbakgrunn (Atlas Kompetanse, u.å.). På denne måten får de tilgang til ressurser de ikke selv besitter. Dette er i tråd med ressursavhengighetsteori (Pfeffer & Salancik, 2003, s. 258), samt ny-institusjonell teori der aktører innen et organisasjonsfelt utveksler ressurser (Washington & Patterson, 2011, s. 4).

Hvordan nå ut til alle?

Videre har flere av aktørene gode erfaringer med et tettere samarbeid med lokale skoler. Som en kan se under funn, er det flere som har reflektert over hvordan idretten i utgangspunktet kun ser de som er med i klubben, mens *alle* barn og unge er i skolen. På denne måten kan samarbeid med skolen være svært gunstig blant annet for å kunne nå

ut til alle. En av klubbene opplever også at det mer effektivt å gi ut informasjon via skolen, da dette er en aktør flere har tillitt til. De opplever at dette gjør at flere tilstreber å forstå informasjonen som gis, i motsetning til når det kommer fra klubber eller stiftelser. Samarbeidet mellom skoler og organisert idrett kunne vært gunstig for begge parter, som et gjensidig avhengighetsforhold. De tilhører samme organisasjonsfelt og kan utveksle ressurser, der begge kan hjelpe hverandre til å skape et bedre tilbud for barn og unge i lokalområdet. Dette er i tråd med både ressursavhengighet og ny-institusjonell teori. Dette kan forklares ved ny-institusjonell teori, og fremveksten av mer profesjonelle nettverk mellom organisasjoner. På denne måten kan de dele erfaringer på tvers, og ha tilgang til flere folk med formell utdanning. Organisasjonene vil på denne måten bli mer lik hverandre – det en innen teorien kaller for *normativ isomorfisme* (DiMaggio & Powell, 1983, s. 152).

Samarbeid

Skolen blir også trukket fram som en nyttig aktør som idretten og stiftelser kan samarbeide med. På denne måten kan de få hjelp og i større grad sørge for at informasjon som gis blir forstått og når ut til alle. Skolen kan dermed være en nyttig ressurs for idretten, på samme måte som idretten kan være en nyttig ressurs for skolene, eksempelvis gjennom å tilby aktiviteter. Både klubber, stiftelser og krets uttrykker at både den organiserte idretten og skolene må bli mer åpen for samarbeid med hverandre dersom dette skal fungere. Flere av dem mener også at det må komme politiske føringer for samarbeid for at det skal skje reelle endringer. Det må altså komme press fra myndigheter eller andre styrende organ, der det settes føringer for et slikt samarbeid – som en nasjonal standard. Regulerende retningslinjer eller regler de skaper må dermed hele feltet forholde seg til (DiMaggio & Powell, 1983, s. 148). Dette kan forklares ved at myndigheter og det offentlige er primære interessenter som organisasjonene *må* innrette seg etter (Clarkson, 1995, s. 106). Det kan også forklares ytterligere med ny-institusjonell teori, med *tvingende isomorfisme*. Tvingende isomorfisme skyldes formelt- og uformelt press eller direkte føringer fra regjeringens mandat. Organisasjonene hadde ikke hatt noe annet valg enn å handle ut ifra deres føringer (DiMaggio & Powell, 1983, s. 150).

Både klubber og stiftelser har tanker om NIF og deres visjon om *idrettsglede for alle*. Deres tanker om den er imidlertid ulik. Noen av klubbene forteller at de synes visjonen

er ambisiøs, men fin, mens andre er mer skeptisk. Én av klubbene påpeker at visjonen er fine ord, men at handlingene til NIF og krets ikke stemmer overens med visjonen. En av de andre klubbene sine tanker er også i tråd med dette. Videre påpeker Sparebankstiftelsen hvordan visjonen setter klare føringer for at idretten må holde seg på et nivå som er inkluderende, og med få barrierer for å kunne delta. Det er imidlertid ikke realiteten i dag. Også BUA kan fortelle hvordan de på papiret har et samarbeid med NIF, uten at det skjer noen handlinger fra NIF sin side. Dette kan forklares med ny-institusjonell teori der det blir påpekt hvordan det er forskjell på *prat*, *beslutning* og *handling*. Det er ikke gitt at prat blir til en beslutning om å gjennomføre noe, eller at en beslutning igjen fører til handlinger (Meyer & Rowan, 1977, referert i Eriksson-Zetterquist et al., 2012/2014, s. 250-251). De fleste opplever dermed at det er mest prat fra NIF sin side, eller i BUA sitt tilfelle *prat* og *beslutning*, men ingen *handling*. En kan dermed argumentere for at det er en institusjonalisert myte der de gir inntrykk av at de gjør noe for å oppnå legitimitet, uten at de i realiteten faktisk gjennomfører handlinger ut ifra dette (Eriksson-Zetterquist et al., 2012/2014, s. 251).

6.0 Konklusjon

I denne studien har jeg sett nærmere på barrierer mot og tilrettelegging for deltagelse i barne- og ungdomsidretten. Funn presentert i studien er basert på åtte kvalitative forskningsintervju av henholdsvis fire klubber, BUA utstyrssentral, Sparebankstiftelsen, Zuccarellostiftelsen og Oslo idrettskrets. Studien hadde til hensikt å besvare følgende problemstilling:

Hvilke forhold i og utenfor idretten begrenser barn og unges mulighet til å delta i organisert idrett, og hvordan opplever sentrale aktører (klubber, stiftelser og krets) arbeidet med tilrettelegging for idrettsdeltagelse for alle?

6.1 Oppsummering av funn gjort i studien

Både ressursavhengighets teori, ny-institusjonell teori og interessenteori har vært med på å forklare og fortolke studiens funn. Teoriene er med på å forklare hvordan klubber, stiftelser og krets påvirker og blir påvirket av hverandre, andre aktører, og av deres omgivelser. De må tilpasse seg etter sentrale barrierer de kjenner til i forhold til idrettsdeltagelse, for å videre kunne tilrettelegge for idrettsdeltagelse for alle barn og unge.

6.1.1 Hvilke forhold i og utenfor idretten begrenser barn og unges mulighet til å delta i organisert idrett?

Sentrale funn knyttet til forhold i og utenfor idretten som begrenser barn og unges mulighet til å delta i organisert idrett, er i hovedsak relatert til idrettslig tilbud, foreldres ressurser og terskel for å be om hjelp. I Norge er det en kultur for toppidrett og konkurranse, men det er sentralt å sørge for at det også finnes tilbud til de som ønsker å drive idrett på mer lavterskel nivå. Det må være tilgjengelige tilbud i alle lokalområder og gjerne i tilknytning til skoler, slik at reisevei til trening ikke blir en barriere. Teoriene kan være med på å forklare hvordan klubber, stiftelser og krets *må* tilpasse seg etter ulike lokale behov. En del steder ser klubber at de i praksis er nødt til å fungere som en møteplass, med rom også for aktiviteter som er på siden av det idrettslige.

Klubbene og stiftelsene er avhengig av ressurser, og deres behov for å tilpasse seg kan dermed forklares med at de er underlagt press fra andre aktører og omgivelsene sine

(O'Brien & Slack, 2003, s. 419). Det kan videre også forklares med ressursavhengighetsteori der de har to alternativer; å ikke endre seg, men potensielt ikke overleve, eller endre seg for å respondere på omgivelsene og utviklingen som skjer i samfunnet (Slack & Byers, 2021, s. 77).

Videre peker også funn på foreldres ressurser som en sentral barriere for en del. Klubbene må forsøke å begrense kostnader for deltagelse og legge til rette slik at alle har tilgang på utstyr. Tildeling av midler til klubber og utstyrssentraler blir trukket fram som avgjørende for å kunne tilrettelegge. En del opplever at idretten har blitt for dyr, uten at idrettens natur tilsier at den trenger å være det. I en del tilfeller kan ressursavhengighets teori og ny-institusjonell teori være med på å forklare årsaken til at dette skjer. Klubber påvirkes av medlemmene sine, og dersom flertallet av medlemmene er ressurssterke og ytrer ønske om å gjøre endringer i klubben til tross for økte kostnader for medlemmene, må klubbene ofte gi etter for å møte deres ønske. Som nevnt ovenfor, må aktørene tilpasse seg for å overleve (Slack & Byers, 2021, s. 77).

Når medlemmer ikke klarer å betale eksempelvis medlemskontingent, og de ikke får bevilget midler fra stiftelser til å dekke det, forsøker klubbene å finne andre alternativer. Løsningen som flere av klubbene forteller at de benytter mest, er at foreldrene bidrar i klubben som frivillig. I en del tilfeller vil antakelig dette være en god løsning, men det er viktig å være bevisst på at dette kan være for mye å kreve fra enkelte. Noen foreldre har gjerne flere jobber, har flere barn i ulike klubber, eller det er andre årsaker til at de ikke har tid eller mulighet til å hjelpe til som frivillig. Det er svært viktig at en, ved å tilrettelegge i forhold til én barriere, ikke skaper en ny ved at det er for store krav til foreldrene. Klubbene er også ofte presset på ressurser, inkludert menneskelige ressurser. Dette kan, ut ifra ressursavhengighet, forklare hvordan hjelp fra foreldre kan være en god løsning for klubbene, slik Slack & Byers (2021) beskriver at organisasjoner må samarbeide med andre passende aktører i samfunnet for å skaffe seg nødvendige ressurser (s. 76).

Terskelen for å be om hjelp kan være skyhøy. OIK peker på hvordan vi i Norge har en stolthetskultur, der det kan være svært utfordrende å be om økonomisk hjelp. Skam og stigmatisering er sentralt knyttet til støtteordninger og utstyrssentraler, men er en problematikk aktørene forsøker å arbeide med. Et sentralt aspekt som blir belyst er

konfidensialitet – at ingen utenforstående får vite at en får hjelp gjennom et slikt tilbud. Både klubber og stiftelser må tilstrebe at det i størst mulig grad er *vanntett*, for at det ikke skal spre seg en oppfatning av at *alle* får vite om det dersom en benytter seg av et slikt tilbud. Dette kan forklares med ny-institusjonell teori, nærmere bestemt myter og legitimitet i tråd med det Meyer & Rowan (1977) beskriver (s. 340).

6.1.2 Hvordan opplever sentrale aktører (klubber, stiftelser og krets) arbeidet med tilrettelegging for idrettsdeltagelse for alle?

Sentrale funn knyttet til hvordan klubber, stiftelser og krets opplever arbeidet med tilrettelegging for idrettsdeltagelse for alle barn og unge er relatert til tilgang til ressurser, hvordan støtteordningene fungerer, samt hvorvidt informasjon om mulige støtteordninger når ut til deres målgruppe.

Klubber og stiftelsers ressurser og samarbeid andre aktører er grunnleggende for arbeidet med å tilrettelegge. Både klubbene og stiftelsene forklarer hvordan de er avhengig av midler, ikke bare til spesifikke tiltak for tilrettelegging, men også til drift for å kunne skape et godt idrettslig tilbud. Dette er også i tråd med ressursavhengighets-teori, som forklarer hvordan organisasjoner er avhengig av ressurser fra andre aktører (Slack & Byers, 2021, s. 76). Det er imidlertid utfordrende for klubber og stiftelser å skaffe midler til drift. Ressursavhengighets teori kan med utgangspunkt i Pfeffer og Salancik (2003) være med på å forklare hvordan klubbens økonomi i en del tilfeller er svært sårbar, som resultat av usikkerhet knyttet til ressursene. Dette vil igjen også gjøre deres overlevelse svært uforutsigbart (s. 258). Både klubber og stiftelser er ofte drevet av stor grad av frivillighet. Dette bidrar ikke bare til å senke kostnader, men skaper også en del utfordringer for organisasjonene. En kan ikke sette for høye krav til frivillige, da det vil være varierende hva de besitter av kunnskaper og hvor mye tid de har til rådighet.

Det er mange ulike aktører som forsøker å arbeide med å tilrettelegge for idrettsdeltagelse for alle. Dette er svært positivt, men resultatet er imidlertid at tilbudet er svært uoversiktlig og varierende. Både enkeltpersoner og organisasjoner opplever det som utfordrende å finne fram til hvor og hvordan en skal søke, samt at de opplever selve søkeprosessen som altfor krevende. Spesielt når de selv har utfordringer med å ikke ha tilstrekkelig (menneskelige) ressurser til å kunne gjøre arbeidet. Videre opplever også

klubbene at det å skaffe midler fra andre aktører påvirker deres råderett over ressursene. Tildeling av midler har ofte som kriterium at det skal brukes til nye kreative prosjekter, og ikke til drift. Klubbene opplever det som frustrerende at de ikke får midler til prosjekter de har gjort før, til tross for at de *vet* at det fungerer. Dette kan forklares med ressursavhengighets teori, og hvordan avhengighetsforholdet er preget av en maktbalanse mellom aktørene (Pfeffer & Salancik, 2003, s. 259).

Støtte til organisasjoner, kontra støtte til enkeltpersoner, vises også å være et noe omdiskutert tema. Klubbene er isolert sett fornøyd med enkeltstiftelser som deler ut til enkeltpersoner, som eksempelvis Zuccarellostiftelsen. Derimot opplever de det som utfordrende knyttet til tid. At én søknad går kun til én person, opplever de som lite effektivt. Unntaket er Klubb 3 som har et tett samarbeid med Zuccarellostiftelsen, og forteller at de har klart å utvikle en relasjon der de kan henvise videre til Zuccarellostiftelsen uten å måtte gjennom en omfattende søknadsprosess. Det andre aspektet som gjør at flere av dem er skeptisk til støtte til enkeltpersoner som en løsning, er knyttet til stigma. Flere av dem påpeker at det er mye mer utfordrende å tilpasse i forhold til stigma, når det søkes om støtte på vegne av enkeltpersoner, og ikke som en større pott til klubben.

Klubber og stiftelsers evne til å tilpasse informasjon og kommunikasjon ut ifra språk står sentralt, Språkbarrieren kan resultere i at en del ikke får nødvendig informasjon til å kunne benytte seg av tilbud som finnes. Samarbeid med skolen blir trukket fram i denne sammenheng. Skolen oppleves for mange som en trygg aktør, og informasjon som kommer fra skolen tilstreber en gjerne i større grad å forstå. Dermed kan det være nyttig med samarbeid med skolen, og/eller andre aktører som eksempelvis Atlas Kompetanse som Zuccarellostiftelsen samarbeider med.

Avslutningsvis vil jeg påpeke at det gjennomgående har vært samarbeid med skole og samarbeid mellom idretten og aktører som BUA som har blitt trukket fram som en mulig løsning flere av dem ønsker å se mer av. Både klubber, stiftelser og krets påpeker imidlertid også at det trolig må komme føringer politisk for å klare å innarbeide et godt samarbeid mellom aktørene – som dermed blir som en nasjonal standard.

6.2 Studiens bidrag og veien videre

Funnene tyder på at det kan være behov for endringer i systemet for å sikre inkludering. Jeg påpeker at det gjennomgående har vært samarbeid med skole og samarbeid mellom idretten og aktører som BUA som har blitt trukket fram som en mulig løsning flere av dem ønsker å se mer av. Både klubber, stiftelser og krets påpeker imidlertid også at det trolig må komme føringer politisk for å klare å innarbeide et godt samarbeid mellom aktørene. Få fram en nasjonal standard.

En må tilstrebe å utvikle et tilbud som favner over alle barn og unge, uavhengig deres sosioøkonomiske status. Det er ulike lokale behov, men uavhengig av om det er få eller mange i et lokalområde som har behov som for støtte, må det finnes tilbud for dem. Trenden ser ut til å være at det er bedre tilbud flere steder, der det er mange som har behov for tilrettelegging, enn der det er få. Bor en blant ressurssterke familier, uten å være det selv, kan det i en del tilfeller resultere i at de ressurssterke er de som får fram sine ønsker og behov, mens de ressursvake blir litt glemt.

I denne studien har jeg hatt et organisatorisk perspektiv. Dette vil kunne bidra til nyttig innsikt knyttet til struktur og organisering av tilbud for tilrettelegging. En begrensning kan imidlertid være at en ikke har sett foreldres perspektiv. Foreldre generelt og spesielt dem som selv har behov for tilrettelegging sitt perspektiv, kunne bidratt med mer innsikt og erfaringer, med hensyn til hvordan tilbudene i større grad kunne vært tilrettelagt og tilpasset deres behov. Dette perspektivet på tematikken kunne gitt ytterligere innsikt i hvilke barrierer det er mest sentralt å tilpasse for, slik at de opplever det som mindre stigmatiserende å motta hjelp.

Avslutningsvis vil jeg påpeke at denne studien tar for seg aspekter ved den organiserte idretten. Til tross for dette kan en argumentere for at en del av de samme forholdene vil kunne være overførbar til fritidsaktiviteter generelt. Det som imidlertid vil kunne skille seg ut fra idretten knyttet til ressurser og profesjonalisering. Andre fritidsaktiviteter kan ha større grad av profesjonalisering, og mindre grad av frivillighet. Dette vil trolig bidra til at en del av forholdene jeg har tatt for meg i oppgaven ikke vil oppleves like begrensende.

Referanseliste

Atlas Kompetanse. (u.å.). *Om oss*. Hentet 22.05.23 fra

<https://www.atlaskompetanse.no/om-oss/>

Bakken, A. (2019). *Idrettens posisjon i ungdomstida. Hvem deltar og hvem slutter i ungdomsidretten?*. (Rapport 2/19). Oslo: NOVA

Barnekonvensjonen. (1989). *Konvensjon om barnets rettigheter* (20-11-1989). Lovdata.

https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30/KAPITTEL_8#KAPITTEL_8

Barne-, ungdoms, og familiedirektoratet. (u.å.). *Tilskudd til inkludering av barn og*

unge. Bufdir. Hentet 27.03.23 fra <https://www.bufdir.no/tilskudd/inkludering-av-barn-og-unge/>

Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (red.). (2012). *Kvalitative metoder: empiri og teoriutvikling*. Gyldendal Akademisk.

BUA. (u.å.). *BUA jobber for at barn og unge skal få mulighet til å prøve flere og mer varierte aktiviteter*. Hentet 27.03.23 fra <https://www.bua.no/om-oss>

Clarkson, M. B. E. (1995). A stakeholder framework for analyzing and evaluating corporate social performance. *The Academy of Management Review*, 20(1), 92-117. <https://doi.org/10.2307/258888>

Coop Norge. (u.å.). *Coop-dugnaden støtter de som trenger det mest*. Hentet 13.09.22 fra <https://coop.no/sponsorvirksomheten/omtanke/coop-dugnaden/#>

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. (7. utg.). Gyldendal.

De nasjonale forskningsetiske komiteene. (2021, 16. desember). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora*. De nasjonale forskningsetiske komiteene. Hentet 25.03.23 fra

<https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora/>

Enjolras, B. & Waldahl, R. H. (2009). *Idrettsdemokratiet: makt og styring i idretten*. Oslo: Akilles.

Erdvik, I. B., Reymert, I., Hellang, Ø., Espegren, A. & Ervik, R. (2023). *Kunnskap om virkning og drift av utstyrssentraler. Delrapport 1: Rammevilkår og drift*. (Rapport 2023-1). Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. <https://hdl.handle.net/11250/3064410>

Eriksson-Zetterquist, U., Kalling, T., Styhre, A. (2014). *Organisasjonsteori*. (K. Woll, Overs.) Cappelen Damm akademisk (Opprinnelig utgitt 2012)

Fedewa, A. L. & Ahn, S. (2011). The Effects of Physical Activity and Physical Fitness on Children's Achievement and Cognitive Outcomes. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 82(3), 521-535, <https://doi.org/10.1080/02701367.2011.10599785>

Finstad, J. A. (2018, 12. oktober). *Nesten hvert fjerde frivillige årsverk er for idretten*. Statistisk sentralbyrå. Hentet 27.03.23 fra <https://www.ssb.no/nasjonalekonomi/og-konjunkturer/artikler-og-publikasjoner/nesten-hvert-fjerde-frivillige-arsverk-er-for-idretten>

Freeman, R. E. (1984). *Strategic management: a stakeholder approach*. Pitman.

Furseth, I. & Everett, L. E. (2020). *Masteroppgaven: Hvordan begynne - og fullføre* (3. utg.). Universitetsforlaget.

Gibbs, G. R. (2007). *Analyzing Qualitative Data*. SAGE.

Gjensidigestiftelsen. (u.å.). *Om oss*. Hentet 27.03.23 fra <https://www.gjensidigestiftelsen.no/om-oss/>

- Goffman, E. (2022). *Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity*. Penguin Books Ltd. (Opprinnelig utgitt 1986).
- Halvorsen, K., Stjernø, S. & Øverbye, E. (2022). *Innføring i helse- og sosialpolitikk*. (8. utg.). Universitetsforlaget.
- Hanstad, D. V. (2019). *Organisasjon og lederskap i idretten*. Fagbokforlaget.
- Helsedirektoratet. (2022, 09. mai). *1. Barn og unge – generelle råd*.
Hentet 19.04.23 fra <https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/fysisk-aktivitet-i-forebygging-og-behandling/barn-og-unge#barn-unge-6-17-ar-rad-anbefaling-fysisk-aktivitet>
- Hyggen, C. & Ekhaugen, T. (2021). *Samfunnsøkonomisk vurdering av marginalisering og utenforskap*. (Rapport 2021/42). Rapport utarbeidet av Oslo Economics på vegne av Barne- og familiedepartementet.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/015adcd9442b462e998821e3ee1b2973/samfunnsokonomisk-vurdering-av-marginalisering-og-utenforskap-oslo-economics.pdf>
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju*. (T. M. Anderssen & J. Rygge, Overs.; 3. utg.). Gyldendal akademisk. (Opprinnelig utgitt 1996)
- Lareau, A. (2021). *Listening to people*. The University of Chicago Press.
- Markula, P. & Silk, M. (2011). *Qualitative Research for Physical Culture*. Palgrave Macmillan.
- Meyer, J. W. & Rowan, B. (1977). *Institutionalized Organizations: Formal Structure as Myth and Ceremony*. *The American Journal of Sociology*. 83(2), 340-363.
<https://doi.org/10.1086/226550>
- Mæland, J. G. (2010). *Forebyggende helsearbeid; folkehelsearbeid i teori og praksis*. (3. utg.). Universitetsforlaget.

- Norges idrettsforbund. (2019). *Idretten vil! Langtidsplan for norsk idrett 2019-2023*.
Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité.
https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/8149372c5d4d439cb1b34fc1625032f0/idretten-vil_langtidsplan-for-norsk-idrett-2019-2023_lr.pdf
- Norges idrettsforbund. (2022, 1. oktober). *Nøkkeltall; rapport 2021*. Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité.
<https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/e3516813cbf54cd48ac7697df2b32d44/nokkeltallsrapport-2021.pdf>
- Norges idrettsforbund. (u.å.-a). *Hvem er vi?*. Hentet 31.08.22 fra
<https://www.idrettsforbundet.no/om-nif/hvem-er-vi/>
- Norges idrettsforbund. (u.å.-b). *Idrettens barnerettigheter*. Hentet 26.03.23 fra
<https://www.idrettsforbundet.no/tema/barneidrett/idrettens-barnerettigheter/>
- Norges idrettsforbund. (u.å.-c). *Organisering*. Hentet 20.05.23 fra
<https://www.idrettsforbundet.no/om-nif/organisering/>
- Norges idrettshøgskole. (2023, 10. februar). *NIHs etiske komité*. Hentet 25.03.23 fra
<https://www.nih.no/forskning/forskning-pa-nih/etikk/nih-etisk-komite/>
- Norsk senter for forskningsdata. (u.å.). *NSD*. Hentet 25.03.23 fra
<https://www.nsd.no/index.html>
- O'Brien, D. & Slack, T. (2003). An Analysis of Change in an Organizational Field: The Professionalization of English Rugby Union. *Journal of Sport Management*. 17(4), 417-448. <https://doi.org/10.1123/jsm.17.4.417>
- Oslo Economics. (2020, 3. mars). *Økonomi som barriere for idrettsdeltagelse – kostnader og kostnadsdrivere i barne- og ungdomsidretten*. (Rapport 2020-12). Oslo Economics. [Rapporten "Økonomi som barriere for idrettsdeltakelse - kostnader og kostnadsdrivere i barne- og ungdomsidretten" \(.pdf\)](#)

- Parent, M. M. (2016) Stakeholder management for sport organisation. I G. B. Cunningham, J. S. Fink & A. Doherty (Red.). *Routledge Handbook of Theory in Sport Management*. Routledge.
- Pfeffer, J. & Salancik, G. R. (2003). *The external control of organizations: a resource dependence perspective*. Stanford Business Books.
- Regjeringen. (2022). *Signering av fritidserklæringen*. Hentet 21.05.23 fra https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/kommunal-og-distriktsministeren-sigenerer-fritidserklaringen/id2923525/?fbclid=IwAR2RLT5raMSoW6smAV9TLdirO_q1ZhLjTQQE-1nQZGJy9yjPn_2XLOlBOO0
- Silverman, D. (2013). *Doing qualitative research*. (4. utg.). SAGE.
- Silverman, D. (2014). *Interpreting qualitative data*. (5. utg.). SAGE.
- Slack, T., Byers, T. & Thurston, A. (2021). *Understanding sport organizations: applications for sport managers* (3. utg.). Human Kinetics.
- Sparebankstiftelsen DNB. (u.å.-a). *Du kan skape et bedre nærmiljø for barn og unge!*. Hentet 27.03.23 fra <https://sparebankstiftelsen.no>
- Sparebankstiftelsen DNB. (u.å.-b). *Om stiftelsen*. Hentet 03.03.23 fra <https://sparebankstiftelsen.no/om-stiftelsen/>
- Sparebankstiftelsen DNB. (u.å.-c). *Prosjekter vi har støttet*. Hentet 27.05.23 fra https://sparebankstiftelsen.no/tildelinger/?_tildeling_formal=idrett-og-lek
- Stardbu, Å., Stefansen, K. & Smette, I. (2016). *En plass i jevnalderfellesskapet. Idrettens betydning i ungdomstida*. Ø. Seippel, M. K. Sisjord & Å. Strandbu (Red.), *Ungdom og idrett*. (s. 113-128). Cappelen Damm Akademisk.

- Telama, R., Yang, X., Hirvensalo, M. & Raitakari, O. (2006). Participation in organized youth sport as a predictor of adult physical activity: a 21-year longitudinal study. *Pediatric Exercise Science*, 18(1), 76-88. <https://doi.org/10.1123/pes.18.1.76>
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitative metoder* (5. utg.). Fagbokforlaget.
- Thing, L. F. & Ottesen, L. S. (red.). (2013). *Metoder i idrætsforskning*. Munksgaard.
- Thornquist, E. (2018). *Vitenskapsfilosofi og vitenskapsteori: for helsefag*. (2. utg.). Fagbokforlaget.
- Tjora, A. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. (4. utg.). Gyldendal.
- Utdanningsdirektoratet. (2020). *Læreplan i kroppsøving (KRO01-05)*. Fastsatt som forskrift. Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020. <https://data.udir.no/kl06/v201906/laereplaner-lk20/KRO01-05.pdf?lang=nob>
- Washington, M. & Patterson, K. D. (2011). Hostile takeover or joint venture: Connections between institutional theory and sport management research. *Sport Management Review*, 14(1), 1–12. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2010.06.003>
- World Health Organization. (2023, 05. januar). *Verdens helseorganisasjon (WHO)*. De forente nasjoner. Hentet 19.04.23 fra <https://www.fn.no/om-fn/fns-organisasjoner-fond-og-programmer/verdens-helseorganisasjon-who>
- Zuccarellostiftelsen. (u.å.-a). *Om stiftelsen*. Hentet 13.09.22 fra <https://zuccarellostiftelsen.no/om-stiftelsen/>
- Zuccarellostiftelsen. (u.å.-b). *Slik disponeres midlene*. Hentet 03.03.23 fra <https://zuccarellostiftelsen.no/slik-disponeres-midlene/>

Østhus, A. (2023, 26. januar). *3 av 4 barn deltar i organisert idrett på fritiden*. Statistisk sentralbyrå. Hentet 26.05.23 fra <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/kultur/statistikk/norsk-kulturbarometer/artikler/3%20av%204%20barn%20deltar%20i%20organisert%20idrett%20p%C3%A5%20fritiden>

Tabelloversikt

Tabell 1: *Eksempel på koding – kort utdrag*

Forkortelser

FAU	Foreldrerådets arbeidsutvalg
LAM	Lokale aktivitetsmidler
NESH	De nasjonale forskningsetiske komiteene
NIF	Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité
NIH	Norges Idrettshøgskole
NOVA	Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring
NSD	Norsk senter for forskningsdata
OIK	Oslo idrettskrets
Sikt	Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør
SSB	Statistisk sentralbyrå
WHO	World Health Organization

Vedlegg

Vedlegg 1: Informasjon- og samtykkeskriv for klubber

Vedlegg 2: Informasjon- og samtykkeskriv for stiftelser og krets

Vedlegg 3: Intervjuguide – idrettsklubber

Vedlegg 4: Intervjuguide – stiftelser

Vedlegg 5: Intervjuguide – Oslo Idrettskrets

Vedlegg 6: Meldeskjema NSD

Vedlegg 7: Vurderingsskjema fra NSD

Vedlegg 1: Informasjon- og samtykkeskriv for klubber

Vil du delta i forskningsprosjektet

«Økonomisk utenforskap i organisert idrett»?

Vil du være med i et forskningsprosjekt om hvilke tiltak aktører i og utenfor idretten gjør mot økonomisk utenforskap i idretten. Her er informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

I dette masterprosjektet vil det bli undersøkt hva ulike aktører i og utenfor idretten gjør for å arbeide mot økonomisk utenforskap i organisert idrett for barn og unge. Det vil bli sett på organisasjonens mål, visjon og verdier, hvilke tiltak som blir gjort, hvordan organisasjonen koordinerer dette arbeidet, samt erfaringer, utfordringer og muligheter knyttet til dette arbeidet. Jeg håper at min studie vil kunne gi nyttig informasjon og innsikt i arbeidet mot økonomi som barriere for idrettsdeltagelse for barn og unge.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Irmelin Ingebø Larsen, masterstudent ved Norges Idrettshøgskole er ansvarlig for prosjektet. Professor Ørnulf Seippel er veileder for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta basert på din posisjon i organisasjonen du arbeider i, og din deltagelse vil være som representant for organisasjonen. Jeg ønsker å intervju omtrent 10 aktører i og utenfor idretten.

Hva innebærer det for deg å delta?

Dersom du velger å delta i prosjektet innebærer det et intervju som vil ta omtrent 60 minutter. Intervjuet vil bli gjennomført ansikt til ansikt eller eventuelt over videosamtale, og vil bli tatt opp ved hjelp av lydband (og skrevet ut etter intervjuet).

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Det er kun masterstudent og veileder som vil ha tilgang til personopplysningene. Data vil bli lagret i passordbeskyttet fil, og slettet etter endt prosjekt.

Som deltager i prosjektet vil du bli omtalt som *ansatt i organisasjonen*, uten bruk av navn på hverken deg eller organisasjon. Det vil imidlertid kunne være mulig å identifisere deg gjennom din stilling i organisasjonen.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Når prosjektet avsluttes og er godkjent vil personopplysninger anonymiseres og slettes. Prosjektet vil etter planen avsluttes juni 2023.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Norges Idrettshøgskole har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg

- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Masterstudent Irmelin Instebo Larsen

Telefon: 952 70 299

Epost: irmelinil@nih.no

Professor Ørnulf Seippel

Telefon: 232 62 463

Epost: ornulfs@nih.no

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS

Telefon: 55 58 21 17

Epost: personverntjenester@nsd.no

Med vennlig hilsen

Ørnulf Seippel
(Forsker/veileder)

Irmelin Instebo Larsen
(Masterstudent)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «*Økonomisk utenforskap i organisert idrett*», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju
- at opplysninger om meg publiseres slik at jeg kan gjenkjennes

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

-----
(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2: Informasjon- og samtykkeskriv for stiftelser og krets

Vil du delta i forskningsprosjektet «Økonomisk utenforskap i organisert idrett»?

Vil du være med i et forskningsprosjekt om hvilke tiltak aktører i og utenfor idretten gjør mot økonomisk utenforskap i idretten. Her er informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

I dette masterprosjektet vil det bli undersøkt hva ulike aktører i og utenfor idretten gjør for å arbeide mot økonomisk utenforskap i organisert idrett for barn og unge. Det vil bli sett på organisasjonens mål, visjon og verdier, hvilke tiltak som blir gjort, hvordan organisasjonen koordinerer dette arbeidet, samt erfaringer, utfordringer og muligheter knyttet til dette arbeidet. Jeg håper at min studie vil kunne gi nyttig informasjon og innsikt i arbeidet mot økonomi som barriere for idrettsdeltagelse for barn og unge.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Irmelin Instebo Larsen, masterstudent ved Norges Idrettshøgskole er ansvarlig for prosjektet. Professor Ørnulf Seippel er veileder for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta basert på din posisjon i organisasjonen du arbeider i, og din deltagelse vil være som representant for organisasjonen. Jeg ønsker å intervju omtrent 10 aktører i og utenfor idretten.

Hva innebærer det for deg å delta?

Dersom du velger å delta i prosjektet innebærer det et intervju som vil ta omtrent 60 minutter. Intervjuet vil bli gjennomført ansikt til ansikt eller eventuelt over videosamtale, og vil bli tatt opp ved hjelp av lydbånd (og skrevet ut etter intervjuet).

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Det er kun masterstudent og veileder som vil ha tilgang til personopplysningene. Data vil bli lagret i passordbeskyttet fil, og slettet etter endt prosjekt.

Som deltager i prosjektet vil du bli omtalt som *ansatt i organisasjonen*. Det vil imidlertid kunne være mulig å identifisere deg gjennom din stilling i organisasjonen. Organisasjonen vil bli omtalt med navn.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Når prosjektet avsluttes og er godkjent vil personopplysninger anonymiseres og slettes. Prosjektet vil etter planen avsluttes juni 2023.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Norges Idrettshøgskole har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende

- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Masterstudent Irmelin Instebo Larsen

Telefon: 952 70 299

Epost: irmelinil@nih.no

Professor Ørnulf Seippel

Telefon: 232 62 463

Epost: ornulfs@nih.no

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS

Telefon: 55 58 21 17

Epost: personverntjenester@nsd.no

Med vennlig hilsen

Ørnulf Seippel
(Forsker/veileder)

Irmelin Instebo Larsen
(Masterstudent)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «*Økonomisk utenforskap i organisert idrett*», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju
- at opplysninger om meg publiseres slik at jeg kan gjenkjennes

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

---

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 3: Intervjuguide – idrettsklubber

Formaliteter

- Informasjon om meg selv
- Formål med prosjektet
- Informasjon og samtykke til å delta i prosjektet
- Starte lydopptak

Introduksjonsspørsmål

- Kan du fortelle kort om deg selv og klubben?
- Kan du fortelle kort om området her og lokalmiljøet rundt klubben?
- Hvordan opplever du sosial ulikhet her?
  - Har dere noen tiltak dere arbeider med i forhold til det?

Nøkkelspørsmål

- Verdier og visjon
  - Kan du fortelle om klubben sine mål, visjon og verdier?
    - Hvordan arbeider dere aktivt med dette? Hvordan blir visjon og verdier implementert i alle deler av klubbens arbeid?
  - Hva tenker dere om NIF sin visjon «idretts glede for alle»? Har du noen tanker om hvorvidt den blir fulgt opp eller ikke?
    - Har du noen tanker omkring hvordan deres klubb og NIF generelt arbeider ut ifra den felles visjonen?
- Utenforskap
  - Hva er dine tanker omkring, og eventuelt erfaringer med, utenforskap i idretten?
  - Hvem tenker du faller utenfor?
  - Hvordan tenker du at idretten kan forebygge mot, og/eller eventuelt bidra til, utenforskap?
- Støtteordninger og tilretteleggingsstrategier
  - Tror du det er mange som ikke er klar over at det mulig å få hjelp gjennom støtteordninger?
  - Har dere noen *forbilder*, eller andre klubber/støtteordninger/eller lignende dere ser til for inspirasjon?
  - Hvilken erfaring har du med støtteordninger for deltagelse i organisert idrett?
  - Hvem i klubben har ansvar for medlemskap og forespørsler om støtte?
    - Er det andre i klubben enn dem som har ansvar for dette, som får informasjon om hvem som får støtte?
  - Har dere fått forespørsler fra privatpersoner om å hjelpe dem med utgifter eller søknad til støtteordninger?
    - Ja – hvordan hjelper dere dem?
    - Nei – hva tror du kan være årsaken?

- Ja – har dere noen strategiske rutiner på hvordan dere håndterer slike forespørsler?
      - Hvilke kriterier følger dere for å søke for dem eller gi dem støtte?
    - Hvilke støtteordninger eller samarbeid opplever dere som mest effektiv?
    - Hva mener du er de generelle forutsetningene for å få flere barn og unge inn i organisert idrett gjennom ulike støtteordninger, e.l.?
      - I hvilken grad tenker du at de forutsetningene blir møtt slik det er i dag?
    - Hvordan tror du privatpersoner opplever det å søke om økonomisk støtte?
      - Hva tror du kan være utfordrende med å be om økonomisk hjelp?
      - Hvordan kan dere tilpasse for å arbeide mot denne barrieren?
  - Interessenter
    - Hvem er deres interessenter og samarbeidspartnere?
  - Muligheter og utfordringer
    - Hvilke muligheter har klubben til å bidra med økonomisk støtte?
      - Hvilke potensiale tenker du at klubben har på sikt?
    - Hvilke muligheter ser klubben til samarbeid med andre klubber eller støtteordninger?
      - På hvilken måte tenker du at dette samarbeidet kan foregå?
    - Hvilke utfordringer møter klubben i arbeidet med tilrettelegging?
      - Hvordan håndterer dere slike utfordringer?
      - Hvordan tenker du klubben kan arbeide for å forebygge mot *slike* utfordringer i framtiden?
    - De som får økonomisk støtte – hvor lang periode er de sikret at de får støtte dersom de trenger det?
      - Hvordan kan klubben eller andre aktører arbeide for å ha en bedre forutsigbarhet? Aldersgrense? Kriterier for å få støtte?
    - Hvordan kunne dere hjulpet flere som trenger det?
  - Stigma
    - Hva tror du kan være en terskel for å be om hjelp?
      - Hvordan tenker du at klubber kan gjøre dette enklere?
    - Føler dere at noen ikke søker om støtte eller ber om hjelp, med grunnlag i at det er flaut eller andre da gjerne ser ned på dem?
    - Tror du det er stigma knyttet til å benytte seg av støtteordninger for å kunne sende barna sine på idrett?

Avslutning

- Hvis dere hadde ubegrenset med ressurser til å tilrettelegge, hva ville dere gjort?
- Hvordan tenker du at hele NIF som organisasjon og samfunnet generelt burde arbeidet med økonomisk utenforskap i idretten (og tilrettelegging)?
- Er det noe du mener jeg burde spurt om, som jeg ikke har tatt opp?
- Er det noe du ønsker å tilføye?

Vedlegg 4: Intervjuguide – stiftelser

Formaliteter

- Informasjon om meg selv
- Formål med prosjektet
- Informasjon og samtykke til å delta i prosjektet
- Starte lydopptak

Introduksjonsspørsmål

- Kan du fortelle kort om deg selv og deres stiftelse?
- Hva er deres holdninger til inkluderingsarbeid?

Nøkkelspørsmål

- Verdier og visjon
  - Kan du fortelle om deres mål, visjon og verdier?
    - Hvordan arbeider dere aktivt med dette, og hvordan blir visjon og verdier implementert i arbeidet dere gjør?
  - Har dere noen tanker om NIF sin visjon «idrettsglede for alle»?
    - Ja – har du noen tanker om hvorvidt den blir fulgt opp eller ikke?
- Utenforskap
  - Hva er dine tanker omkring, og eventuelt erfaringer med, utenforskap knyttet til idrett og aktivitet?
  - Hvem tenker du faller utenfor?
  - Hvordan tenker du at dere kan forebygge mot, og/eller eventuelt bidra til, utenforskap?
- Støtteordninger, samarbeid og tilretteleggingsstrategier
  - Tror du det er mange som ikke er klar over at det mulig å få hjelp gjennom ulike støtteordninger?
  - Har dere noen *forbilder*, eller andre aktører dere ser til for inspirasjon?
  - Hvilken erfaring har du med støtteordninger for deltagelse i *organisert idrett*?
  - Hvilke kriterier følger dere for å for å gi støtte/utlån av utstyr?
  - Hvilke samarbeid opplever dere som mest effektiv?
  - Hva mener du er de generelle forutsetningene for å få flere barn og unge inn i organisert idrett gjennom ulike støtteordninger, e.l.?
    - I hvilken grad tenker du at de forutsetningene blir møtt slik det er i dag?
  - Hvordan tror du privatpersoner opplever det å søke om økonomisk støtte?
    - Hva tror du kan være utfordrende med å be om økonomisk hjelp?
    - Hvordan kan dere/eventuelt andre tilpasse for å arbeide mot denne barrieren?
- Interessenter
  - Hvem er deres interessenter og samarbeidspartnere?

- Muligheter og utfordringer
  - Hvilke muligheter har dere til å bidra til økonomisk støtte?
    - BUA: hvilke muligheter har dere til å bidra med åpning og drift av utstyrssentralene?
    - Hvilke potensiale tenker du det er til utvikling på sikt?
  - Hvilke muligheter ser dere til samarbeid med andre aktører?
    - På hvilken måte tenker du at dette samarbeidet kan foregå?
  - Hvilke utfordringer møter dere i arbeidet med tilrettelegging?
    - Hvordan håndterer dere slike utfordringer?
    - Hvordan tenker du at dere kan arbeide for å forebygge mot *slike* utfordringer i framtiden?
  - De som får økonomisk støtte – hvor lang periode er de sikret at de får støtte dersom de trenger det? (BUA: retningslinjer for lån)
    - Hvordan kan dere og andre aktører arbeide for å ha en bedre forutsigbarhet? Aldersgrense? Kriterier for å få støtte?
  - Hvordan kunne dere hjelpet flere som trenger det?
- Stigma
  - Hva tror du kan være en terskel for å be om hjelp?
    - Hvordan tenker du at sentrale aktører kan gjøre dette enklere?
  - Tror du at noen ikke søker om støtte, låner utstyr eller ber om hjelp, siden det er flaut eller at andre da gjerne ser ned på dem?
  - Tror du det er stigma knyttet til å benytte seg av støtteordninger for å kunne sende barna sine på idrett?

Avslutning

- Hvis dere hadde ubegrenset med ressurser til å tilrettelegge, hva ville dere gjort?
- Hvordan tenker du at hele NIF som organisasjon og samfunnet generelt burde arbeidet med økonomisk utenforskap i idretten (og tilrettelegging)?
- Er det noe du mener jeg burde spurt om, som jeg ikke har tatt opp?
- Er det noe du ønsker å tilføye?

Vedlegg 5: Intervjuguide – Oslo idrettskrets

Formaliteter

- Informasjon om meg selv
- Formål med prosjektet
- Informasjon og samtykke til å delta i prosjektet
- Starte lydopptak

Introduksjonsspørsmål

- Kan du fortelle kort om deg selv?
- Hva er deres holdninger til inkluderingsarbeid?

Nøkkelspørsmål

- Verdier og visjon
  - Kan du fortelle om deres mål, visjon og verdier?
    - Hvordan arbeider dere aktivt med dette, og hvordan blir visjon og verdier implementert i arbeidet dere gjør?
- Utenforskap
  - Hva er dine tanker omkring, og eventuelt erfaringer med, utenforskap i organisert idrett?
  - Hvem tenker du faller utenfor?
  - Hvordan tenker du at dere kan forebygge mot, og/eller at idretten eventuelt bidrar til, utenforskap?
- Støtteordninger, samarbeid og tilretteleggingsstrategier
  - Tror du det er mange som ikke er klar over at det er mulig å få hjelp gjennom ulike støtteordninger?
  - Har dere noen *forbilder*, eller andre aktører dere ser til for inspirasjon?
  - Hvilken erfaring har du med støtteordninger for deltagelse i *organisert idrett*?
  - Hvilke samarbeid opplever dere som mest effektiv?
  - Hva mener du er de generelle forutsetningene for å få flere barn og unge inn i organisert idrett gjennom ulike støtteordninger, e.l.?
    - I hvilken grad tenker du at de forutsetningene blir møtt slik det er i dag?
  - Hvordan tror du privatpersoner opplever det å søke om økonomisk støtte?
    - Hva tror du kan være utfordrende med å be om økonomisk hjelp?
    - Hvordan kan dere/eventuelt andre aktører tilpasse for å arbeide mot denne barrieren?
- Interessenter
  - Hvem er deres interessenter og samarbeidspartnere?
- Muligheter og utfordringer
  - Hvilke muligheter har dere til å bidra med økonomisk støtte?
    - Hvilke potensiale tenker du det er til utvikling på sikt?

- Hvilke muligheter ser dere til samarbeid med andre aktører?
  - På hvilken måte tenker du at dette samarbeidet kan foregå?
- Hvilke utfordringer møter dere i arbeidet med tilrettelegging?
  - Hvordan håndterer dere slike utfordringer?
  - Hvordan tenker du at dere kan arbeide for å forebygge mot *slike* utfordringer i framtiden?
- De som får økonomisk støtte – hvor lang periode er de sikret at de får støtte dersom de trenger det?
  - Hvordan kan dere og andre aktører arbeide for å ha en bedre forutsigbarhet?
- Hvordan kunne dere hjulpet flere som trenger det?
- Stigma
  - Hva tror du kan være en terskel for å be om hjelp?
    - Hvordan tenker du at sentrale aktører kan gjøre dette enklere?
  - Tror du at noen ikke søker om støtte, låner utstyr, eller ber om hjelp siden det er flaut eller at andre da gjerne ser ned på dem?
  - Tror du det er stigma knyttet til å benytte seg av støtteordninger for å kunne sende barna sine på idrett?

Avslutning

- Hvis dere hadde ubegrenset med ressurser til å tilrettelegge, hva ville dere gjort?
- Er det noe du mener jeg burde spurt om, som jeg ikke har tatt opp?
- Er det noe du ønsker å tilføye?

[Meldeskjema](#) / [Økonomisk utenforskap i organisert idrett](#) / Eksport

Meldeskjema

Referansenummer

634057

Hvilke personopplysninger skal du behandle?

- Navn (også ved signatur/samtykke)
- Lydopptak av personer
- Bakgrunnsopplysninger som vil kunne identifisere en person

Beskriv hvilke bakgrunnsopplysninger du skal behandle

Individer i klubber og stiftelser vil kunne gjenkjennes ut ifra stilling.

Prosjektinformasjon

Prosjekttittel

Økonomisk utenforskap i organisert idrett

Prosjektbeskrivelse

I dette masterprosjektet vil det bli undersøkt hva ulike aktører i og utenfor idretten gjør for å arbeide mot økonomisk utenforskap i organisert idrett for barn og unge. Det vil bli sett på organisasjonens mål, visjon og verdier, hvilke tiltak som blir gjort, hvordan organisasjonen koordinerer dette arbeidet, samt erfaringer, utfordringer og muligheter knyttet til dette arbeidet. Jeg håper at min studie vil kunne gi nyttig informasjon og innsikt i arbeidet mot økonomi som barriere for idrettsdeltagelse for barn og unge.

Begrunn hvorfor det er nødvendig å behandle personopplysningene

Personopplysningene navn og lyd vil være nødvendig for samtykke og deltagelse intervju.

Ekstern finansiering

Ikke utfyllt

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Irmelin Instebo Larsen, irmelin.instebo.larsen@gmail.com, tlf: 95270299

Behandlingsansvar

Behandlingsansvarlig institusjon

Norges idrettshøgskole / Institutt for idrett og samfunnsvitenskap

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Ørnulf Seippel, ornulf@nih.no, tlf: 23262463

Skal behandlingsansvaret deles med andre institusjoner (felles behandlingsansvarlige)?

Nei

Utvalg 1

Beskriv utvalget

Idrettsklubber

Beskriv hvordan rekruttering eller trekking av utvalget skjer

Utvalget blir valgt ut ifra geografisk område og arbeidet klubben gjør med tilrettelegging og utenforskap i idretten.

Alder

18 - 120

Personopplysninger for utvalg 1

- Navn (også ved signatur/samtykke)
- Lydopptak av personer

Hvordan samler du inn data fra utvalg 1?

Personlig intervju

Vedlegg

[Intervjuguide - idrettsklubber.docx](#)

Grunnlag for å behandle alminnelige kategorier av personopplysninger

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Informasjon for utvalg 1

Informerer du utvalget om behandlingen av personopplysningene?

Ja

Hvordan?

Skriftlig informasjon (papir eller elektronisk)

Informasjonsskriv

[Informasjon og samtykke klubber.doc](#)

Utvalg 2

Beskriv utvalget

Oslo Idrettskrets

Beskriv hvordan rekruttering eller trekking av utvalget skjer

Valgt basert på geografisk område og arbeid med økonomisk utenforskap i organisert idrett.

Alder

18 - 120

Personopplysninger for utvalg 2

- Navn (også ved signatur/samtykke)
- Lydopptak av personer

Hvordan samler du inn data fra utvalg 2?

Personlig intervju

Vedlegg

[Intervjuguide - idrettskrets.docx](#)

Grunnlag for å behandle alminnelige kategorier av personopplysninger

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Informasjon for utvalg 2

Informerer du utvalget om behandlingen av personopplysningene?

Ja

Hvordan?

Skriftlig informasjon (papir eller elektronisk)

Informasjonsskriv

[Informasjon og samtykke krets og stiftelser.docx](#)

Utvalg 3

Beskriv utvalget

Stiftelser og støtteordninger for deltagelse i idrett

Beskriv hvordan rekruttering eller trekking av utvalget skjer

Utvalget er valgt basert på deres arbeid med støtte for idrettsdeltakelse for barn og unge.

Alder

18 - 120

Personopplysninger for utvalg 3

- Navn (også ved signatur/samtykke)
- Lydoptak av personer

Hvordan samler du inn data fra utvalg 3?

Personlig intervju

Vedlegg

[Intervjuguide - stiftelser og støtteordninger.docx](#)

Grunnlag for å behandle alminnelige kategorier av personopplysninger

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Informasjon for utvalg 3

Informerer du utvalget om behandlingen av personopplysningene?

Ja

Hvordan?

Skriftlig informasjon (papir eller elektronisk)

Informasjonsskriv

[Informasjon og samtykke krets og stiftelser.docx](#)

Tredjepersoner

Skal du behandle personopplysninger om tredjepersoner?

Nei

Dokumentasjon

Hvordan dokumenteres samtykkene?

- Manuelt (papir)

Hvordan kan samtykket trekkes tilbake?

Kan trekkes ved å kontakte prosjektansvarlig og/eller veileder for prosjektet.

Hvordan kan de registrerte få innsyn, rettet eller slettet personopplysninger om seg selv?

Jeg tilbyr dem å lese og eventuelt rette på intervjuene.

Totalt antall registrerte i prosjektet

1-99

Tillatelser

Skal du innhente følgende godkjenninger eller tillatelser for prosjektet?

Ikke utfyllt

Behandling

Hvor behandles personopplysningene?

- Private enheter

Retningslinjer/tillatelse til å behandle opplysninger på private enheter

[Retningslinjer for behandling av personopplysninger.pdf](#)

Hvem behandler/har tilgang til personopplysningene?

- Prosjektansvarlig
- Student (studentprosjekt)

Tilgjengeliggjøres personopplysningene utenfor EU/EØS til en tredjestat eller internasjonal organisasjon?

Nei

Sikkerhet

Oppbevares personopplysningene atskilt fra øvrige data (koblingsnøkkel)?

Ja

Hvilke tekniske og fysiske tiltak sikrer personopplysningene?

- Personopplysningene anonymiseres fortløpende

- Adgangsbegrensning

Varighet

Prosjektperiode

26.09.2022 - 30.06.2023

Hva skjer med dataene ved prosjektslutt?

Data slettes (sletter rådataene)

Vil de registrerte kunne identifiseres (direkte eller indirekte) i oppgave/avhandling/øvrige publikasjoner fra prosjektet?

Ja

Begrunn

De vil antakelig ikke kunne gjenkjennes, men dersom noen kjenner godt til en av institusjonene, vil de kunne gjenkjennes.

Tilleggsopplysninger

Hovedfokus er hva en organisasjon gjør i et felt, og når de omtaler andre organisasjoner så kan en ikke utelukke at de trekker inn andre samarbeidspartnere. Men disse vil bli anonymisert.

[Meldeskjema](#) / [Økonomisk utenforskap i organisert idrett](#) / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer

634057

Vurderingstype

Standard

Dato

28.10.2022

Prosjekttittel

Økonomisk utenforskap i organisert idrett

Behandlingsansvarlig institusjon

Norges idrettshøgskole / Institutt for idrett og samfunnsvitenskap

Prosjektansvarlig

Ørnulf Seippel

Student

Irmelin Instebo Larsen

Prosjektperiode

26.09.2022 - 30.06.2023

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 30.06.2023.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

OM VURDERINGEN

Personverntjenester har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

Personverntjenester har nå vurdert den planlagte behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at behandlingen er lovlig, hvis den gjennomføres slik den er beskrevet i meldeskjemaet med dialog og vedlegg.

VIKTIG INFORMASJON TIL DEG

Du må lagre, sende og sikre dataene i tråd med retningslinjene til din institusjon. Dette betyr at du må bruke leverandører for spørreskjema, skylagring, videosamtale o.l. som institusjonen din har avtale med. Vi gir generelle råd rundt dette, men det er institusjonens egne retningslinjer for informasjonssikkerhet som gjelder.

DEL PROSJEKTET MED PROSJEKTANSVARLIG.

Det er obligatorisk for studenter å dele meldeskjemaet med prosjektansvarlig (veileder). Det gjøres ved å trykke på "Del prosjekt" i meldeskjemaet. Om prosjektansvarlig ikke svarer på invitasjonen innen en uke må han/hun inviteres på nytt.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 30.06.2023.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Personverntjenester vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20).

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

Ved bruk av databehandler (spørreskjemaleverandør, skylagring, videosamtale o.l.) må behandlingen oppfylle kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29. Bruk leverandører som din institusjon har avtale med.

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og eventuelt rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fylle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema> Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Personverntjenester vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson hos oss: Markus Celiussen

Lykke til med prosjektet!